

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir

Kadına Yönelik
Aile İçi Şiddetin
Önlenmesi Projesi

KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETİN ÖNLENMESİNDE JANDARMANIN ROLÜ VE PROSEDÜRLER

Kadına Yönelik
Aile İçi Şiddetin
Önlenmesi Projesi

ECORYS

“Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından ortaklařa finanse edilmektedir.”

“Bu yayının içeriğinden yalnız ECORYS Danışmanlık ve Mühendislik Ltd. şti. liderliğindeki Konsorsiyum sorumlu olup, yayın hiçbir şekilde Avrupa Birliği’nin görüşlerini yansıtmemaktadır.”

İÇİNDEKİLER

4.BÖLÜM KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETLE MÜCADELENİN ÖNLENMESİNDE JANDARMANIN ROLÜ

ve PROSEDÜRLER - SUNUŞ	3
GİRİŞ	9
1. KYAİŞ'le İlgili Uluslararası Çalışmalar	10
2. Türkiye'de KYAİŞ'le İlgili Çalışmalar	13
3. Aile İçi Şiddete Uğramış Kadınlara Sunulan Hizmetler	15
3.1. Önleyici Hizmetler	16
3.2. Müdahale Hizmetleri.....	16
4. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Jandarmanın Rolü.....	21
4.1. Jandarma Birimlerinde Başvuruların Alınması ve Uygulanacak Prosedürler	23
4.1.1 Aile İçi Şiddete Uğramış Kadınların Jandarmaya Başvurusu	26
4.1.2. Jandarma Birimlerinde Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet.....	27
4.2. 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanuna Göre Alınacak Tedbirler ve Yapılacak İşlemler	39
4.2.1. Kolluk Amiri Tarafından Gecikmesinde Sakınca Bulunan Hallerde Alınabilecek Koruyucu ve Önleyici Tedbirler.....	42
4.2.2. Kolluk Tarafından Tedbir Kararlarının Uygulanması.....	44
4.2.3. Şiddet Uygulayanın Muayene ve Tedavisine İlişkin Tedbir Kararlarının Uygulanması	46
4.2.4. Tedbir Kararlarının Yerine Getirilmesi ve İzlenmesi	47
SONUÇ	49
KAYNAKLAR	50
EĞİTİM PROGRAMI AKIŞLARI.....	53
EKLER	63
EĞİTİM PROGRAMI SLAYTLARI	79

4.BÖLÜM

KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETİN ÖNLENMESİNDE JANDARMANIN ROLÜ VE PROSEDÜRLER

Editörler: Ebru Hanbay Çakır (Proje Toplumsal Cinsiyet Kilit Uzmanı)
Işın Gürel (Proje İletişim Kilit Uzmanı) - Nur Otaran (Proje Uzmanı)
Hazırlayan: Huriye Karabacak Danacı

Kısaltmalar

ASPB: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı

BM: Birleşmiş Milletler

CMK: Ceza Muhakemesi Kanunu

CEDAW: Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi

ÇKKA: Jandarma Genel Komutanlığı Çocuk ve Kadın Kısım Amirliği

İstanbul Sözleşmesi: Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi

KYŞ: Kadına yönelik şiddet

KYAİŞ: Kadına yönelik aile içi şiddet

Jandarma: Jandarma teşkilatı ve personeli

J.Gn.K.lığı: Jandarma Genel Komutanlığı

KSGM: Kadının Statüsü Geliştirme Müdürlüğü

ŞÖNİM: Şiddeti Önleme ve İzleme Merkezleri

TCK: Türk Ceza Kanunu

TMK: Türk Medeni Kanunu

6284 sayılı Kanun: Ailenin Korunması ve Kadın Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun

Yönetmelik : 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadın Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanuna İlişkin Uygulama Yönetmeliği

GİRİŞ

Kadına yönelik şiddet, tüm dünyada, sınıf, etnik köken, din, coğrafya ve kültür farklılıklarından bağımsız olarak toplumun her kesiminde görülmektedir. Dünya genelinde her üç kadından birinin hayatında en az bir kere şiddete maruz kaldığı tahmin edilmektedir. Bu denli yaygın ve sistematik bir sorunun bir seferlik, tesadüfi, istisnai ya da geçici olmadığı da bilinmektedir. Yapılan araştırmalar Türkiye’de her beş kadından ikisinin fiziksel şiddet mağduru olduğunu göstermektedir (KSGM, 2008). Şiddet uygulayanlar çoğu zaman tanıdık kişiler olabilmekte; kocalar, babalar, erkek kardeşler ya da akrabalık ilişkileri bulunan diğer aile bireyleri kadınlara şiddet uygulayabilmektedir.

Türkiye’nin de üyesi olduğu Birleşmiş Milletlerin 1993’te kabul ettiği Kadınlara Yönelik Şiddetin Önlenmesi Bildirgesi’ne göre kadına yönelik şiddet, **“ister kamusal, ister özel yaşamda meydana gelsin, kadınlara fiziksel, cinsel ya da psikolojik zarar veya acı veren ya da verebilecek olan herhangi bir cinsiyet temelli şiddet eylemi veya bu tür eylemlerle tehdit etme, zorlama ya da keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakmak”** (BM Kadınlara Yönelik Şiddetin Önlenmesi Bildirgesi, 1993) şeklinde tanımlanmıştır.

Kadına yönelik şiddetin en sık görüldüğü ortamların arasında aile yer almaktadır.

Kadına yönelik aile içi şiddet (KYAİŞ) çok eski zamanlardan beri bilinmesine karşın, önceleri sadece aileyi, ev içini ilgilendiren, mahrem bir mesele olarak görülmüştür. 1980’lerden itibaren bu anlayış değişmeye başlamış, kadına yönelik şiddetin bir insan hakları ihlali ve halk sağlığı sorunu olduğu kabul edilmeye başlanmıştır. Özellikle bu alanda çalışan kadın örgütlerinin mücadelesi ve kendi kurumlarını oluşturmasına uluslararası sözleşmelerin hızlandırıcı etkisi de dahil olunca ‘90’lı yılların sonu, 2000’li yılların başından itibaren yasal değişiklikler yapılmaya başlanmıştır. Bu dönemdeki değişiklikler, kadına yönelik şiddetin yasa koyucular ve kamu otoriteleri tarafından da cinsiyet temelli bir ayrımcılık olarak kabul edilmeye başlandığını göstermektedir.

1998 yılında 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun çıkartılarak “aile içi şiddet” kavramı ve olgusu ilk kez bir hukuki metinde yer almıştır. 2002 yılında Türk Medeni Kanunu (TMK) ve 2005 yılında Türk Ceza Kanunu’nda (TCK) önemli değişiklikler yapılmıştır. Aile Mahkemeleri ise 2003 yılında kurulmuştur (4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun). 2006 yılında çıkarılan Başbakanlık Genelgesi¹, aile içi şiddetle mücadelenin bir devlet politikası haline geldiğinin ve şiddetin çok taraflı bir yaklaşımla önlenebileceğinin açıkça benimsendiği ilk yasal düzenleme olmuştur.

2007 yılında 4320 sayılı Ailenin Korunması Kanunu yeniden düzenlenmiş ve Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde 24 Mart 2009 tarihinde Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu kurulmuştur². 2010 yılında Anayasanın 10. maddesinde önemli değişiklikler yapılmıştır.

¹ Genelge Numarası:BAŞGEN 2006/17; Yürürlük Tarihi: 04/07/2006

²<http://www.tbmm.gov.tr/komisyon/kefe/index.htm>

Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz.” (Anayasa 10. madde)

2010 yılını, 2011 yılında İstanbul’da imzalanan Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi) ve 2012 yılında çıkarılan 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun (6284 sayılı Kanun) takip etmiştir.

Ancak tüm bu gelişmeler ve yasal düzenlemeler tek başına kadına yönelik aile içi şiddetin önlenmesi için yeterli değildir. Özellikle bu yasal düzenlemelerin uygulayıcısı durumundaki kamu görevlilerinin ve doğrudan hizmet sunan ve politika üreten tüm kurum ve kuruluşların hizmet ve uygulamaları çok önemlidir.

Bu çerçevede aşağıda, KYAİŞ ile mücadelenin ulusal ve uluslararası arka plan bilgisine kısaca değinildikten sonra kadına yönelik aile içi şiddetin önlenmesinde önemli bir rolü bulunan kolluk kuvvetlerinden olan Jandarma teşkilatı ve personelinin (Jandarma) rolü ve sorumlulukları ayrıntılı olarak açıklanmaktadır. Ayrıca koruma ve kovuşturma ilkeleri eksenindeki müdahalelerin yanında önleyici politika ve hizmetlerin nasıl geliştirilebileceği ele alınmaktadır.

1. KYAİŞ’le İlgili Uluslararası Çalışmalar

Birleşmiş Milletler (BM)

Kadına yönelik aile içi şiddet, uluslararası toplumun gündemine kadının insan hakları kavramı çerçevesinde girmiştir. Birleşmiş Milletler 1975-1985 yıllarını “Kadın On Yılı” ilan etmiş ve bu süreçte özellikle uluslararası kadın hareketinin de etkisi ile kadına yönelik şiddet konusunda uluslararası norm ve standartlar belirlenmiş ve raporlar hazırlanmıştır.

1979 yılında kabul edilen ve Türkiye’nin 1986 yılından bu yana taraf olduğu Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW) kadın-erkek eşitliğinin yasalar önünde olduğu kadar fiilen de sağlanmasını öngören ve kadının insan haklarının anayasası olarak anılan bir düzenlemedir. Sözleşme, taraf devletlere **“erkekler ile kadınlar arasında tam eşitliğin sağlanması”** için gerekli yasal ve idari düzenlemeleri yapma ve bu düzenlemeleri hayata geçirme diğer bir deyişle kadına yönelik şiddetin ortaya çıkmasını engelleme yükümlülüğü getirmektedir.

CEDAW Komitesinin 1989 tarihli 12 numaralı Tavsiye Kararı’nda kadınların şiddetten korunmasının üye devletlerin yükümlülüğünde olduğu belirtilmiş ve ülke raporlarında bu yönde geliştirilen tedbirlerin rapor edilmesi istenmiştir. 1992 tarihli 19 numaralı Tavsiye Kararı’nda ise, kadına yönelik şiddetin cinsiyete dayalı ayrımcılığın bir sonucu olduğu açıkça beyan edilmiş ve şiddetin en önemli nedenlerinden biri olduğu vurgulanmıştır.

1993'te Viyana'da gerçekleşen Dünya İnsan Hakları Konferansı ile "kadının insan hakları" kavramı BM belgelerine girmiştir. Konferans Deklarasyonu kadın-erkek eşitliğini, kadınların özgürlükleri ile şiddet ve ayrımcılıktan uzakta bir yaşam sürdürmeleri hakkını, insan haklarının bir parçası olarak tanımlar. Ayrıca, kadın ve kız çocuklarının maruz kaldığı cinsiyet temelli şiddet, doğrudan ve dolaylı ayrımcılık ve sömürü ile bunları haklı gösteren önyargıların, geleneksel, inançsal, töresel uygulamaların tasfiye edilmesi gereğinin altını çizer ve kadının insan haklarının korunması ve teşvik edilmesini, sivil toplumun, devletlerin ve uluslar arası toplumun görevi olarak ortaya koyar (**1993 yılında yapılan Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konferansı ve Deklarasyonu**). Kadın hareketinin yoğun çabası ile Viyana İnsan Hakları Bildirgesi'nde kadına yönelik şiddet ve kadının insan hakları konusunun yer alması, BM Genel Kurulunda 'Kadına Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılması Bildirgesi'nin kabulü için itici bir güç olmuştur.

1995 yılında Pekin'de düzenlenen 4. Kadın Konferansı'nda kabul edilen Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu'nda, kadına yönelik şiddetin kadınların insan hakları ihlali olduğu benimsenmiştir.

"Kadına yönelik şiddet, erkeğin kadına ayrımcılık yapması ve tahakküm etmesine neden olan ve kadının tam gelişmesi önünde olan kadın ve erkek arasında tarihsel olarak eşitsiz iktidar ilişkilerinin bir tezahürüdür ve kadına yönelik şiddet kadının erkeğe göre ikincil konumda kalmasına zorlayan sosyal bir mekanizmadır."

(Kadına Yönelik Şiddetin Tasfiye Edilmesi Deklarasyonu-A7RES/48/104)

Avrupa Konseyi

Türkiye, uluslararası alanda insan haklarının korunmasında en etkin yasal düzenlemelerden biri olan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne 1954 yılından beri, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne bireysel başvuru hakkı getiren 11 numaralı ek Protokole de 1998'den bu yana taraftır.

Avrupa Konseyi kadınların şiddetten korunmasını 1990'lardan beri teşvik etmektedir. Bu bağlamda çıkardığı (Rec 2002/5) sayılı Kadının Şiddete Karşı Korunması Hakkında Tavsiye Kararı çıkarmıştır.

Konsey, 2006-2008 yılları arasında "Aile İçi Şiddet Dahil Kadına Yönelik Şiddeti Ortadan Kaldırmak" başlıklı bir kampanya yürütmüştür. Ayrıca Parlamenterler Meclisi siyasi irade göstererek kadına yönelik şiddetin tasfiye edilmesi ve önlenmesi yönünde yasal olarak bağlayıcı bir anlaşmanın yapılması için bir dizi kararlar ve tavsiyeler almıştır. Bunun sonucunda, 11 Mayıs 2011'de İstanbul'da Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi) imzaya açılmıştır. Bu sözleşme kadına yönelik şiddetle mücadeleyle ilişkin olarak Avrupa çapında hazırlanan ilk uluslararası sözleşmedir. Sözleşme, 25 Kasım 2011 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde onaylanmış ve 1 Ağustos 2014 tarihinde yürürlüğe girmiştir. CEDAW, 12 ve 19 Sayılı Genel Tavsiyeler ile Pekin Eylem Platformu'nun belirlediği ilkeler ve alanlar çerçevesinde oluşturulan İstanbul Sözleşmesi, üç temel ilke üzerine kurulmuştur: Kadınların yaşam hakkı, toplumsal cinsiyet eşitliği ve ayrımcılık yapmama.

İstanbul Sözleşmesi, devletin özen gösterme sorumluluğu çerçevesinde,

- evletin kadına yönelik şiddet göstermemesi, devlet adına faaliyet gösteren kişi, kurum ve kuruluşların özen gösterme yükümlülüğüne uygun davranmaları ve
- devlet dışı aktörlerin şiddet eylemlerini ise devletin yasal ve diğer tedbirleri alarak şiddetin önlenmesini, soruşturulmasını, cezalandırılmasını ve tazmin edilmesini sağlaması

olarak tanımlar.

Avrupa Birliği (AB)

Kadına yönelik şiddetin yok edilmesi AB'nin 1990'lardan beri gündemindedir. Ancak Avrupa Kadın Şartı'nın kabul edilmesi 2010 yılında gerçekleşmiştir. Avrupa Kadın Şartı 5 maddeden oluşur, bunlardan birisi, "Onur, Saygınlık ve Cinsiyete Dayalı Şiddeti Sonlandırma" dır. Ayrıca AB, toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin altı öncelikli alan belirlemiştir. Bunlardan biri Avrupa Kadın Şartı'na uygun olarak kadına yönelik şiddettir. Buna uygun olarak, 2012 yılında Şiddet Mağdurlarının Hakları, Destekleri ve Korunması Hakkında bir direktifi kabul etmiştir. Bu direktif kadına yönelik şiddetle mücadelenin asgari standartlarını da ortaya koymaktadır.

"Bir kişiye o kişinin toplumsal cinsiyeti veya toplumsal cinsiyet kimliği veya toplumsal cinsiyet ifadesi nedeniyle şiddet yöneltilmesi şeklinde veya bir toplumsal cinsiyete mensup olan kişileri orantısız olarak etkileyen şiddet, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet olarak anlaşılır. Mağdurun fiziksel, cinsel, duygusal veya psikolojik zarar, veya ekonomik kaybıyla sonuçlanabilir. Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet, bir ayrımcılık biçimi olarak ve mağdurun temel özgürlüklerinin ihlalidir ve yakın ilişki içindeki şiddeti, cinsel şiddet (tecavüz, cinsel saldırı ve taciz dâhil); insan ticareti, kölelik ve zorla evlendirme, sözde "namus cinayeti" gibi zararlı uygulamaları içerir. Toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin kadın mağdurları ve onların çocukları maruz kaldıkları şiddetle bağlantılı yüksek, ikincil ve tekrar mağduriyet, sindirilme ve misillemeye maruz kalma riskleri taşıdıkları için özel destek ve koruma gereksinimindedirler"

Directive 2012/29/EU (Şiddet Mağdurlarının Hakları Destekleri ve Korunması Hakkında AB Direktifi 2012/29)

Türkiye, BM ve Avrupa Konseyi'nin kurucu üyelerinden olup AB ile tam üyelik müzakereleri yürütmektedir. Yukarıda sayılan kadına yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla uluslararası kuruluşların aldığı kararlara katılmış ve imzalanan sözleşmelere taraf olarak yükümlülük altına girmeyi kabul ve taahhüt etmiştir. Bu nedenle KYAİŞ'in önlenmesinde Jandarma tarafından uygulanacak prosedürler de bu temel uluslararası norm ve standartlara uygun olmak zorundadır.

2. Türkiye’de KYAIŞ’le İlgili Çalışmalar

Türkiye’de kadına yönelik şiddetin kamuoyunun gündeminde yer almaya başlaması özellikle 1980’lerden sonra kadın grupları tarafından yürütülen kampanyaların bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır. 1987 yılında başlatılan “Dayağa Hayır” ve 1989 yılında yapılan “Mor İğne” kampanyaları sonucunda sığınma evleri ve kadın dayanışma merkezleri açılmaya başlamıştır. 1990’lı yıllardan itibaren şiddet mağduru kadınlarla dayanışmak ve danışma hizmeti vermek için ilk dernekler ve vakıflar kurulmuştur. 1990 yılında İstanbul’da Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı³ ve 1993 yılında Ankara’da Kadın Dayanışma Vakfı⁴ iki örnektir. 1993 yılında Ankara’da Altındağ Belediyesi ile işbirliği içinde ilk bağımsız kadın sığınmaevi açılmıştır. 1998 yılından itibaren kadın kuruluşları her yıl kadın sığınakları ve dayanışma merkezleri kurultayı⁵ düzenlemeye ve kendi topladıkları verileri açıklamaya başlamışlardır (www.siginaksizbirdunya.org). Kadın örgütlerinin artan faaliyetleri, kadına yönelik şiddetin gündeme gelmesinde ve bu sorunla mücadelede yol alınmasında önemli bir rol oynamıştır.

Kadına yönelik şiddetin yaygınlığı ve sistematikliği ile kadınlar için birincil can güvenliği tehlikesi olduğu yapılan araştırmalar ve toplanan verilerle de ortaya çıkmıştır. 2008 yılında Kadının Statüsü Genel Müdürlüğüne yapılan ulusal araştırma⁶ verilerine göre Türkiye’de;

- Her 10 kadından 4’nün şiddete maruz kaldığı,
- Kadınların %39’nun eşi veya eski eşi tarafından fiziksel şiddete maruz bırakıldığı,
- Kadınların %25’nin yaşadıkları fiziksel şiddet sonucunda yaralandığı,
- Her 10 kadından birinin gebeliği sırasında fiziksel şiddete maruz kaldığı,
- Fiziksel veya cinsel şiddetin birlikte yaşanma yüzdesinin 41,9 olduğu,
- Eğitim düzeyi daha yüksek olan kadınlar arasında bile her 10 kadından 3’ünün eşleri tarafından fiziksel veya cinsel şiddete maruz kaldığı,
- Evlenmiş kadınların hayatındaki en yaygın şiddetin, eşlerinden gördükleri şiddet olduğu,
- Kadınların % 7’sinin 15 yaşından önce cinsel istismar yaşadığı tespit edilmiştir (KSGM, 2009).

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, 2008 yılında KSGM tarafından yapılan araştırmaya benzer, kapsamlı bir araştırmayı 2014 yılında da yürütmektedir.

Kadına yönelik şiddetin boyutlarının daha da görünür olmasına yol açan bu ve benzeri veriler ile uluslararası taahhütler, sorunun çözümü için yasal alanda da yeni adımlar atılmasını gerekli kılmıştır.

Ulusal çaptaki yasal düzenlemelerde yer alan, kadına yönelik aile içi şiddetle ilgili kavramların çoğu, temelini uluslararası sözleşmelerden almaktadır.

³<https://www.morcati.org.tr/tr/>

⁴<http://www.kadindayanismavakfi.org.tr/>

⁵<http://www.siginaksizbirdunya.org/>

⁶http://www.kadininstatusu.gov.tr/upload/kadininstatusu.gov.tr/mce/eski_site/tdvaw/doc/Ana_Rapor_Mizan_1.pdf

Anayasa'nın 90. maddesine göre; usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin uluslararası sözleşmeler iç hukukun birer parçasıdır. Bu düzenlemelerin yasalar ile aynı konuda farklı hükümler içermesi halinde çıkabilecek uyuşmazlıklarda uluslararası sözleşme hükümleri esas alınır. Örneğin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 11 numaralı ek protokolü kapsamında, Türkiye'den yapılan bir bireysel başvuru sonrası, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AIHM) 2009 tarihinde verdiği OPUZ-Türkiye kararı⁷ iç hukuktaki gelişmeleri etkileyen çok önemli bir karardır. Bu karar mevcut yasal düzenlemelerin, özellikle de uygulamanın yetersizliğine vurgu yaparak Türkiye'yi, şiddeti önlemeye yönelik pozitif yükümlülüklerini yerine getirmede için mahkum etmiş ve iç hukukta uluslararası standartlara uygun yasal düzenlemeler yapılması gerektiğini hatırlatmıştır.

KYAİŞ'in önlenmesi için 1998 yılından itibaren yeni yasal düzenlemeler çıkarılmaya ve mevcut yasalarda önemli değişiklikler yapılmaya başlanmış, en son 2012 yılında 4320 sayılı Kanun, yürürlükten kaldırılarak daha ayrıntılı tedbirler getiren 6284 sayılı Kanun çıkarılmıştır (Bakınız Kutu 1). 8 Mart 2012'de TBMM'de kabul edilen bu Kanun ile kadına yönelik şiddetin kesin olarak önlenmesi ve şiddete maruz kalan kadınlara çok taraflı bir yaklaşımla uluslararası standartlarda bir hizmet götürülmesi amaçlanmıştır.

Kutu 1: Ulusal Yasal Düzenlemeler

- **Anayasa (Özellikle 10. madde, 41. madde ve 90. madde)**
- Türk Medeni Kanunu (TMK)
- **Türk Ceza Kanunu (TCK)**
- Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK)
- **İş Kanunu,**
- 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun ve Uygulama Yönetmeliği
- **Nüfusu 100 bini geçen belediyelere sığınmaevi açma yükümlülüğü getiren 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 14. maddesi,**
- 5726 sayılı Tanık Koruma Kanunu
- **5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu (aile içi şiddet mağduru kadınlar 18 yaşından küçüklerse bu Kanundaki esaslara göre adli ve idari işlemleri yürütülecektir.)**
- Jandarma Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun
- **5 Ocak 2013 tarihli-28519 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik**
- Cumhuriyet Başsavcılıkları ve Mahkemelerce Alınacak Tanık Koruma Tedbirlerine İlişkin Esas ve Usuller Hakkındaki Yönetmelik
- **Adli Kolluk Yönetmeliği**

⁷http://insanhaklarimerkezi.bilgi.edu.tr/data/Opuz_-_Turkiye_Karari_AIHM.pdf

- Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği
- **Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi için Alınacak Tedbirler Konulu 2006/17 Sayılı Başbakanlık Genelgesi,**
- Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Koordinasyonu Konulu 2007/6 Sayılı İçişleri Bakanlığı Genelgesi,
- **Kadın ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Konulu 2010/10 Sayılı İçişleri Bakanlığı Genelgesi**
- Aile İçi Şiddet, Kadına Yönelik Şiddet ve Çocuk Suçlarıyla Mücadelede Jandarmanın Görev Yetki ve Sorumlulukları Yönergesi
- **Kolluk Etik İlkeleri**

Kutu 1'de sayılan bu yasal düzenlemeler jandarmanın, aile içi kadına yönelik şiddetin önlenmesindeki rolünü düzenleyen ve uygulanacak prosedürlerde esas alınacak usul ve esasları belirten temel mevzuattır.⁸

Bu temel mevzuat içerisinde saydığımız 2012 yılında çıkarılan 6284 sayılı Kanun, getirdiği yenilikler ve kolluğun kadına yönelik şiddetin önlenmesindeki rolünü belirleyen en önemli düzenleme olması nedeniyle aşağıda daha ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

6284 sayılı Kanunun amacı, "**şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin korunması ve bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi**" (Mad. 1/1) olarak belirtilmiştir.

Bu kanun mağdurlara yönelik olarak koruyucu, şiddet uygulayan veya şiddet uygulama ihtimali bulunan şüphelilere yönelik olarak ise önleyici tedbir kararı verilmesini hükme bağlamıştır.

Kanunun uygulanmasında uyulacak usul ve esasları belirleyen Yönetmelik ise 18 Ocak 2013 tarihinde çıkartılmıştır. Kırksekiz maddelik Yönetmelikte aşağıda ayrıntıları ile açıklanacağı üzere kanunda belirtilen şiddetin önlenmesine yönelik tedbirler ile bu tedbirlerin alınması ve uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.

3. Aile İçi Şiddete Uğramış Kadınlara Sunulan Hizmetler

Şiddete uğrayan kadınların ihtiyaçları, tek bir kuruluş tarafından karşılanması mümkün olmayacak kadar çeşitlidir. Barınma yeri, ekonomik destek, sağlık hizmeti, adli yardım, danışma ve dayanışma ihtiyacının her birisi tek bir kurum tarafından karşılanamaz. bu ihtiyaçların karşılanabilmesi, kolluk kuvvetleri ile beraber sağlık sektörünün, adalet sisteminin, sosyal

⁸ Yasal düzenlemelere ilişkin ayrıntılı bilgi bu el kitabının Şiddetle Mücadelede Yasal Düzenlemeler başlığında verilmiştir.

hizmetlerin, yerel yönetimlerin, baroların, üniversitelerin ve kadın kuruluşlarının ortak çabası ile önlenebilecek ve onarılabilecek bir sorundur (Şekil 1).

Son yıllarda gerek önleyici hizmetlerin gerekse müdahale hizmetlerinin geliştirilmesi için toplumun bilgilendirilmesi, hizmet sunucularının eğitilmesi ve kurumlar arası işbirliğinin artırılmasının önemi giderek daha fazla anlaşılmış, bu anlayış yasal düzenlemelerde karşılığını bulmuş ve hizmet sunan kamu kurumlarının yönetim anlayışlarını etkilemeye başlamıştır.

KYAİŞ'in ortadan kaldırılması için sunulan hizmetler, önleyici ve müdahale hizmetleri olarak iki başlık altında tanımlanmaktadır.

3.1. Önleyici Hizmetler

Önleyici hizmetler KYAİŞ'in ortaya çıkmasını önlemeyi ve bu sorunun meydana gelmesine yol açan nedenleri saptamayı ve çözüm yolları üretmeyi hedefler. Kadınların güçlendirilmesine ve toplumsal statülerinin yükseltilmesine yönelik çalışmalar ile KYAİŞ'e neden olan ve pekiştiren olumsuz tutum ve davranışların ortadan kaldırılmasını sağlamak üzere yürütülen faaliyetler de önleyici hizmetler kapsamındadır. Örneğin, Jandarma birimleri tarafından KYAİŞ ile mücadele için düzenlenen konferans, seminer, bilgilendirme toplantıları ve çıkarılan devriyeler ile bu eğitim modülünün hazırlanma gerekçesi olan KYAİŞ'in Önlenmesi Projesi de önleyici hizmetler kapsamında yapılan faaliyetlerdendir.

Bu anlayışla 6284 sayılı Kanunda "şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınlar" kapsama alınmış (madde 1), Şiddeti Önleme ve İzleme Merkezlerinin (ŞÖNİM) kurulmasına karar verilmiş (madde 14), kurumlar arası koordinasyon ve eğitimin önemine (madde 16) değinilmiştir.

1986'den beri taraf olunan CEDAW sözleşmesi gibi 6284 sayılı Kanuna esas alınan İstanbul Sözleşmesi de önleyici hizmetlere ilişkin taraf devletlere önemli yükümlülükler getirmiştir. Bu nedenle önleyici hizmetlere ilişkin kamusal politika ve uygulamaların uluslararası standart ve normlara uygun bir şekilde artırılması gerekmektedir.

3.2. Müdahale Hizmetleri

Müdahale hizmetleri aile içi şiddete maruz kalan kadınları koruyucu ve tedavi edici hizmetlerdir. Kriz durumlarında verilen hizmet ile kriz ortadan kalktıktan sonra verilen hizmetler olarak gruplandırılmaktadır. 6284 sayılı Kanuna Dair Yönetmelikte sayılan geçici koruma (madde 3/ç), konukevi (sığınmaevi, madde 3/i), geçici maddi yardım yapılması (madde 8), geçici koruma altına alma (madde 10) hizmetleri kriz durumları için öngörülmüş tedbirlerdir. Şiddet konusunda ihbarların alındığı telefon hatları (örneğin ALO 183, ALO 156 ve ALO 155 vb.) ve hastanelerde acil servislerde sunulan hizmetler de bu gruba girmektedir.

Hizmetlerin çeşitlendirilmesinin yanı sıra kadınlara yönelik işlenen şiddet suçlarının önlenmesi için özel stratejilerin ve özel hizmet birimlerinin oluşturulması da gerekir. Örneğin; İrlanda'da da ev içi şiddet, cinsel şiddet ve Kadına Karşı Şiddet Üzerine Ulusal Strateji 2010-2014 suç önlemeyi iki kategoriye ayırır:

Birincil önleme: Kadın üzerindeki baskıları yaratan ve destekleyen toplumsal normları, uygulamaları ve davranışları değiştirerek ev içi, cinsel ve kadına karşı şiddet olaylarını azaltmak olarak tanımlanır.

İkincil önleme: Toplumun bu suçları işleyenleri yaptıklarından sorumlu tutarak bu suçlara gereken karşılığı vermek. Kurbanın kendini suçlaması, sessiz kalınması, şiddetin azımsanması, şiddetin gerçekliğinin kabul edilmemesi ve etkisi olmayan süreçleri ele alarak kurbanın ikinci bir kez travma yaşamasını engellemek olarak tanımlanır.⁹

Şekil 1: Aile İçi Şiddete Uğramış Kadınlara Hizmet Sunan Kurum ve Kuruluşlar

ASPB İl / İlçe Müdürlükleri ve Şiddeti Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM'ler)

Bakanlığı (ASPB), il müdürlükleri ve ilçe müdürlüklerinde, şiddete maruz kalmış kadınların ihtiyaçları doğrultusunda sosyal çalışma yapan görevliler tarafından ücretsiz danışmanlık, rehberlik ve ilgili kurum ve kuruluşlara yönlendirme yapılmaktadır.

6284 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra şiddete uğrayan kadınlara yönelik hizmetleri yürütmek üzere ŞÖNİM'ler açılmaya başlanmıştır. ŞÖNİM'ler şiddetin önlenmesiyle koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin bir biçimde uygulanmasına yönelik olarak, şiddete uğramış ya da şiddete uğrama riski bulunan kişilerin başvurabileceği, danışmanlık, rehberlik ve yönlendirme hizmetleriyle, ihtiyaç duydukları konularda güçlendirici ve destekleyici hizmetleri veren ve izleme çalışmalarını 7/24 esasıyla yürüten merkezlerdir. Şu ana kadar 14 ilde açılan ŞÖNİM'ler,¹⁰ şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin bir biçimde uygulanmasına

⁹Uluslararası alanda mevcut iyi örneklerle ilişkin detaylı bilgilere Ek'teki Berna Vardar, Mart 2014, KYAİŞ Önlenmesinde Avrupa'dan Uygulama Örnekleri modülüne bakınız.

¹⁰ŞÖNİM'ler İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Denizli, Antalya, Mersin, Adana, Samsun, Trabzon, Şanlıurfa, Gaziantep, Malatya, Diyarbakır illerinde kurulmuştur.

yönelik güçlendirici ve destekleyici danışmanlık, rehberlik, yönlendirme ve izleme hizmetlerinin verildiği, yeterli ve gerekli personelin görev yaptığı ve tercihen kadın personelin istihdam edildiği, çalışmaların 7 gün 24 saat esasına göre yürütüldüğü merkezlerdir. (6284 sayılı Kanun Mad. 14).

ŞÖNİM'lere başvuran kadınların ve beraberindeki çocuklarının ilk gözlemleri ve tıbbi kontrollerinin yapıldığı **ilk kabul birimleri** ile geçici süre ile barınma ihtiyacının karşılanması amacıyla kurulan **kadın konukevleri** (sığınmaevleri) de ŞÖNİM'lere bağlı olarak faaliyet göstermektedir.

ASPB'na bağlı olarak çalışan ALO 183 hattı, şiddete uğrayan veya uğrama tehlikesi bulunan ve desteğe gereksinimi olan kişilere psikolojik, hukuki ve ekonomik alanda danışmanlık hizmetleri sunmakta ve yararlanabilecekleri hizmet kuruluşları konusunda bilgi vermektedir. ALO 183 ücretsiz bir danışma hattıdır. 7 gün 24 saat esasıyla hizmet vermektedir.

Sağlık Kuruluşları

Sağlık ocağı, sağlık evi, aile hekimliği, aile sağlığı merkezi, toplum sağlığı merkezi, hastanelerin acil servisleri ve 112 acil müdahale hattı şiddete uğrayan kadınların en çok başvurdukları yerlerdir. Sağlık kuruluşlarında, şiddete uğrayan kadınların tedavileri yapıldıktan sonra şiddeti belgeleyen raporlar düzenlenmektedir. Adli Tıp Kurumu ise şiddete maruz kalan kadınların kolluk kuvvetlerine ya da Cumhuriyet Savcılıklarına başvurdukları zaman sağlık raporu almak için sevk edildikleri sağlık kuruluşudur.

2008 yılında KSGM ile Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü işbirliği ile hazırlanan "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadelede Sağlık Personelinin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi Protokolü" kapsamında sağlık kuruluşlarında aile içi şiddete maruz kalmış kadınlara verilen hizmetlerin Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) de benimsediği protokollere uygun olarak geliştirilmiştir.

Ayrıca sağlık mesleği mensuplarının aile içi şiddete uğrayan bir kadın kendilerine başvurduğunda durumu Savcılığa bildirmeleri yükümlülüğü bulunmaktadır. TCK 280. maddesine göre; tabip, diş tabibi, eczacı, ebe, hemşire ve sağlık hizmeti veren diğer kişiler görevlerini yaptığı sırada bir suçun işlendiği yönünde bir belirti ile karşılaştıklarında durumu yetkili makamlara (Cumhuriyet Savcısı veya Kolluk) bildirmek zorundadır.

Adli Kurumlar

Cumhuriyet Başsavcılıkları ile Aile Mahkemesi Hakimleri kadına yönelik aile içi şiddetin önlenmesinde görev yapan adli kurumlardır. Jandarma merkezlerine yapılan suç ihbar ve şikayetleri savcılar tarafından soruşturulur. Son yıllarda büyük şehirlerde Savcılıklar bünyesinde kadına yönelik şiddet suçlarının soruşturulmasında görev yapmak üzere uzmanlık büroları kurulmaya başlanmıştır. Örneğin Ankara Adliyesinde Aile İçi Şiddet Suçları Soruşturma Bürosu ile Ayrımcılık ve Cinsel Dokunulmazlığa Karşı İşlenen Suçlar Bürosu adıyla iki ayrı büro kurulmuştur.¹¹

¹¹<http://www.ankara.adalet.gov.tr/sayfalar/AdliyeCalisma/IsBolumu/GorevBolumu.pdf>

Aile Mahkemesi Hakimleri ise Türk Medeni Kanunu ile 6284 sayılı Kanun kapsamında alınabilecek tüm tedbir kararlarını alır. Aile Mahkemelerinin bulunmadığı illerde bu görevler Aile mahkemesi sıfatıyla Asliye hukuk mahkemeleri tarafından yerine getirilir. Aile Mahkemelerine doğrudan başvurulabildiği gibi kolluk veya savcılık kanalıyla da başvurular yapılabilir.

Valiler ve Kaymakamlar

6284 sayılı Kanun ile mülki idare amirlerine KYAİŞ'in önlenmesinde önemli görevler verilmiştir. İlçelerde kaymakam illerde ise vali o yerin mülki idare amiri olarak kadınların doğrudan ya da kolluk marifetiyle başvurusu üzerine, barınma yeri sağlanması, geçici maddi yardım yapılması, psikolojik, mesleki, hukuki ve sosyal bakımdan rehberlik ve danışmanlık hizmeti verilmesi, geçici koruma altına alınma ve çocukları için kreş imkanının sağlanması gibi tedbirleri alabilmektedirler.

Barolar

Barolar avukatların meslek örgütleridir. Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre mağdur ve şüpheliler için zorunlu avukatlık hizmetleri Barolar tarafından verilir. Ayrıca, avukatlık ücretini karşılama olanağı bulunmayan kişiler, Baroların Adli Yardım Bürolarına başvurarak ücret ödemediği hukuki destek alabilmek için avukat görevlendirmesini isteyebilirler. Öte yandan Türkiye genelinde pek çok Baro bünyesinde kadın danışma merkezleri¹² bulunmaktadır ve buralarda şiddete maruz kalan tüm kadınlara ücretsiz danışmanlık hizmetleri sunulmaktadır.

Yerel Yönetimler

Yerel yönetimler içinde kadınlara hizmet sunan en önemli kurum belediyelerdir. Pek çok belediye bünyesinde kadın danışma merkezleri bulunmakta ve kadınlara ücretsiz psikolojik, tıbbi ve hukuksal destek yanında ekonomik destekler de verilebilmektedir. Bazı belediyelere bağlı sığınmaevleri de bulunmaktadır. İl Özel İdareleri ve muhtarlıklarda şiddete maruz kalan kadınların özellikle destek ve danışmanlık hizmetleri için başvurdukları yerlerdendir.

5393 sayılı Belediye Kanunu kapsamında nüfusu 100 bini aşan belediyelere sığınmaevi açma yükümlülüğü getirilmiştir. Kadın ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi başlıklı 2010/10 numaralı İçişleri Bakanlığı Genelgesi ile yerel yönetimler bünyesinde kadın-erkek eşitlik komisyonları oluşturulması, kadına yönelik şiddetin önlenmesine yönelik hizmetlerin geliştirilmesi, tüm yerel politika ve hizmetlerin cinsiyete duyarlı hale getirilmesi istenmiştir. Bu kapsamda son yıllarda bazı belediye meclisleri ile il genel meclisleri bünyesinde eşitlik komisyonları kurulmuş ve bu komisyonlar KYAİŞ'in önlenmesine yönelik yerel düzeyde faaliyetler yürütmeye başlamışlardır.

Sivil Toplum Kuruluşları

Kadın kuruluşları özellikle 1980'lerden sonra kadına yönelik şiddet (KYŞ) 'in gündeme gelmesinde ve bu sorunla mücadelede yol alınmasında son derece etkili olmuşlardır.

¹²<http://www.barobirlik.org.tr/Detay19809.tbb>

Günümüzde pek çok kadın kuruluşu, kadın danışma merkezleri ve bağımsız sığınmaevleri ile şiddete maruz kalan kadınlara ulaşmakta ve hizmet vermektedir. Bu merkezlerde, şiddete maruz kalan kadınlara ücretsiz psikolojik, hukuki ve ekonomik konularda danışmanlık ve rehberlik yapılmaktadır.

Kadın kuruluşları ile iletişim ve işbirliği hem yasal düzenlemelerin bir gereğidir hem de KYAIŞ'ın önlenmesi için elzemdir. Bu alanda gönüllü hizmet veren kadın kuruluşların uzun yıllardır biriktirdikleri deneyim ve edindikleri uzmanlıklar, kamu politikaları ve hizmetlerinin geliştirilmesi için her zaman birincil kaynak ve itici bir güç olmuştur.

Kolluk Kuvvetleri

Şiddete uğrayan kadınlara hizmet sunan kolluk kuvvetleri mevzuata göre polis, jandarma ve sahil güvenlik görevlilerini ifade eder. Yetki ve görev sahası bakımından ülkenin büyük bir bölümünde görev yapan ve adli kolluk görevini de yürüten¹³ polis ve jandarma teşkilatları, kadınların şiddete maruz kaldıklarında doğrudan başvurdukları ilk merkezlerdir. 7 gün 24 saat hizmet veren Alo 155 Polis İmdat Hattı ile Alo 156 Jandarma İmdat Hattı üzerinden telefonla yapılan ihbar, şikâyet ve başvurular kabul edilmekte ve gerekli müdahaleler ile yönlendirmeler yapılmaktadır.

Kolluk, kendisine yapılan ihbar veya şikâyet üzerine genel hükümler doğrultusunda gerekli işlemleri yapar. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Kanun kapsamında almış olduğu koruyucu ve önleyici tedbirleri onaylanmak üzere tedbirin niteliğine göre mülki amire veya hâkime sunar. Kolluk, kendisine intikal eden her olay hakkında gecikmeksizin en seri vasıtalarla ŞÖNİM'e bilgi verir. (6284 sayılı Kanuna İlişkin Uygulama Yönetmeliği'nin 5/1 maddesi)

Yukarıda sayılan kurum ve kuruluşların yanında üniversitelerin özellikle kadın çalışmaları, sosyal politikalar, hukuk ve sağlık alanına ilişkin bölümleri de KYAIŞ ile mücadelede işbirliği yapılacak önemli kuruluşlardandır.

Sonuç olarak Jandarma Genel Komutanlığı'nca hazırlanan 04.07.2013 tarihli Aile İçi Şiddet, Kadına Yönelik Şiddet ve Çocuk Suçlarıyla Mücadelede Jandarmanın Görev Yetki ve Sorumlulukları yönergisinde belirtildiği gibi **"Aile içi şiddet ve kadına yönelik şiddet, içinde yaşadığımız çağın en önemli sorunları arasında yer almakta olup ciddi bir sosyal problem olarak varlığını sürdürmektedir. Aile içi şiddetle mücadele çok boyutlu ve bütüncül bir yaklaşımı gerektirdiği için toplumun tüm kesimlerinin ortak ve kararlı mücadelesi, disiplinler arası bir yaklaşım ve ilgili tüm tarafların sürecin içinde yer alması"** çok önemlidir.

¹³Adli kolluk ve görevi

Madde 164 – (1) Adli kolluk; 4.6.1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 8, 9 ve 12 nci maddeleri, 10.3.1983 tarihli ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun 7 nci maddesi, 2.7.1993 tarihli ve 485 sayılı Gümrük Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 8 inci maddesi ve 9.7.1982 tarihli ve 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanununun 4 üncü maddesinde belirtilen soruşturma işlemlerini yapan güvenlik görevlilerini ifade eder. ⁽¹⁾

4. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Jandarmanın Rolü

KYAİŞ ile mücadelede kadınlara önleyici ve müdahale hizmetleri sunan kurumlardan birisi de Jandarmadır. 2803 sayılı Jandarma Teşkilat Görev ve Yetkileri Kanunu 3. maddesine göre, **Jandarma, emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlayan ve diğer kanun ve nizamların verdiği görevleri yerine getiren silahlı, askeri bir güvenlik ve kolluk kuvvetidir.**

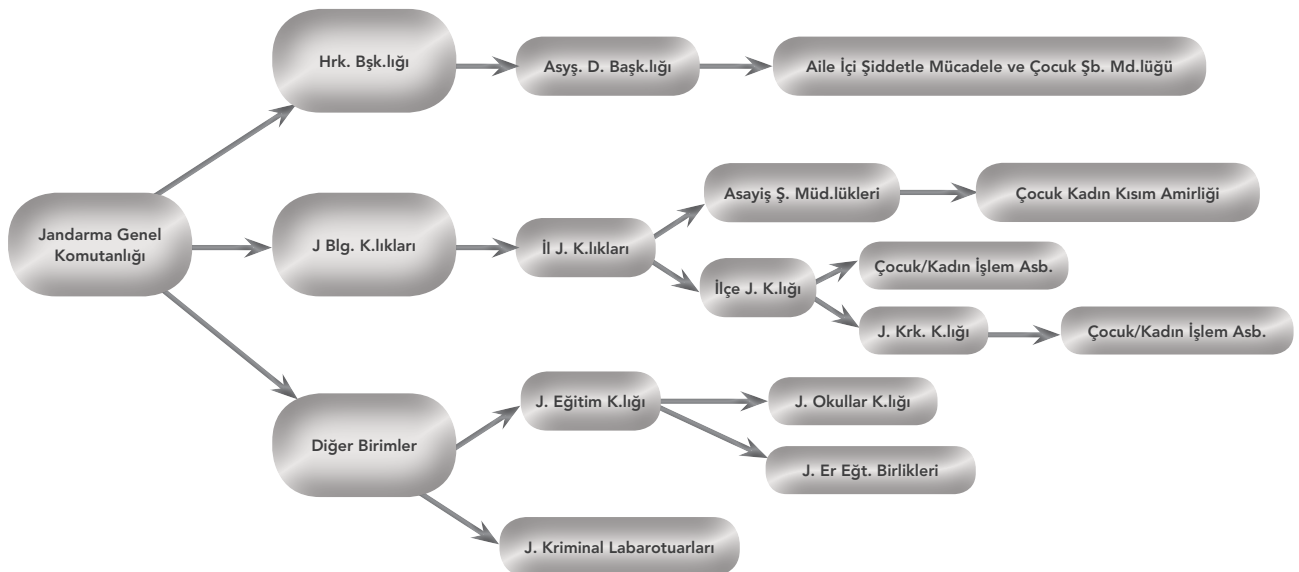
Emniyet ve asayiş işleriyle diğer görev ve hizmetlerin ifası yönünden İçişleri Bakanlığına bağlı bulunan Jandarma, polisle beraber, 6284 sayılı Kanunun uygulanmasından sorumlu olan kolluk kuvvetidir.

Jandarmanın sorumluluk bölgesinin, ülkenin en ücra köşelerine kadar büyük bir bölümü kapsadığı (Türkiye yüzölçümünün %93'ü) göz önüne alındığında kadına yönelik aile içi şiddetin önlenmesinde oynadığı rolün önemi daha çok ortaya çıkmaktadır.

6284 sayılı Kanun'da kolluk görevlerinin, kolluğun merkez ve taşra teşkilatında bu Kanunda belirtilen hizmetlerle ilgili olarak, "çocuk ve kadının insan hakları ile kadın erkek eşitliği konusunda eğitim almış" ve ilgili kolluk birimlerince belirlenmiş olan yeteri kadar personel tarafından yerine getirileceği hükme bağlanmıştır.

KYAİŞ in önlenmesi ile ilgili görevler, merkezde Jandarma Genel Komutanlığı (J.Gn. K.lığı) bünyesinde kurulan Aile İçi Şiddetle Mücadele ve Çocuk Şube Müdürlüğü tarafından ve il ve ilçelerde ise İl J/İlçe Jandarma Komutanlıkları ve bağlı timlerde görevli "Çocuk ve Kadın Kısım Amirlikleri" ve "Çocuk ve Kadın Suçları İşlem Astsubay/Elemanı" tarafından yerine getirilmektedir.

Şekil 2: J.Gn.K.lığı Teşkilat Şeması

Aile İçi Şiddetle Mücadele ve Çocuk Şube Müdürlüğü (2012)

2012 yılında, kadına ve çocuğa yönelik işlemlerin tek elden yürütülmesi, koordinesi ve birliklerin yönlendirilmesi, bu konularda kurumsal hafızanın yerleştirilmesi ve gelişmelerin takibi maksadıyla, Jandarma Genel Komutanlığı bünyesinde "Aile İçi Şiddetle Mücadele ve Çocuk Şube Müdürlüğü" kurulmuştur.

Çocuk ve Kadın Kısım Amirlikleri (ÇKKA)

Aile içi şiddetin önlenmesi, suça sürüklenen ve korunma ihtiyacı olan çocuklara yönelik hizmetlerinin iyileştirilmesi ve daha etkin yürütülebilmesi için; öncelikle 14 İl J.K.lığı (İstanbul, Ankara, İzmir, Aydın, Erzurum, Antalya, Diyarbakır, Bursa, Adana, Konya, Balıkesir, Şanlıurfa, Muğla, Samsun) Asayiş Ş.Md.lükleri bünyesinde "Çocuk ve Kadın Kısım Amirlikleri" teşkil edilmiştir (Kutu 2). Bu illere 2014 yılında 12 il daha katılmıştır. 2015 yılında ÇKKA'ların sayısı 37'ye çıkarılmış, geri kalan 44 ilde ise çocuk ve kadın suçları işlem astsubaylığı teşkil edilmiştir.

Kutu 2 - J.Gn.K.lığı Çocuk ve Kadın Kısım Amirlikleri Bulunan İller

01 Adana	26 Eskişehir	45 Manisa
03 Afyon	27 Gaziantep	48 Muğla
06 Ankara	31 Hatay	52 Ordu
07 Antalya	33 İçel	55 Samsun
09 Aydın	34 İstanbul	59 Tekirdağ
10 Balıkesir	35 İzmir	61 Trabzon
15 Burdur	36 Kars	63 Şanlıurfa
16 Bursa	37 Kastamonu	77 Yalova
17 Çanakkale	38 Kayseri	78 Karabük
20 Denizli	39 Kırklareli	80 Osmaniye
21 Diyarbakır	41 Kocaeli	81 Düzce
22 Edirne	42 Konya	
25 Erzurum	43 Kütahya	

Çocuk ve Kadın Kısım Amirlikleri, Jandarma Genel Komutanlığı'nın KYAİŞ'in önlenmesi için yerel düzeyde teknik kapasitesinin artırılması için oluşturulmuştur. Çocuk ve Kadın Kısım Amirlikleri, il düzeyinde kadına yönelik şiddet olayları ile ilgilenen özel bir birimdir. Bu Amirlikler, Jandarma Genel Komutanlığı'nın KYAİŞ ile mücadele için belirlenmiş hedeflerini illere yansıtabilmesi konusunda önemli bir rol oynamaktadır.

Çocuk ve Kadın Kısım Amirlikleri, 1 Çocuk ve Kadın Kısım Amiri (Kd.Bçvş.), 1 Psikolog/psikolojik danışman (Svl.Me.) ve tercihen kadın astsubay olmak üzere 2 Çocuk ve Kadın Suçları İşlem Astsubayı (Kd. Bçvş.) olmak üzere 4 personelden oluşur.

Personelin ana görevi aile içi şiddet ve kadına yönelik şiddet olaylarının önlenmesi ve meydana gelen olaylarla ilgili işlemlerin yürütülmesidir. Ayrıca İl J/İlçe J. ve J.Krk.K.lıklarındaki görevli personelle, korunma ihtiyacı olan ve suça sürüklenen çocuklar ile aile içi şiddet ve kadına yönelik şiddet olayları ile ilgili adli ve idari işlemlerin yürütülmesinde ve eğitim konusunda da destek sağlarlar.

4.1. Jandarma Birimlerinde Başvuruların Alınması ve Uygulanacak Prosedürler

Jandarma Sorumluluk Bölgesinde KYAİŞ'in İzlenmesi

Jandarma Genel Komutanlığı Asayiş Daire Başkanlığı, Aile İçi Şiddetle Mücadele ve Çocuk Şube Müdürlüğü tarafından 6284 sayılı Kanunun çıkmasından sonra düzenli olarak toplanmaya başlanan şiddet olaylarının istatistikleri tutulmakta ve yıllık değerlendirme raporları yayımlanmaktadır.

Tablo 1 - 2012 yılında Jandarma Sorumluluk Bölgesinde meydana gelen KYAİŞ olayları

Aile içi şiddet olayı.....	12.741
Mağdur Kadın Sayısı.....	14.119
Kadına Yönelik Şiddet Olayı.....	15.711
Mağdur Kadın Sayısı.....	16.940
Toplam Mağdur Kadın Sayısı.....	31.059
Verilen koruyucu ve önleyici tedbir kararları.....	6.139
Kolluk Amiri tarafından alınan kararlar.....	701

Tablo 2- 2013 yılında Jandarma Sorumluluk Bölgesinde meydana gelen KYAİŞ olayları

Aile içi şiddet olayı.....	13.551
Mağdur Kadın Sayısı.....	15.019
Kadına Yönelik Şiddet Olayı.....	15.748
Mağdur Kadın Sayısı.....	16.883
Toplam Mağdur Kadın Sayısı.....	31.902
Verilen koruyucu ve önleyici tedbir kararları.....	5.928
Kolluk Amiri tarafından alınan kararlar.....	2.548

2012 ve 2013 yılında meydana gelen şiddet olaylarına ilişkin değerlendirme raporlarındaki¹⁴ bu istatistikler, kadına yönelik aile içi şiddet olaylarının her yıl katlanarak arttığını ve Jandarmanın sorumluluğunun önemini göstermektedir.

İşlenmiş suçlarla ilgili olarak kanunlarda belirtilen işlemleri yapmak ve bunlara ilişkin adli hizmetleri yerine getirmekle görevli Jandarma birimlerinde KYAİŞ'e uğrayan kadınların başvurularının alınması ve uygulanacak prosedürler Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK) ve 6284 sayılı Kanun'da düzenlenmiştir.

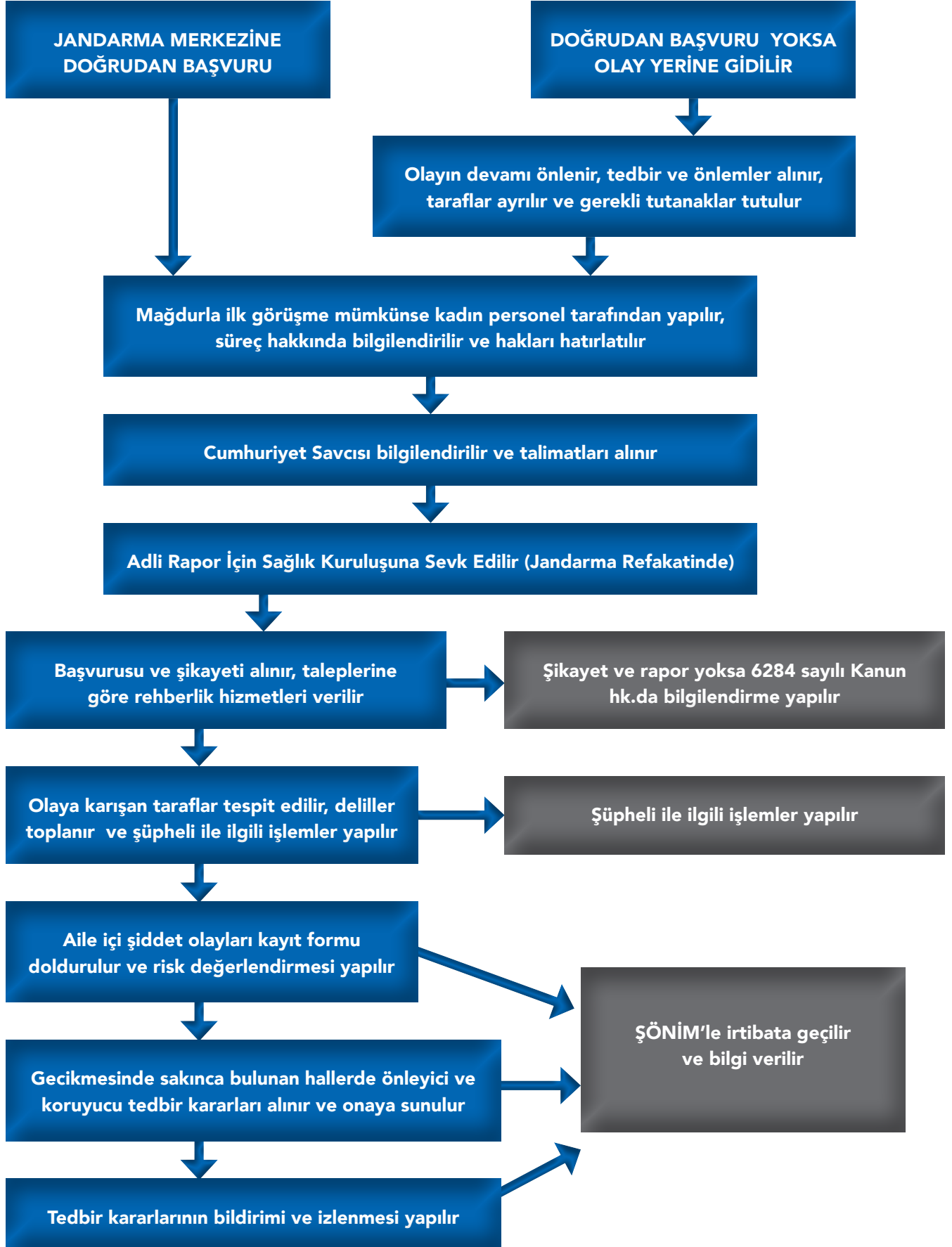
Şiddet mağduru kadınlar ile diğer aile bireyleri için ilk adım başvuru yerleri olan jandarma birimlerinde işlemlerin titizlikle yapılması ve olaylara özel bir yaklaşım gösterilmesi çok önemlidir. Bu aşamada hem şiddete maruz kalan kadının ikincil mağduriyetine sebep olunmamalı hem de işlenen suçun cezası kalmaması için tüm deliller titizlikle toplanmalıdır.

Şiddete uğrama tehlikesi bulunan veya şiddete maruz kalan kadının başvurusunu alan veya olayı öğrenen Jandarma aşağıda 4.1.2. başlığında detaylı olarak açıklanacağı üzere CMK kapsamında adli işlemleri yapmaya başlar. İlk olarak şiddetin devamını önler, derhal durumu Cumhuriyet Savcısına bildirir ve onun emir ve talimatları doğrultusunda ifade alma ve diğer gerekli tüm adli işlemleri yapar. Aile İçi Şiddet Olayları Kayıt Formunu doldurur ve risk değerlendirilmesini yapar. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde gerekli önleyici tedbirleri hemen alır, olaya ilişkin diğer kurum ve kuruluşları bilgilendirir, 6284 sayılı Kanun kapsamında hakim tarafından alınan veya onaylanan tedbir kararlarını taraflara tebliğ eder ve kararların uygulanmasını izler (Şekil 4).

¹⁴http://www.jandarma.gov.tr/asayis/Aile_Cocuk/index.htm

Şekil 4: Jandarma Birimlerinde Başvuruların Alınması ve Uygulanacak Prosedürler

4.1.1 Aile İçi Şiddete Uğramış Kadınların Jandarmaya Başvurusu

Aile içi şiddete maruz kalmış kadınlar, Jandarmaya doğrudan müracaat etmenin yanında telefonla, üçüncü şahısların ihbarıyla veya kamu görevlilerinin bildiriyle de ulaşabilmektedirler. Ancak her mağdur şikayetçi olmayabilir bu nedenle mağdur ve şikayetçi olarak bahsedilen kişilerin her zaman aynı kişiler olmayabileceğine dikkat edilmelidir. Aynı şekilde şikayet ile ihbar da birbirinden farklı kavramlardır. Suçtan zarar gören veya mağdur şikayetçi olabilir, suçtan zarar görmeyip suçu bildiren kişi sadece ihbar edendir.

Telefonla İhbar

İhbarlar, Jandarmanın ALO 156, polisin 155 hattı, 112 Acil İmdat ve ASPB'nin ALO 183 hatları üzerinden yapılabileceği gibi Jandarma birimlerinin direkt telefonlarının aranmasıyla da yapılabilmektedir. Telefonla arayan kişinin jandarmaya gelmeye çekinen ya da gelme imkanı olmayan bir kişi olabileceği gözetilerek ihbarlar ivedilikle değerlendirilmelidir.

Şikayet-İhbar

Aile İçi Şiddet Sadece Bir "Aile Meselesi" değildir. Şiddet Suçtur.

Üçüncü Şahısların ve Kamu Görevlilerinin Bildirimi

Türk Ceza Kanuna (TCK) göre, işlenmekte olan bir suçu bildirmeme de bir suçtur ve cezalandırılır(TCK 278, 279, 280). Ayrıca, kamu adına soruşturma ve kovuşturmayı gerektiren bir suçun işlendiğini göreviyle bağlantılı olarak öğrenen kamu görevlisi, gecikme göstermeksizin yetkili makamlara bildirimde bulunmalıdır. Özellikle, görevini yapan adli kolluk görevlisi ve sağlık mesleği mensuplarının bildirim yükümlülüğü Kanunda ayrıca düzenlenmiştir.

Acil tıbbi müdahale ve tedaviyi gerektiren şiddet olaylarının ihbarı, sağlık kuruluşlarına intikali sonrası sağlık görevlileri tarafından yapılmaktadır. Sağlık kuruluşları dışında Aile ve Sosyal Politikalar İl ve İlçe Müdürlükleri, ŞÖNİM'ler, eğitim kurumları ve çeşitli kurum ve kuruluşlardan da ihbarlar gelebilmektedir.

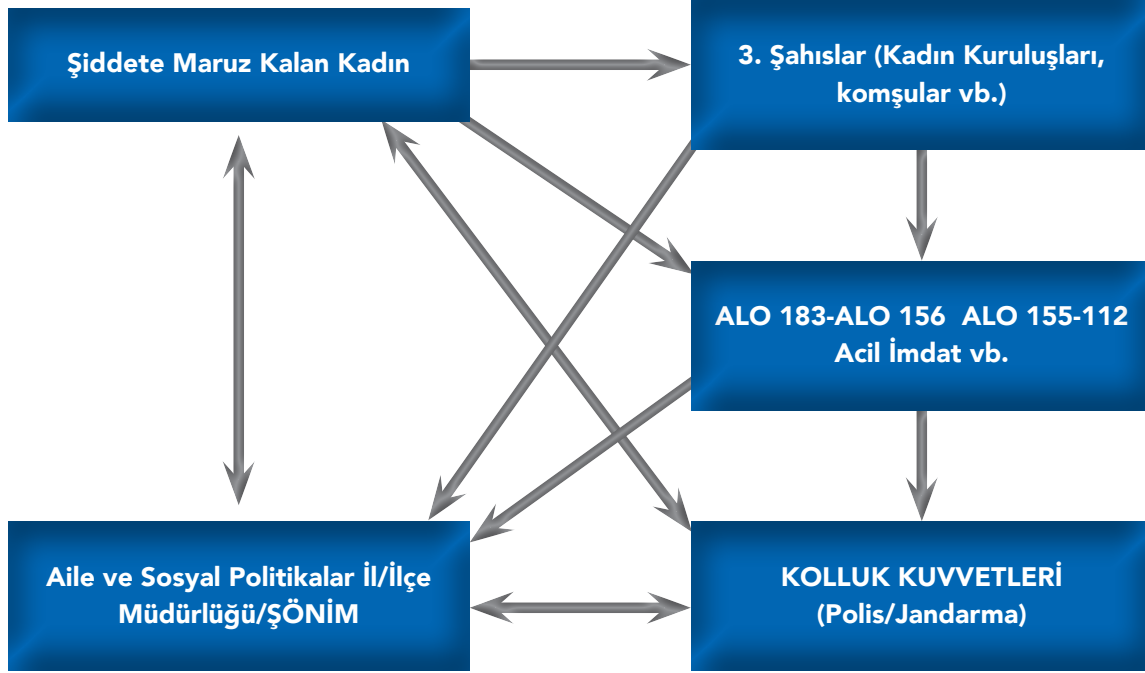
STK'lardan gelen ihbarlar dahil üçüncü şahısların ihbarı yoluyla öğrenilen şiddet olayları zamanında değerlendirilmeli ve gecikmeksizin müdahale edilmelidir.

Doğrudan Müracaat

Şiddet mağdurları Jandarmaya bizzat gelerek müracaat edip yardım isteyebilmekte ve şikayetçi olabilmektedir.

Şekil 5: Şiddete Maruz Kalan Kadınların Başvuru Süreci

4.1.2. Jandarma Birimlerinde Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet

Olaylarına ilişkin işlemlerin Başlatılması.

Aile içi kadına yönelik şiddet bir suçtur ve bu suçu işleyenler TCK'nın ilgili maddelerine göre cezalandırılır. TCK'da kadına karşı şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesi açısından üç ana kısımda sayılan belli başlı suçlar şunlardır: Kişilere karşı suçlar, Topluma karşı suçlar ve Millete -devlete karşı suçlar. Bu suçlarla ilgili bölümlerde Kutu 3,4 ve 5'te verilen konular ele alınmıştır.

Kutu 3 - Kişilere Karşı Suçlar Bölümünde;

- "Hayata Karşı Suçlar" başlığı altındaki kasten öldürme suçunda töre saiki ile öldürme (mad. 82)
- "Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar" başlığı altındaki kasten ve taksirle yaralama (mad.86 ve 89)
- "İşkence ve Eziyet" başlığında işkence ve eziyet (mad.94 ve 96)
- "Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar" başlığı altındaki cinsel saldırı (md.102), çocuğun cinsel istismarı (mad.103), reşit olmayanla cinsel ilişki (md.104) ve cinsel taciz (mad.105)
- "Hürriyete Karşı Suçlar" başlığı altındaki cebir (mad. 108), kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma (mad.109), iş ve çalışma hürriyetinin ihlali (mad.117), haberleşmenin engellenmesi (mad.124)

Kutu 4 - Topluma Karşı Suçlar Bölümünde;

- "Genel Ahlaka Karşı Suçlar" başlığı altındaki hayasızca hareketler (mad.225), müstehcenlik (mad. 226) ve fuhuş (mad. 227)
- "Aile Düzenine Karşı Suçlar" başlığı altındaki birden çok evlilik, hileli evlenme, dinsel tören (mad.230), kötü muamele (mad. 232), aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüklerin ihlali (mad. 233), çocuğu kaçırma ve alıkoyma (mad. 234)

Kutu 5 - Millete-Devlete Karşı Suçlar Bölümünde;

- "Adliyeye Karşı Suçlar" başlığı altındaki genital muayene (mad. 287)

konuları ele alınmıştır.

Türk Ceza Kanununda sayılan bu suçlar, eş, çocuk ve diğer aile bireylerine karşı işlenmiş oldukları durumlarda genellikle verilen cezalar arttırılmaktadır. Bir kısmı şikayete bağlı olmakla beraber çoğu şikayete bağlı olmayan suçlardır.

TCK ile 6284 sayılı Kanun'da suç olarak sayılan fiillerin soruşturulması 5237 sayılı CMK'ya göre yapılmaktadır. Adli soruşturma ve ceza mahkemelerinde dava açmak yetkisi Cumhuriyet savcılarına aittir. CMK'ya göre soruşturma işlemleri Cumhuriyet savcısı tarafından kolluk marifetiyle yürütülür. Kolluk kuvvetlerinden birisi olan Jandarma, 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun 7. maddesi ile CMK 164. maddeye göre, işlenmiş suçlarla ilgili olarak kanunlarda belirtilen işlemleri yapmak ve bunlara ilişkin adli hizmetleri yerine getirmekle görevlendirilmiştir.

1. Adli Soruşturmayı Gerektiren Bir Olayın Haber Alınması ve Cumhuriyet Savcısına Bilgi Verilmesi

Adli olay; takibi, soruşturma ve kovuşturması adli makam ve mercilerin yetki ve sorumluluğunda olan, ceza hukuku açısından "suç" olarak nitelenen unsurlar taşıyan olaylara denir. Jandarma tarafından öğrenilen adli olaylar derhal ilgili Cumhuriyet savcısına bildirilmelidir. Jandarma tarafından savcıya bildirilen adli olaya ilişkin görüşme tutanağı tanzim edilir ve savcının emir ve talimatları bu tutanağa yazılır. Mesai saatleri dışında, hafta sonu ve resmi tatil günlerinde meydana gelen olaylar ile adli işlemlere bakmak üzere; her adliyede yeteri kadar Cumhuriyet savcısı nöbetçi olarak görev yapar. Nöbetçi Cumhuriyet savcısı nöbeti sırasında meydana gelen tüm adli olaylara bakar, gecikmesinde sakınca bulunan tüm soruşturma öncelikle işlemlerini yapar.

Cumhuriyet savcılıklarındaki tüm soruşturmalar prensip olarak gizlidir (CMK mad. 157). Kolluk görevini yürütürken Jandarma tarafından soruşturma işlemlerinin gizliliği konusunda gerekli dikkat ve özen gösterilir, kurum üst amirleri de dâhil olmak üzere basına vb. üçüncü kişilere soruşturmanın gizliliğini ihlal edecek bilgi ve belge verilmez, açıklama yapılmaz ve maddi delillerle temas etmeleri engellenir. Gizlilik prensibi özellikle mağdurların fail ve yakınlarından gelebilecek yeni tehditlere karşı korunması açısından çok önemlidir.

2. Cumhuriyet Savcısının Emir ve Talimatları Doğrultusunda Soruşturma İşlemlerinin Başlatılması

Soruşturma işlemleri yürütülürken mağdur ile şikâyetçinin haklarının bilinmesi ve yapılacak tüm işlemlerde bu hakların kullanılmasının sağlanması ve temin edilmesi gerekmektedir.

Mağdur İle Şikâyetçinin Hakları

Jandarma birimlerine ulaşan sözlü ve yazılı ihbar veya şikâyet derhal tutanağa geçirilir. İhbarlar şiddete uğramış veya uğrama tehlikesi bulunan kişiler, bu kişilerin yakınları, duruma tanık olanlar tarafından Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne, mülki amire, Cumhuriyet Savcılığına, hakime, Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi'ne (ŞÖNİM) yapılmış ve oradan Jandarma birimine ulaşmış olabilir.

Kutu 6 - Mağdurun avukat talep etme ve delillerin toplanmasını isteme hakkı

Mağdur ile şikâyetçinin hakları

CMK Madde 234 – (1) Mağdur ile şikâyetçinin hakları şunlardır:

a) Soruşturma evresinde;

1. Delillerin toplanmasını isteme,
2. Soruşturmanın gizlilik ve amacını bozmamak koşuluyla Cumhuriyet savcısından belge örneği isteme,

3. (Değişik: 24/7/2008-5793/40 md.) Vekili bulunmaması halinde, cinsel saldırı suçu ile alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlarda, baro tarafından kendisine avukat görevlendirilmesini isteme,

4. 153 üncü maddeye uygun olmak koşuluyla vekili aracılığı ile soruşturma belgelerini ve elkonulan ve muhafazaya alınan eşyayı inceletme,
5. Cumhuriyet savcısının, kovuşturmaya yer olmadığı yönündeki kararına kanunda yazılı usule itiraz hakkını kullanma.

Mağdur ve şikayetçi dinlenilmeden önce CMK 234. maddede yazılı hakları anlatılır ve açıklanır. Bu hatırlatmanın yapıldığı ifade tutanağına (Ek-1 mağdur/şikayetçi ifade tutanağı örneği) geçirilir. Mağdur ile şikayetçi CMK 234. maddeye göre, jandarmadan hemen delillerin toplanmasını talep edebilecekleri gibi vekilleri bulunmaması halinde, cinsel saldırı suçu ile alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlarda, baro tarafından kendisine ücret ödemesine gerek kalmadan avukat görevlendirilmesini isteyebilir.

Ayrıca mağdur, on sekiz yaşını doldurmamış, sağır veya dilsiz ya da meramını ifade edemeyecek derecede malûl olur ve bir vekili de bulunmazsa istemi aranmaksızın bir avukat görevlendirilecektir.

Mağdur veya şüpheli çocuk (18 yaşından küçük) olması halinde ifadesi alınmaz, sadece kimlik tespiti yapılır, yaş durumu mutlaka nöbetçi Cumhuriyet savcısına bildirilir. 18 yaşından küçük şüpheli ve müşteki veya mağdurların mutlaka avukat huzurunda ifadesi alınır.

Yine 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 16., 31. ve devamı maddeleri gereğince çocuk suçları ile ilgili soruşturmaları bizzat Cumhuriyet savcıları ve kolluğun çocuk birimleri tarafından yapılması gerekmektedir.

Kutu 7 - Mağdurun bir defa dinlenilmesi kuralı

Mağdur ile şikâyetçinin dinlenmesi

CMK Madde 236 – (1) Mağdurun tanık olarak dinlenmesi halinde, yemin hariç, tanıklığa ilişkin hükümler uygulanır.

(2) İşlenen suçun etkisiyle psikolojisi bozulmuş çocuk veya mağdur, bu suça ilişkin soruşturma veya kovuşturmada tanık olarak bir defa dinlenebilir. Maddî gerçeğin ortaya çıkarılması açısından zorunluluk arz eden haller saklıdır.

(3) Mağdur çocukların veya işlenen suçun etkisiyle psikolojisi bozulmuş olan diğer mağdurun tanık olarak dinlenmesi sırasında psikoloji, psikiyatri, tıp veya eğitim alanında uzman bir kişi bulundurulur. Bunlar hakkında bilirkişilere ilişkin hükümler uygulanır.

Özellikle cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlarda mağdurların defalarca dinlenmesi ve ifadelerine başvurulması mağduriyetlerinin tekrarına (ikincil mağduriyet) yol açabilmektedir. Bu nedenle psikolojisi bozulan mağdurların durumu tutanağa geçirilir ve Cumhuriyet Savcısına haber verilir ve eğer kollukta ifadesi alınacaksa bir avukat ve psikolog eşliğinde ifadesi alınır. Ayrıca mağdurun alınacak ifadesinin ileride eğer dava açılırsa tekrar kullanılabilmesi için CMK 52/3 üncü maddesi gereği görüntü ve/veya ses kaydı yapılması gerekebilir.

Şiddet Mağdurlarına Kolluğun Yaklaşımı, Davranış ve Diyalog Yöntemleri

Kolluğa başvuru esnasında, mağdurla yüz yüze iletişimde dikkat edilmesi gereken noktalar şöyledir:

- Mümkünse, şiddete maruz kalan kişinin adı önceden öğrenilmelidir.
- Önceden adı öğrenilemediyse, önce ifadeyi alan personel kendini tanıtmalı sonra mağdurun adı sorulmalıdır.
- Mağdur görüşme odasına sıcak bir ifadeyle davet edilmelidir.
- Mağdur olan kişinin elini sıkmamaya ve dokunmamaya özen gösterilmelidir.
- Mümkünse mağdurun, kapıyı gören bir şekilde oturtulmasına dikkat edilmelidir.
- Bir bardak su veya çay ikramı yapılabilir.
- "Siz" diyerek hitap edilmeli, duruma göre izni alınarak "sen" diye hitap edilebilir.
- "Sıkıntılarınızı öğrenmek ve size yardımcı olmak istiyorum.", "Sizi dinlemeye hazırım." gibi ifadelerle dinlemeye hazır olunduğu belirtilmelidir.
- En önemli prensip; mağduru dinlemektir. Görüşme için yeterli zaman ayrılmalıdır. Mağdura (ağlıyorsa, suskunlaşmışsa, vb.) müdahale edilmemelidir ancak rahatladıktan sonra görüşülmelidir.
- Mağdura karşı önyargılı olunmamalı olabildiğince sakin, kabullenici, anlayışlı, tarafsız ve yargısız olunmalıdır.
- Mağdurun yüzüne bakılmalı, aynı seviyede olacak şekilde ve şahsa doğru hafifçe eğilerek oturulmalıdır.
- Aradaki mesafe çok uzak veya çok yakın olmamalıdır.
- Şahısla göz teması kurulmalı, onun söylediklerine ilgi gösterilmelidir.
- Kolluk görevlisinin yüz ifadesi, şahsın söyledikleri ile tutarlılık göstermelidir.
- Yumuşak bir ses tonu ile ve acele etmeden konuşulmalıdır.
- İletişim sırasında kullanılan sözcüklerin, cümle yapısının, mağdurun anlayabileceği ve izleyebileceği düzeyde olmasına dikkat edilmelidir.

Mağdura Sorular Sorulurken Dikkat Edilmesi Gerekenler

- Sorular, olayı ve mağdurun isteklerini anlamaya yönelik olmalıdır.
- Yargılayıcı, cevabı belli ve sorgulama tipinde sorular sorulmamalıdır.
- Sorular, kişinin duygu ve düşüncelerini kendi tarzıyla ifade etmesi için, açık uçlu sorular olmalıdır. (Örneğin: "Kendinizi nasıl hissettiniz?")
- Sinirli bir şekilde konuşma ve dinleme yapılmamalıdır.
- Şahısla, hiçbir hususta alaycı ve aşağılayıcı bir ses tonuyla konuşulmamalı, yaşantıları hafife alınmamalıdır.
- Mülakat esnasında başka şeylerle uğraşılmalıdır.
- Şahsı bir an önce karar vermeye yöneltmek adına, ısrarcı sorular sorulmamalıdır.
- Davranışlarda isteksiz olunmamalıdır.
- Şahsın maruz kaldığı davranışa veya olaya teşhis konulmamalı, yaptığı seçimler eleştirilmemelidir.

3. İlk Müdahale, Mağdurun Muayene ve Tedavisi

Mağdurun Doğrudan Jandarmaya Başvurusunun Olmadığı Hallerde İlk Müdahale

Adli Kolluğun öncelikli görevi karşılaştığı suçun işlenmesini önlemektir.¹⁵ Herhangi bir müracaat sonrasında mağdurun bulunduğu olay mahalline giden Jandarma ilk olarak şiddet olayının devamını önler; tarafları ayırır, her iki taraf (mağdur ve şiddet uygulayan) ile suçun tespiti ve olayın aydınlatılmasına ilişkin ayrı ayrı görüşür. Görüşmeyi mağdur ya da failin başkaları tarafından rahatsız edilmeyeceği, kişisel mahremiyete ve haklara saygı gösterilen bir ortamda yapar.

Olayı her iki taraftan da dinler ve bu sırada şahısların silahlarının olup olmadığı, ayrı yaşıyorlarsa ve çocukları varsa çocuklarla ilgili velayet ve kişisel ilişki (ana-baba ile görüşme hakkı) düzenlenmesine ilişkin bir Mahkeme kararı bulunup bulunmadığını, tarafların geçmişte herhangi bir suç işleyip işlemediğini, olayda başkaca mağdur olanların (ebeveyn, çocuk vb.) bulunup bulunmadığını araştırır ve bulguları tutanağa geçirir. Eğer bu görüşmede tarafların silahının bulunduğu ortaya çıkarsa tanzim edilen bu tutanakla birlikte silah ruhsatsız ise arama kararı, ruhsatlı ise silahın kolluğa teslimine yönelik karar verilmesi için süratle Cumhuriyet savcılığından karar talep eder.

Olay yeri incelemelerinde, olayın sıcaklığı nedeniyle adli görevi bulunmayan görevlilerin ve meraklı vatandaşların olay yerine girerek, incelemeleri zorlaştırmaları ve delillerin kaybolmasına sebebiyet vermeleri ihtimaline karşılık olay yerinde görevine başlayan kolluk görevlileri CMK'nın 168. maddesi uyarınca olay yerinde gerekli tedbirleri alır, adli görevi bulunmayan görevliler, basın mensupları ile meraklıların olay yerinden uzak tutulması konusunda azami dikkat ve özeni gösterir.

Olay yerine intikalde, tüm delillerin ve suç aletlerinin uygun bir şekilde muhafaza altına alınmasında Adli ve Önleme Aramaları Yönetmeliği'ndeki usul ve esaslara uyulur, hızlı davranılır, toplanan deliller ve suç aletleri için tutanak tanzim edilir.

Olay yerini gören kamera bulunması halinde, kamera sistemlerinin hafızalarının yeterli olmaması nedeniyle görüntülerin uzun süre saklanamadığı hususu göz önünde bulundurularak ilgili yerden kamera görüntüleri ivedilikle temin edilir.

Olay ve olay yerine ilişkin ilk işlemlerin bitirilmesinden sonraki işlemler aşağıda yer alan, mağdurun doğrudan jandarmaya başvurusu halinde yapılacak işlemler başlığındaki gibi yapılır.

Mağdurun Doğrudan Jandarmaya Başvurusu Halinde İlk Müdahale (Sağlık Kuruluşuna Sevk)

Şiddet mağdurunun başvurusundan sonra ilk yapılması gereken, şiddete ilişkin bulguların tespiti için gerekli muayene ve tedavisi yapılmak üzere ivedilikle en yakın sağlık kuruluşuna sevk edilmesidir. Mağdurun sağlık kuruluşuna götürülmesi jandarma refakatinde gerçekleştirilir.

¹⁵Adli Kolluk Yönetmeliği Madde 5

Muayene ve tedaviye ilişkin hususların kayıt altına alındığı raporlar hekim tarafından düzenlenir.

Mağdura ilişkin muayene CMK 76 ve 77. maddelere göre yapılır. Diğer kişilerin beden muayenesi ve vücuttan örnek alınması başlıklı 76. Maddeye göre;

“Bir suça ilişkin delil elde etmek amacıyla, mağdurun vücudu üzerinde dış veya iç beden muayenesi yapılabilmesine veya vücutundan kan veya benzeri biyolojik örneklerle saç, tükürük, tırnak gibi örnekler alınabilmesine; sağlığını tehlikeye düşürmemek ve cerrahî bir müdahalede bulunmamak koşuluyla; Cumhuriyet savcısının istemiyle ya da re’sen hâkim veya mahkeme, gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısı tarafından karar verilebilir. Cumhuriyet savcısının kararı, yirmidört saat içinde hâkim veya mahkemenin onayına sunulur. Hâkim veya mahkeme, yirmidört saat içinde kararını verir. Onaylanmayan kararlar hükümsüz kalır ve elde edilen deliller kullanılamaz.

Mağdurun rızasının varlığı halinde, bu işlemlerin yapılabilmesi için birinci fıkra hükmüne göre karar alınmasına gerek yoktur.”

CMK 77. Maddeye göre ise “Kadının muayenesi, istemi halinde ve olanaklar elverdiğinde bir kadın hekim tarafından yapılır.”

Muayene ve tedaviye ilişkin esaslar ise, “Ceza Muhakemesinde Beden Muayenesi, Genetik İncelemeler ve Fizik Kimliğın Tespiti Hakkındaki Yönetmelik” te düzenlenmiştir.

Yönetmeliğin, kadının muayenesi başlıklı 11. maddesinde “Kadının muayenesi, istemi hâlinde ve olanaklar elverdiğinde bir kadın tabip tarafından yapılır. Muayene edilecek kadının talebine rağmen bir kadın tabibin bulunmasına olanakların elvermediği durumlarda; muayene sırasında tabip ile birlikte bir başka kadın sağlık mesleği personelinin bulundurulmasına özen gösterilir.”

İlgilinin rızası başlıklı 18’inci maddesinde; “Mağdurun rızasının varlığı hâlinde bu işlemlerin yapılabilmesi için Yönetmeliğin 7’ nci ve 8’ inci maddeleri uyarınca karar alınmasına gerek yoktur. Bir suçun aydınlatılmasını sağlamak amacıyla, şüpheli, sanık ve diğer kişilerin kendiliğinden başvurarak rıza göstermeleri hâlinde, soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısının istemi, kovuşturma aşamasında ise hâkim veya mahkeme kararıyla tıbbî muayeneleri yapılabilir ya da vücutlarından örnek alınabilir.”

Raporların düzenlenmesi başlıklı 20. Maddesinde; “Tabip raporları üç nüsha hâlinde düzenlenir. Raporu düzenleyen sağlık kuruluşunca iki nüshası kapalı ve mühürlü zarf içerisinde ilgili Cumhuriyet başsavcılığına, hâkimliğe veya mahkemeye en seri şekilde iletilir. Raporun bir nüshası raporu düzenleyen sağlık kuruluşunda kalır.”

4. Mağdurun Dinlenilmesi ve İfadesinin Alınması

Sağlık durumuna ilişkin işlemlerin yapılmasından sonra mağdur, müracaatının alınması için tekrar jandarma birimine getirilir. Her somut olayın kendi özelliği değerlendirilerek duruma göre başvuranın ifadesi vekil ve uzman ile birlikte alınır.

Müracaat alınırken mağdurların içinde buldukları travma durumu dikkate alınarak hareket edilmeli, toplumda yaygın ve yanlış bir şekilde rastlanılan "sen ne yaptın da başına bunlar geldi" sorusu zihinlerden atılmalı, yargılayıcı, alaycı ve kinayeli sorular sorulmamalı, tercihen kadın personelin mağdurla ilgilenmesi sağlanmalı ve işlemlerin uzamadan ama suçun aydınlatılmasına yönelik bilgilerin edinilmesi ihmal edilmeden dikkatlice yapıp bitirilmesine özen gösterilmelidir. Mağduru yargılamak jandarmanın görevi değildir.

Özellikle yukarıda CMK 236'ıncı maddesinde belirtildiği üzere psikolojisi bozulmuş mağdura olay tekrar tekrar anlatılmamalı, mağdurun verdiği her bilgi hemen dikkatlice tutanağa geçirilmeli ve bu ifadenin tüm soruşturma ve kovuşturma sürecinde kullanılacak tek beyan olabileceği unutulmamalıdır.

Şikayete tabi olsun olmasın tüm suçlarda mağdurun, mağdur-şüphelilerin ve şüphelilerin ifadeleri alınırken, ifade tutanağına şikayetçi olup olmadıkları da yazılmalıdır.

Jandarma tarafından alınan ifadelerde, şüpheli için CMK 147. maddesindeki usule göre savunma alınmalı, müşteki ve mağdurlar için de CMK 234. maddesindeki usule uygun beyanları alınmalıdır. Kişinin hem şüpheli hem de müşteki olması durumunda her iki maddedeki hakları hatırlatılarak ifade tutanağına geçirilmelidir.

Müştekilere veya mağdurlara mutlaka şikâyetçi olup olmadıkları sorulmalı, şüphelinin birden fazla olması halinde ise hangi şüpheliden ne için şikayetçi olduğu hususu netleştirilmelidir.

İfade işlemlerinden sonra alınacak tedbirleri ve risk durumunu belirlemek üzere, mağdur, şüpheli ve olayla ilgili bilgileri içeren "Aile İçi Şiddet Olayları Kayıt Formu" doldurulur (Ek 2: Aile İçi Şiddet Olayları Kayıt Formu). Formun şiddete uğrayan kadın ile ilgilenen bir kadın personel tarafından doldurulması daha uygun ve yararlıdır.

Doldurulan "Aile İçi Şiddet Olayları Kayıt Formu" verilerine göre risk analizi yapılır ve sonucuna göre mağdur ve şüpheli hakkında alınacak koruyucu ve önleyici tedbirler belirlenir.

Risk Analizi Nasıl Yapılır?

Risk değerlendirme bir tahmin aracı veya iddiayı kanıtlama aracı değildir. Bu değerlendirme ile şiddet mağdurlarının güvenlik düzeyini ve ihtiyaç duyduğu desteği mümkün olduğunca doğru tespit etmek ve buna bağlı olarak doğru tedbirlerin alınması amaçlanır.

Risk değerlendirmesinde hazır formdaki (Ek-3: Risk değerlendirmesi formu) sorular mağdura tek tek okunur ve onun verdiği cevaplar tabloya işlenir. Burada formu dolduran kolluk görevlisinin kendi cevapları değil mağdurun düşüncesi ve hissettikleri önemlidir çünkü şiddete uğradığı ortamı ve şartları en iyi bilen bizzat mağdurun kendisidir.

Bir mağdurun kollarına her başvurusunda risk değerlendirmesini tekrar yapmak gerekir çünkü risk durağan bir şey değildir ve aradan geçen süre içinde mağdurun içinde bulunduğu risk durumu değişmiş olabilir. Aile içi şiddetin ortaya çıktığı ailelerde zaman içinde şiddetin sıklığının ve dozunun arttığı, daha ağır şiddet eylemlerinin yaşanmaya başladığı akıldan çıkartılmamalıdır.

Risk değerlendirmesinin sonuçlarının mağdurla paylaşılır ve belirlenen risk durumuna göre yapılması gereken işlemler ve alınması gereken önlemler konusunda aydınlatılır.

Güvenlik Planı Geliştirme

Güvenlik riski bulunan mağdurlara bir güvenlik planı yapması önerilir ve kendi güvenlik planını geliştirmesine yardım edilir. (Ek-4 Güvenlik planı örneği) Güvenlik planı geliştirilmesindeki amaç gelecek şiddet olgularının önlenmesi veya mağdurun şiddetle daha kolay baş edip şiddetin sonuçlarından daha az etkilenmesinin sağlanmasıdır. Mağdura soru sorarak kendisi için olası seçenekleri belirlemesine destek olunur. Burada şiddete uğradığında veya uğrama tehlikesinin varlığında en kısa sürede sığınabileceği güvenli bir yer ve konuşabileceği/yardım isteyebileceği en yakınındaki kişi, tehlike anında yanına alabileceği eşyalarını koyduğu bir acil yardım çantası, bulunduğu yerde silah varsa yapması gerekenler ve benzeri konular konuşulur.

Hayati tehlikesi olan ve yüksek risk grubundaki mağdurlar herhangi bir önlem ve tedbir istemeseler dahi mutlaka ŞÖNİM veya İl/İlçe ASP Müdürlükleri yetkilileri ile görüştürülmeli, durumu hakkında iyice aydınlatılmalı ve yüksek risk hakkında uyarılmalıdır. Sonuç olarak yurttaşlar talep etmeseler dahi onların can güvenliğini korumak devletin temel yükümlülüklerindedir.

Diğer Kaynaklardan Bilgi Edinme

Mağdurun dinlenilmesinden sonra, soruşturmanın eksik kalmaması için olaya karışan taraflar tespit edilmeli ve ilgili tüm deliller toplanmalıdır. Örneğin, tarafların çocukları bulunup bulunmadığı ve bu çocukların suçtan mağdur olup olmadığı araştırılmalı ve çocukların korunmasına ilişkin gerekli tedbirler alınmalıdır.

Şiddete uğrayan kadınların, işlenen suçun etkisiyle psikolojileri bozulmuş olabilir ve olaya ilişkin sağlıklı bilgiler veremeyebilirler. Aile içi şiddet olayları özel alanda meydana geldiğinden ve genellikle mağdurun en yakınlarının suçun faili olması nedeniyle çoğu zaman suçlular gizlenmekte ve vakaların boyutları net biçimde ortaya konamamaktadır. Bu yüzden sadece mağdur ve şikayetçi beyanları ile sınırlı kalınmamalı, çevresi ile yakın akrabalarının da bilgi ve görgülerine başvurularak gerekli araştırmalar yapılarak olaya ilişkin tüm detaylar tespit edilmelidir.

Kutu 8 - Jandarma Tarafından Yapılacak Mağdur İşlemleri Akışı

Jandarmaya Doğrudan Başvuru Durumunda Yapılacaklar	Şiddet Mağdurunun Doğrudan Jandarmaya Başvurmasının Olmadığı, Dolaylı Yollardan Bilgi Geldiği Durumda Yapılacaklar
Savcıya bilgi verilir, emir ve talimatları alınır.	Jandarma olay yerine giderek olaya el koyar. İlk olarak olayın devamı önlenir, taraflar ayrılır, varsa çocuklar için tedbirler alınır. Savcıya bilgi verilir, emir ve talimatları alınır.
Mağdur, muayene ve tedavisinin yapılması için bir sağlık kuruluşuna jandarma refakatinde sevk edilir ve sonrasında Jandarma birimine geri getirilir.	
Mağdurun ifadesi alınır. Gerekliyse ifadesi alınırken yanında bir vekil ve psikolog bulundurulur.	
Aile İçi Şiddet Olayları Kayıt Formu doldurulur ve risk değerlendirmesi yapılır. Risk değerlendirmesi sonucuna göre gecikmesinde sakınca bulunan hallerde 6284 sayılı Kanun kapsamında alınması gereken tedbirler alınır ve ŞÖNİM'e bilgi verilir.	
Şüpheli ile ilgili işlemler yapılır.	6284 sayılı Kanun kapsamında resen verilen kararlar ilgililere tebliğ edilir ve mülki amir veya hakim onayına sunulur.
Dosya Savcılığa gönderilir.	Mağdur ile ilgili alınan tedbir kararları ŞÖNİM'e ve Jn.Gn.K.lığına gönderilir.

5. Şüpheli İşlemleri

Şüpheli İşlemleri de CMK ve 6284 sayılı Kanunların ilgili maddelerine göre yürütülür. İfade ve sorgunun tarzı CMK md. 147'de verilmiştir.

Kutu 9 - İfade ve sorgunun tarzı

CMK- Madde 147 – (1) Şüphelinin veya sanığın ifadesinin alınmasında veya sorguya çekilmesinde aşağıdaki hususlara uyulur:

a) Şüpheli veya sanığın kimliği saptanır. Şüpheli veya sanık, kimliğine ilişkin soruları doğru olarak cevaplandırmakla yükümlüdür.

b) Kendisine yüklenen suç anlatılır.

c) Müdafî seçme hakkının bulunduğu ve onun hukukî yardımından yararlanabileceği, müdafîin ifade veya sorgusunda hazır bulunabileceği, kendisine bildirilir. Müdafî seçecek durumda olmadığı ve bir müdafî yardımından faydalanmak istediği takdirde, kendisine baro tarafından bir müdafî görevlendirilir.

d) 95 inci madde hükmü saklı kalmak üzere, yakalanan kişinin yakınlarından istediğine yakalandığı derhâl bildirilir.

e) Yüklenen suç hakkında açıklamada bulunmamasının kanunî hakkı olduğu söylenir.

f) Şüpheden kurtulması için somut delillerin toplanmasını isteyebileceği hatırlatılır ve kendisi aleyhine var olan şüphe nedenlerini ortadan kaldırmak ve lehine olan hususları ileri sürmek olanağı tanınır.

g) İfade verenin veya sorguya çekilenin kişisel ve ekonomik durumu hakkında bilgi alınır.

h) İfade ve sorgu işlemlerinin kaydında, teknik imkânlardan yararlanır.

i) İfade veya sorgu bir tutanağa bağlanır. Bu tutanakta aşağıda belirtilen hususlar yer alır:

1. İfade alma veya sorguya çekme işleminin yapıldığı yer ve tarih.
2. İfade alma veya sorguya çekme sırasında hazır bulunan kişilerin isim ve sıfatları ile ifade veren veya sorguya çekilen kişinin açık kimliği.
3. İfade almanın veya sorgunun yapılmasında yukarıdaki işlemlerin yerine getirilip getirilmediği, bu işlemler yerine getirilmemiş ise nedenleri.
4. Tutanak içeriğinin ifade veren veya sorguya çekilen ile hazır olan müdafî tarafından okunduğu ve imzalarının alındığı.
5. İmzadan çekinme hâlinde bunun nedenleri.

Şiddete maruz kalmış mağdura ait sağlık raporu ile intikal eden olaylarda şüpheliye ulaşılamazsa Savcılığa bilgi verilir ve savcının talimatına göre şüpheli bulunduğu yerden gidip alınır ve yakalama yapılır.

Şüpheliye ulaşılmış ve şüpheli jandarma birimine gelmiş ise önce sağlık kontrolü yaptırılır sonra ifadesi avukatı (kendi avukatı yoksa Baro tarafından atanan avukat) eşliğinde alınıp, sağlık raporları tamamlanır ve savcılığın talimatına göre mevcutlu veya ikmalen dosyası Savcılığa gönderilir.

Kadına yönelik aile içi şiddet vakalarında, aşağıda açıklanacağı üzere, CMK'ya göre yürütülen adli işlemlerle beraber 6284 sayılı Kanunun çerçevesinde de işlemler yapılması gerektiğinden yukarıda sayılan tüm işlemlerde tutulan tutanak ve formlarda olayın TCK'da belirtilen suçun tanımı ile beraber 6284 sayılı Kanun'a göre muhalefet ibaresi de eklenmelidir.

6284 sayılı Kanuna göre şüpheliye yönelik önleyici tedbir kararı alınmışsa karar kendisine tebliğ edilir (Ek-5: Tedbir kararı tebliğ tebellüğ belgesi) ve kararı ihlal ettiği takdirde zorlama hapsine tabi tutulacağı hususu ihtar edilir.

Şüpheli tedbir kararını ihlal etmişse ve bunun üzerine yakalanmışsa derhal tutanak tutulur, durum Savcıya haber verilir ve Savcının talimatı doğrultusunda dosyası mevcutlu veya ikmalen Savcılığa gönderilir.

Kutu 10 - Jandarma Tarafından Yapılacak Şüpheli İşlemleri

Şüpheliye ulaşılmıyorsa	Şüpheliye ulaşılmışsa
Savcıya bilgi verilir, emir ve talimatları alınır.	Savcıya bilgi verilir, sağlık raporu alınır.
Savcı yakalama kararı çıkartmışsa şüpheli bulunduğu yerden alınır ve yakalanır.	Şüphelinin ifadesi avukat huzurunda alınır. (Kendi avukatı yoksa jandarmanın haber vermesi üzerine Barodan atanır.)
Sağlık raporu alınır, avukat huzurunda şüphelinin ifadesi alınır. (Kendi avukatı yoksa Barodan atanır.)	
Şüphelinin dosyası talimata göre ikmalen veya mevcutlu Savcılığa gönderilir.	
6284 sayılı Kanun kapsamında şüpheliye yönelik önleyici tedbir kararı alınmışsa karar tebliğ edilir ve kararı ihlal ettiği takdirde zorlama hapsine tabi tutulacağı ihtar edilir.	
Şüpheli, tedbir kararını ihlal etmişse tutanak tutulur ve ihlalin niteliğine göre şüphelinin dosyası mevcutlu veya ikmalen Savcılığa gönderilir.	

4.2. 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanuna Göre Alınacak Tedbirler ve Yapılacak İşlemler

Kanunun Amaç ve Kapsamı

Kanunla şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin korunması ve bu kişilere yönelik şiddet veya şiddet tehdidinin önlenmesi amaçlanmaktadır.

Bu kanunun uygulanmasında ve gerekli hizmetlerin sunulmasında uyulması gereken temel ilkeler 1. maddede şu şekilde sıralanmıştır.

Kutu 11 - Kanunun Uygulanması ve Gerekli Hizmetlerin Sunulmasında Uyulacak İlkeler:

"a) Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler, özellikle Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi ve yürürlükteki diğer kanuni düzenlemeler esas alınır.

b) Şiddet mağdurlarına verilecek destek ve hizmetlerin sunulmasında temel insan haklarına dayalı, kadın erkek eşitliğine duyarlı, sosyal devlet ilkesine uygun, adil, etkili ve süratli bir usul izlenir.

c) Şiddet mağduru ve şiddet uygulayan için alınan tedbir kararları insan onuruna yaraşır bir şekilde yerine getirilir.

ç) Bu Kanun kapsamında kadınlara yönelik cinsiyete dayalı şiddeti önleyen ve kadınları cinsiyete dayalı şiddetten koruyan özel tedbirler ayrımcılık olarak yorumlanamaz."

6284 sayılı Kanun şiddet uygulayana ve şiddete maruz kalana yönelik önleyici ve koruyucu tedbir kararı verme yetkisini kural olarak hakime tanımıştır. Bazı hallerde mülki amir tarafından da koruyucu tedbir kararı verilebilmektedir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde hakim veya mülki amir tarafından alınacak bu tedbirlerden aşağıda 4.2.1. başlığında sayılanları alma yetkisi kolluk amirine de verilmiştir.

Tedbir kararı ilk defasında en çok 6 ay için verilebilir. Ancak şiddetin veya şiddet uygulama tehlikesinin devam edeceğinin anlaşıldığı hallerde, Jandarma yeniden tedbir kararı alınması için hakim veya mülki amire başvurabilir.

Bu Kanun kapsamında yapılan başvurularda delil ve belge aranmadığı gibi harç ve işlemler için masraf da alınmaz.

Tedbir kararlarının verilmesi, kanunun amacını gerçekleştirmeyi tehlikeye sokabilecek şekilde geciktirilemez.

Koruyucu veya önleyici tedbir kararlarının alınması ve yerine getirilmesi aşamasında şiddet mağduru ile şiddet uygulayan arasında hiçbir şekilde uzlaşma ya da arabuluculuk önerilemez.

Tedbir kararları, düşünülen önlemlerin niteliğine göre Jandarma tarafından ŞÖNİM ile, ŞÖNİM kuruluşu olmayan illerde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlükleri ile işbirliği içerisinde ivedilikle yerine getirilmelidir.

6284 sayılı Kanunun uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Uygulama Yönetmeliği'nde gösterilmiştir.

6284 Sayılı Kanuna İlişkin Uygulama Yönetmeliğindeki Tanımlar ve Kısaltmalar

6284 sayılı Kanuna Dair Uygulama Yönetmeliği'nde yer alan ve uygulama açısından yeni olan bazı tanımlar şunlardır.

Aydınlatılmış rıza: "Korunan kişinin kendisi hakkında verilebilecek tedbir kararının anlayabileceği bir biçimde sebepleri, aşamaları ve sonuçları hakkında açıklama yapılarak bilgilendirilmesi ve özgür iradesi ile bu hususların tamamını anlayıp kabul ettiğine dair yazılı beyanını" (Yönetmelik md.3/a) ifade eder.

Jandarmaya başvurduklarında mağdurlar "bilgi ve ifade vermeye hazır" halde olmayabilir. Bu nedenle, mağdurla görüşme için yeterli zamanın ayrılması ve mağdurun avukat ve psikolog yardımından yararlandırılmasının yanında, mağdurun bilgisine ve ifadesine başvuracak kişinin uzmanlığı, cinsiyeti vb. bir takım özellikleri önem taşımaktadır. Olayın aydınlatılması ve en uygun önlem ve tedbirlerin alınabilmesi için mağdurdan sağlıklı bir bilgi alınması ve onun gerçekten ne istediğinin iyi anlaşılması gerekir; bu da uzmanlık gerektirir.

Gecikmesinde sakınca bulunan hal: Kolluk tarafından yapılacak tahkikat ve risk değerlendirilmesi sonucunda, derhal işlem yapılmadığı takdirde, şiddet eyleminin önlenememesi, kişinin can güvenliği, hak ve hürriyetlerinin korunmasının tehlikeye girmesi, korunan kişinin zarar görmesi, şiddet eyleminin iz, eser, emare ve delillerinin kaybolması, şiddet uygulayanın kaçması veya kimliğinin tespit edilememesi gibi ihtimallerin ortaya çıkması ve resen veya ilgilinin talebi üzerine mülki amirden ya da hâkimden karar almak için yeterince vakit bulunamaması halini (Yönetmelik md.3/c) ifade eder.

Şiddeti Önleme ve İzleme Merkezi (ŞÖNİM): Şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin bir biçimde uygulanmasına yönelik güçlendirici ve destekleyici danışmanlık, rehberlik, yönlendirme ve izleme hizmetlerinin verildiği, yeterli ve gerekli personelin görev yaptığı ve tercihen kadın personelin istihdam edildiği, çalışmaların yedi gün yirmidört saat esasına göre yürütüldüğü merkezi, (Yönetmelik md.3/o) ifade eder.

Tedbir Kararı: Kanun kapsamında, şiddet mağduru ve şiddet uygulayan hakkında hâkim, mülkî amir veya kolluk tarafından, talep veya ihbar üzerine ya da resen verilecek karar (Yönetmelik mad. 3/s) ifade eder

Önleyici Tedbir Kararı: Kanunda belirtilen merciler tarafından şiddet uygulayan veya uygulama tehlikesi bulunan kişi hakkında, olayın niteliği dikkate alınarak hükmedilecek tedbirlere ilişkin kararı (Yönetmelik md. 3/p) ifade eder.

Tek Taraflı Israrlı Takip: Aralarında aile bağı veya ilişki bulunup bulunmadığına bakılmaksızın, şiddet uygulayanın, şiddet mağduruna yönelik olarak, güvenliğinden endişe edecek şekilde fiziki veya psikolojik açıdan korku ve çaresizlik duygularına sebep olacak biçimde, içeriği ne olursa olsun fiili, sözlü, yazılı olarak ya da her türlü iletişim aracını kullanarak ve baskı altında tutacak her türlü tutum ve davranışı (Yönetmelik mad. 3/ş) ifade eder.

Kutu 12 - Hakim Tarafından Alınabilecek Tedbir Kararları

Hakim tarafından hem şiddet uygulayana yönelik önleyici hem de şiddete maruz kalana yönelik koruyucu tedbir kararları alınabilir.

Şiddet uygulayana yönelik olarak	Şiddete maruz kalana yönelik olarak
Şiddet uygulayanın müşterek konuttan uzaklaştırılması ve korunan kişilerin buldukları yerlere yaklaşmaması, gereklilik varsa çocukları ile ilişki kurmaması ve onlara yaklaşmaması, korunan kişiyi iletişim vasıtaları ile rahatsız etmemesi, silahını polis veya jandarmaya teslim etmesi, şiddet uygulayanın tedavisinin sağlanması ve bağımlılığı olanların hastaneye yatırılması, tedbir nafakası bağlanması ve benzeri başka önleyici tedbirler alınabilir.	İşyerinin değiştirilmesi, ayrı yerleşim yeri belirlenmesi, tapu kütüğüne aile konutu şerhi konulması, gerekli hallerde kimlik ve adres bilgilerinin gizli tutulması ile değiştirilmesi ve benzeri koruyucu tedbirler alınabilir.

Hakim tarafından, tedbir kararlarının uygulanmasında, teknik araç ve yöntemler kullanılmasına karar verilmesi durumunda, yapılacak işlemler çıkarılacak Yönetmelik¹⁷ hükümleri gereğince yerine getirilecektir.

Mülki Amir Tarafından Alınabilecek Kararlar

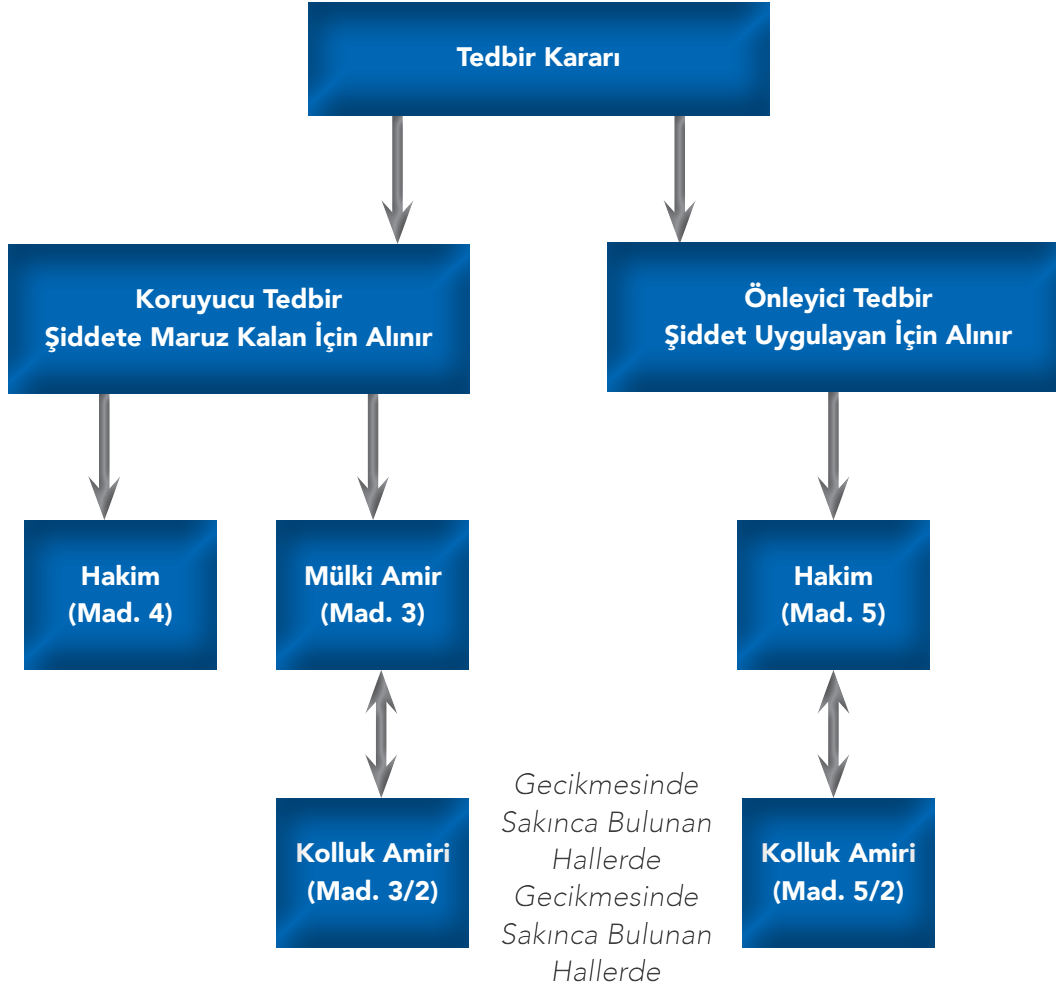
Mülki amir tarafından sadece **şiddete maruz kalan kişiye yönelik** koruyucu tedbir kararları alınabilir. Uygun barınma yeri sağlanması, geçici **maddi yardım yapılması**, rehberlik ve danışmanlık hizmeti verilmesi, **resen geçici koruma altına alınması**, kreş imkânının sağlanması ve benzeri koruyucu **tedbir kararları** alınabilir.

Aile içi şiddete maruz kalan kadınların korunması için alınacak önleyici ve koruyucu tedbirlerin süresinde ve yetkili makam tarafından alınması, kadının yaşam hakkının korunması, şiddetin önlenmesi ve bu şiddetten etkilenen diğer üçüncü kişilerin (özellikle çocukların) haklarının

¹⁷Teknik araç ve yöntemlerin kullanılmasına ilişkin Yönetmelik henüz çıkarılmamıştır.

korunması açısından çok önemlidir. 6284 sayılı Kanunla tedbir kararının alınmasında izlenecek yol Şekil 5’de verilmiştir.

Şekil 5: 6284 sayılı Kanuna Göre Tedbir Kararlarının Alınması

4.2.1. Kolluk Amiri Tarafından Gecikmesinde Sakınca Bulunan Hallerde Alınabilecek Koruyucu ve Önleyici Tedbirler

6284 sayılı Kanununun 11. maddesine göre “Kolluk görevleri, kolluğun merkez ve taşra teşkilâtında bu Kanunda belirtilen hizmetlerle ilgili olarak, çocuk ve kadının insan hakları ile kadın erkek eşitliği konusunda eğitim almış ve ilgili kolluk birimlerince belirlenmiş olan yeteri kadar personel tarafından yerine getirilir.”

Jandarma teşkilatında, aile içi şiddet, kadına yönelik şiddet ve çocuklarla ilgili görevler; İl J./ İlçe J./J.Krk.K.lıkları ve bağlı timlerde görevli “Çocuk ve Kadın Kısım Amirlikleri” ve “Çocuk ve Kadın Suçları İşlem Astsubayı/Elemanı” tarafından yerine getirilmektedir.

6284 sayılı Kanuna göre verilen tedbir kararlarının uygulanacağı ve izleneceği yerlerde bulunan yetkili ve görevli Jandarma biriminin komutanları kolluk amirleridir.

Kolluk Amiri tarafından gecikmesinde sakınca bulunan hallerde;

1) Mağdura yönelik olarak onun aydınlatılmış rızası alınarak;

- a) Kendisine ve gerekiyorsa beraberindeki çocuklara, bulunduğu yerde veya başka bir yerde uygun barınma yeri sağlanması,
- b) Hayati tehlikesinin bulunması halinde, resen geçici koruma altına alınması tedbirlerinden en uygun olanlarından bir veya birkaçı resen alınabilir.

2) Şüpheliye yönelik olarak;

- a) Şiddet mağduruna yönelik olarak şiddet tehdidi, hakaret, aşağılama veya küçük düşürmeyi içeren söz ve davranışlarda bulunmaması,
- b) Müşterek konuttan veya bulunduğu yerden derhal uzaklaştırılması ve müşterek konutun korunan kişiye tahsis edilmesi,
- c) Korunan kişilere, bu kişilerin buldukları konuta, okula ve işyerine yaklaşmaması ve
- d) Gerekli görülmesi halinde korunan kişinin, şiddete uğramamış olsa bile yakınlarına, tanıklarına ve kişisel ilişki kurulmasına ilişkin haller saklı kalmak üzere çocuklarına yaklaşmaması, önleyici tedbirlerin en uygun olanlarından bir veya birkaçı resen alınabilir.

3) Mağdura yönelik olarak alınan koruyucu tedbir kararıyla ilgili olarak, kolluk amiri, evrakı en geç kararın alındığı tarihi takip eden ilk işgünü içinde mülki amirin onayına sunar. Mülki amir tarafından (48) saat içinde onaylanmayan tedbirler kendiliğinden kalkar.

4) Şüpheliye yönelik olarak alınan önleyici tedbir kararıyla ilgili olarak, kolluk amiri evrakı en geç kararın alındığı tarihi takip eden ilk işgünü içinde hakim onayına sunar. Hakim tarafından yirmi dört (24) saat içinde onaylanmayan tedbirler kendiliğinden kalkar.

5) Tatil günleri sürenin hesabına dahildir. Sürenin bitimi resmi tatil veya hafta sonuna rastlarsa süre, takip eden ilk iş günü sona erer.

Kolluk Tarafından Tedbir Kararlarının Alınmasında Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

Şiddete uğramış veya uğrama tehlikesi bulunan kişiler, bu kişilerin tanıkları veya yakınları tarafından ASPB İl Müdürlüğü'ne, mülki amire, Cumhuriyet Savcılığına, hakime, ŞÖNİM'ne yapılan ihbarlardan Jandarma birimine ulaşan sözlü veya yazılı ihbar ve şikayet derhal tutanağa geçirilir.

Jandarma Birimlerinin Görevi Şiddet Olaylarında Tarafları Barıştırma Değildir!

Jandarma birimlerinin (Çocuk Kadın Kısım Amirlikleri ve İlçe J.K.İğj.,J.Krk.K.İğj) aile içi şiddet olaylarında tarafları barıştırma gibi bir görevi bulunmamaktadır: Bu nedenle başvurular alınırken maddi gerçeğin ortaya çıkarılması ve gecikmesinde sakınca bulunan hallerde gerekli her türlü önlem ve tedbirlerin alınması konusunda gerekli özen gösterilir.

Kolluk amiri tarafından verilen kararların, olayın niteliğine uygun, açık, net, anlaşılabilir ve infazında tereddüt oluşturmayacak şekilde tesis edilmesi gerekir.

Tedbir kararlarında, şiddet uygulayanın alınan kararı (Ek-6 Tedbir Kararı Örneği) ihlali halinde zorlama hapsine çarptırılacağı ihtarının kararda yer alması ve bu hususun karar tebliğ edilirken de açıklanıp anlatılması gerekmektedir.

Kararlar şiddetin uygulandığı hususunda **delil ve belge aranmaksızın** en fazla 6 ay süre ile verilebilir. Verilen kararlar niteliğine göre süresinde mülki amire veya aile mahkemesine onay için gönderilmelidir.

Ayrıca tedbir kararları, ilgili kurumlar arasındaki işbirliği ve koordinasyonun sağlanması için verildikleri gün en geç saat 16.00'ya kadar ŞÖNİM'e veya Aile ve Sosyal Politikalar İl/İlçe Müdürlükleri ile J.Gn.K.İğjına da gönderilmeli, kararlar kaldırıldıkları zaman da durum aynı şekilde J.Gn.K.İğjına bildirilmelidir.

4.2.2. Kolluk Tarafından Tedbir Kararlarının Uygulanması

Tedbir kararı, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde derhal, diğer hallerde en kısa sürede korunan kişiye ve şiddet uygulayana tebliğ edilerek anlatılır. Alınan kararın ilgili taraflarına tebliğ edilememesi, kararın uygulanmasına engel teşkil etmez.

1) Barınma Tedbirine İlişkin Görevler

- Barınma yeri sağlanması tedbirinin kolluk amirince uygulandığı veya korunan kişinin Jandarma biriminde bulunduğu hallerde, en kısa sürede ŞÖNİM'e, ŞÖNİM kuruluşu olmayan illerde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüklerinin ilgili birimleri ile irtibat kurularak 6284 sayılı kanun kapsamında faydalanılacak kamu kurum ve kuruluşlarına ait konaklama yerlerinin (tesislerin) listesi alınır ve korunan kişi buralara teslim edilir.
- Yukarıdaki işlemi yapmak mümkün olmadığı hallerde, mülki amirin veya acele hallerde kolluk amirinin kararı ile güvenli nakil sağlanıncaya kadar kamu kurum ve kuruluşlarına ait sosyal tesis, yurt veya benzeri konaklama yerlerine getirilen şiddet mağdurlarının, alınan karar ibraz edilmek suretiyle teslimi yapılır. Yetkililer karar ibraz edildiği halde mağdurları teslim almadıklarında tutanak tanzim edilir ve durum adli ve mülki makamlara bildirilir.
- Barınma ve iâşe giderleri ile korunan kişilerin nakli; ŞÖNİM tarafından, ŞÖNİM'in bulunmadığı illerde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlükleri tarafından sağlanır. Barınma ve iâşe giderleri, ŞÖNİM/Aile ve Sosyal Politikalar İl/İlçe Müdürlükleri tarafından ödenir.

- Hayati tehlikesi bulunduğu tespit edilen ve güvenli bir ortama yerleştirilmesi gereken korunan kişiler ile beraberindeki çocukların, konukevi, ilk kabul birimi veya diğer tesislere güvenli bir şekilde yerleştirilmesine kolluk görevlilerince nezaret edilir.
- İlçe J.K.lığı veya Karakollarda korunan kişinin (mağdurun) barındırılması yapılmaz.
- Hakkında barınma yerine yerleştirilmesine resen karar verilen şiddet mağdurunun barınmayesinde kalmak istememesi halinde aydınlatılmış rızası alınarak kalmak istediği yere ŞÖNİM ya da Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlükleri tarafından ulaştırılması sağlanacaktır.

2) Geçici Koruma Tedbirine İlişkin Görevler

Geçici koruma altına alma tedbir kararının yerine getirilmesinden, hakkında koruyucu tedbir kararı verilen kişilerin adrese kayıtlı nüfus kayıt sisteminde kayıtlı yerleşim yeri veya bulunduğu yer veya tedbirin uygulanacağı yerdeki Jandarma birimleri görevli ve yetkilidir.

- İlçe J./J.Krk.K.lığına yapılan müracaatların değerlendirilmesi sonucunda kişi hakkında "Geçici Süreli Çağrı Üzerine Koruma" kararı alınması halinde, kişinin bulunduğu yere en yakın devriye yönlendirilerek olaya müdahale edilir.
- Aile İçi Şiddet Olayları Kayıt Formuna göre yapılan risk değerlendirme sonucu, mağdurun hayati tehlikesinin bulunduğuna ilişkin risk puanının yüksek olması durumunda, "Cumhuriyet Savcılıkları ve Mahkemelerce alınacak Tanık Koruma Tedbirlerine İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelikte yer alan fiziki koruma tedbirlerinden birine (Yakın koruma, konutta koruma, iş yerinde koruma, motorize veya yaya devriye ile koruma, çağrı üzerine koruma) hakim veya mülki amir tarafından, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Jandarma birimi tarafından karar verilmesi halinde, İl J.K.lıkları tarafından yeteri kadar kuvvetle koruma kararının gereği yerine getirilir.
- Hakkında koruyucu ve önleyici tedbir kararı verilen şahsa; şiddet tehlikesi veya kararın ihlali durumunda ulaşabileceği telefon numaraları ile 156 telefon hattı ve sorumlu personel ismi gibi konuların yanında, belirtilen adresten farklı bir adres veya yer değişikliği olması halinde korunan kişiye durum hakkında Jandarma birimine bilgi vermesi gerektiği tebliğ edilir. Hakkında koruma kararı verilen kişilerin adreslerinin değişmesi halinde, koruma dosyası gittiği yerin kolluk birimine en seri vasıta aracılığıyla süratle gönderilir.
- Korunan kişiye, geçici koruma kararının kapsam ve içeriği, şiddet veya şiddete uğrama tehlikesinin varlığı halinde arayabileceği telefon numaraları, Jandarmanın sorumlulukları, korunan kişinin hangi durumlarda Jandarma birimlerine bilgi vermesi gerektiği, hangi Jandarma biriminin geçici koruma hizmetinden sorumlu olduğu ve benzeri hususlar, Jandarma personeli tarafından açıklanır ve geçici koruma kararı korunan kişiye tebliğ edilir.
- Tebliğ edilen hususlara aykırılığın ihbar veya şikayet yolu ile öğrenilmesi halinde durum tutanakla tespit edilir ve Cumhuriyet Savcılığına bildirilir.

3) Kimlik, Diğer Bilgi ve Belgelerin Değiştirilmesi Tedbirine İlişkin Görevler

- Hakim tarafından korunan kişinin hayati tehlikesinin bulunması ve diğer tedbirlerin yeterli olmayacağına anlaşılması halinde kişinin aydınlatılmış rızası alınarak verilen kimlik, diğer bilgi ve belgelerin değiştirilmesi tedbirine yönelik işlemler Tanık Koruma Kanunu hükümlerine göre yapılır.

- Bu tedbir, J.Gn.K.lığı "Aile İçi Şiddetle Mücadele ve Çocuk Şube Müdürlüğü" tarafından yerine getirilir. Bu işlem sonucunda değiştirilen bilgi ve belgelerin korunan şahsa teslimi, sorumlu İl J.K.lığı tarafından gizlilik derecesi esaslarına göre yürütülür.

4) Kişisel Eşyaların Teslimine İlişkin Görevler

- Mülki amir ya da hakim, talep edilmesi halinde korunan kişiye, şiddet uygulayana ya da bu kişilerin yakınlarına ait kişisel eşya ve belgelerin kolluk kuvvetleri aracılığıyla ve onların nezaretinde kendilerine teslim edilmesine karar verebilir. Teslim alma/etme sırasında kişisel eşya ve belgelerin, tedbir kararında belirtilenlerle sınırlı olmasına özen gösterilir, mevzuatta öngörülen sınırların dışına çıkılmaz ve teslim esnasında gerekli güvenlik tedbirleri alınır.

5) Silah Teslimine İlişkin Görevler

- Hakim tarafından, şiddet mağdurunun korunması amacıyla şiddet uygulayan üzerine kayıtlı kişisel silahların kolluğa teslimine karar verilebilir. Şiddet uygulayana ait silahlar, Kanun kapsamında verilen tedbir kararlarının yerine getirilmesinden sorumlu kolluk kuvvetlerince teslim alınarak, güvenli bir yerde muhafaza edilir. Silahları teslim alma ve iade işlemleri tutanakla yapılır. Şiddet uygulayanın, mağdurun beyanına göre ruhsatsız ya da sistemde kayıtlı ruhsatlı silahının olup olmadığı sorgulanır ve olması durumunda mutlaka Cumhuriyet Savcılığına bilgi verilerek gerektiğinde Jandarma tarafından Mahkemeden arama kararı alınarak barınma yerlerinde arama yapılır. Arama işlemi tutanağa geçirilir.
- Hakim tarafından, şiddet uygulayanın, silah taşınması zorunlu olan bir kamu görevi ifa etse bile bu görevi nedeniyle zimmetinde bulunan silahı kurumuna teslim etmesine yönelik karar verilmesi halinde, personelin ilk amiri tarafından, şahsi silah envanterinde kayıtlı olan silah, usulüne uygun olarak mühürlenmesini müteakip, kurumu tarafından muhafaza edilir. Silahı alınan personelin başka bir birliğe tayin olması durumunda, emanetteki silahı, değerli koli olarak, yeni birliğine gönderilir. Kurum amiri, silahı, karar süresinin sonuna kadar bekletir ve tedbirin değiştirildiğine ya da kaldırıldığına dair yeni bir karar verilmedikçe hiçbir şekilde personele iade etmez. Silahı teslim alma ve iade işlemleri; kurum amiri, silahın sahibi ve bir tanık arasında imzalanan tutanak ile yerine getirilir.

4.2.3. Şiddet Uygulayanın Muayene ve Tedavisine İlişkin Tedbir Kararlarının Uygulanması

Alkol ve Uyuşturucu ya da Uyarıcı Madde Kullanmama ve Bağımlılık Halinde Muayene ve Tedavi

Hakim tarafından şiddet uygulayanın, korunan kişilerin buldukları yerlerde alkol, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmaması ya da bu maddelerin etkisinde iken korunan kişilere ve bunların buldukları yere yaklaşmaması, bağımlılığının olması halinde, hastaneye yatmak dahil, muayene ve tedavisinin sağlanmasına yönelik karar verilmesi halinde, bu tedavinin sağlanması ve sonuçları ile tedbirin bu kişi üzerindeki etkilerinin takibi ŞÖNİM tarafından ilgili kurum veya kuruluş ile koordinasyon içerisinde yerine getirilir. ŞÖNİM olayın özelliğine göre bu kararın yerine getirilmesi sırasında kolluktan yardım isteyebilir.

Hakkında tedbir kararı verilen kişinin sağlık kuruluşunda tedaviyi reddetmesi halinde durum tutanakla tespit edilerek ivedilikle Cumhuriyet savcılığına ve ŞÖNİM'e bildirilir.

Bir Sağlık Kuruluşunda Muayene ve Tedavi

Hakim tarafından şiddet uygulayanın, şiddet eğilimine yol açan davranışlarını önlemek amacıyla, sağlık kuruluşuna muayene ve tedavisi için başvurması ve tedavisinin sağlanmasına yönelik karar verilmesi halinde kişinin illerde il halk sağlığı müdürlüğüne, ilçelerde toplum sağlığı merkezine başvurması zorunludur.

Şiddet uygulayan, illerde il halk sağlığı müdürlüğü varsa ruh sağlığı şubesi tarafından, ilçelerde toplum sağlığı merkezi tarafından kamuya ait sağlık kuruluşuna sevk edilir. İlgilinin tedaviyi sürdürüp sürdürmediği ve yapılan işlemin sonucu bu birimler tarafından ŞÖNİM'e bildirilir.

Hakkında tedbir kararı verilen kişinin sağlık kuruluşunda tedaviyi reddetmesi halinde durum tutanakla tespit edilerek ivedilikle Cumhuriyet savcılığına ve ŞÖNİM'e bildirilir.

4.2.4. Tedbir Kararlarının Yerine Getirilmesi ve İzlenmesi

Önleyici tedbir kararlarının yerine getirilip getirilmediği karar süresince, kontrol edilir. Bu kontrol korunan kişinin;

- Bulunduğu konutun haftada en az bir kez ziyaret edilmesi,
- İkinci derece dahil olmak üzere, yakınları ile iletişim kurulması,
- Komşularının bilgisine başvurulması,
- Oturulan yerin muhtarından bilgi alınması ve
- Bulunduğu konutun çevresinde araştırma yapılması

yolu ile yerine getirilir.

Tedbir kararlarının izlenmesine yönelik hizmetler ise ŞÖNİM'ler ŞÖNİM'in bulunmadığı yerlerde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlükleri tarafından yerine getirilir. Bu kapsamda verilerin toplanarak bilgi bankası oluşturulması ve tedbir kararlarının sicilinin tutulması da ŞÖNİM'ler tarafından yerine getirilmektedir.

Jandarma Genel Komutanlığı Aile İç Şiddetle Mücadele ve Çocuk Şube Müdürlüğü tarafından ise Jandarma birimlerince kendilerine gönderilen veriler ve istatistikler, yıllık rapor haline getirilmekte ve bu raporlar TÜİK ve ASPB ile paylaşılmaktadır.

Tedbir Kararlarının Yerine Getirilmesinde Dikkat Edilecek Hususlar

Kadına yönelik şiddet kapsamında, kadın hakkında yetkili merci tarafından "koruyucu tedbir kararı" verildikten sonra, jandarma birimlerince, mağdur kadına, tehdit veya tedbire konu problemin devam edip etmediği hususu, karar süresince yukarıdaki sayılan kontrollerle birlikte telefonla da sorulabilir ve devriye vasıtası ile de kontrol edilir.

Korunan kadının çekinmeden rahatça derdini anlatabilmesi için mümkünse kadın personelin iletişim kurması /telefonla görüşmesi tercih edilir. Bunun için mevcut kadın astsubaylar ve sivil kadın memurlardan istifade edilebilir.

Tedbir kararlarına aykırılığın tespit edilmesi halinde bu husus hakkında tutanak tutulur ve tutanak Cumhuriyet Savcılığına gönderilir. Tedbir kararlarının ihlali halinde hakim tarafından 3 günden 10 güne kadar zorlama hapsi cezası verilebilir. Aykırılığın her tekrarında zorlama hapsinin süresi 15 günden 30 güne kadar çıkabilir. Söz konusu cezalar paraya çevrilemez ve ertelenemez.

Tedbir kararı ile evden uzaklaştırılan kişinin, kararı ihlal ettiği yapılan kontrolde tespit edilirse uzaklaştırılan kişi (fail) karar gereği evden ayrılması hususunda ihtar edilir. Mağdur, her ne kadar uzaklaştırma kararı istemişse de fikrini değiştirdiğini ve şahsın evde kalmasına hiçbir baskı altında kalmadan rızası olduğunu açıkça beyan etse dahi bu durum tutanağa geçirilir ve mağdura ve şüpheliye bu durumda kararın kaldırılması için kararı veren ilgili merciye başvurmaları gerektiği ve failin karar gereği evden uzaklaşması gerektiği izah edilir. Taraflar uzaklaşmamak konusunda direnirlerse durum Cumhuriyet Savcısına bildirilir ve alınacak talimatlar doğrultusunda hareket edilir.

Tedbir kararlarının alınması ve uygulanması için yapılan iş ve işlemlerin aşamaları ve sonucu hakkında aynı gün en geç saat 16.00'ya kadar en seri vasıtalarla ŞÖNİM'e, ŞÖNİM'in bulunmadığı yerlerde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne ve J.Gn.K.lığına bildirilir ve bilgi verilir.

SONUÇ

Kadına yönelik aile içi şiddet bir insan hakkı ihlalidir ve suçtur. Kadın ve erkek yurttaşların temel hak ve özgürlüklerini korumak ve bunları sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmak devletin temel amaç ve görevleri arasındadır.

Devletin pozitif yükümlülüğü olarak da tanımlanan uygulama yükümlülüğünün tam olarak yerine getirilmesi özellikle kadınlara yönelik cinsiyete dayalı ayrımcılığın ve kadına yönelik şiddetin önlenmesinde kritik bir rol oynamaktadır.

Uzun yıllardır, kadına yönelik şiddetle mücadele için yapılan müdahaleler büyük oranda koruma ve kovuşturma ilkeleri çerçevesinde şekillenmiş ancak şiddeti önleyici politikaların geliştirilmesi ve hizmetlerin planlanması eksik kalmıştır. Şiddetin tekrarının önüne geçmek ve bunun için uygun önlemler almak bir yana şiddete uğrayan kadınların şiddet öncesi durumlarına, yani ihlal öncesi olağan hayatlarına döndürülmesi esas hedef olmalıdır. Anayasal eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı da bunu gerektirir.

Son yıllarda ülkemizde şiddet gören kadınlara destek amacıyla pek çok çalışma yürütülmekte ancak şiddete uğrayan kadınların ihtiyaçlarının çeşitliliği ve şiddet olgusunun çok yönlülüğü nedeniyle yapılan tüm bu çalışmalarda diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyon içinde olunmadan etkili sonuçlar alınamamaktadır. 2012 yılında çıkarılan 6284 sayılı Kanun ile KYŞ ile çok yönlü bir mücadele için yasal zemin oluşturulmaya çalışılmıştır. Kanununun 16. maddesinde kurumlar arası koordinasyon ve eğitim konusu ayrıca düzenlenmiştir.

6284 sayılı Kanun ile getirilen yeni standartların aile içi şiddetle mücadelede etkili olabilmesi ve şiddete uğrayan kadınların adalete erişimlerinin mümkün kılınması için ilgili tüm kurum ve kuruluşların işbirliği ve eşgüdüm içerisinde çalışmaları gerekmektedir.

Bu çerçevede Jandarma birimlerinin kendilerine verilen görevleri titizlikle yerine getirmelerinin yanında farklı kurum ve kuruluşlarının deneyim, birikimlerinden yararlanarak birlikte hareket etmesi için yeni stratejiler geliştirmesi doğru bir yaklaşım olacaktır. Jandarmanın kamu kurum ve kuruluşlarının yanında sivil toplum kuruluşları ile de iletişim ve işbirliğini geliştirmesi kadına yönelik şiddetle mücadelesine önemli bir katkı olacaktır.

KAYNAKLAR

1. Özberk, Ebru (Hazırlayan), T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Şiddete Maruz Kalan Kadınlara Sunulan Hizmetler (Ekim 2008)
2. Karınca Eray (Hazırlayan), T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Kadına Yönelik Aile İçi Şiddete İlişkin Hukuksal Durum ve Uygulama Örnekleri (Ekim 2008)
3. Işık, N., (ed.), (2007). Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesinde Polisin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi-1: Eğitici El Kitabı, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Emniyet Genel Müdürlüğü, Avrupa Komisyonu, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu.
4. Işık, N., (ed.), (2007). Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesinde Polisin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi-3: Eğitici El Kitabı, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Emniyet Genel Müdürlüğü, Avrupa Komisyonu, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu.
5. Jandarma Genel Komutanlığı, 2012 Aile İçi Şiddet, Kadına Yönelik Şiddet ve Çocuk Suçlarıyla Mücadelede Jandarmanın Görev Yetki ve Sorumlulukları Yönergesi
6. Şahinkaya, Yalçın (Ed.) İnsan Haklar Standartlarının Etkili Uygulaması Bağlamında Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele, Uluslararası Sempozyum, 07-08 Haziran 2012, İstanbul/ Türkiye (Editör, Dr. Yalçın Şahinkaya)
7. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, (1993). Kadına Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılması Deklarasyonu.

İNTERNET KAYNAKLARI

1. www.mevzuat.gov.tr (ulusal yasal düzenlemeler 10 Nisan 2014 tarihinde buradan indirilmiştir.)
2. Mahkeme Yönetimi Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi Adliye Personeli El Kitabı, (Ekim 2013, Ankara)
3. TBB, Türk Hukukunda Aile İçi Şiddet ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesiyle İlgili Yeni Düzenlemeler, TBB Dergisi 2013 (109)
4. KOMBE, J.F.A., Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Pozitif Yükümlülükler, Avrupa Konseyi Yayınları, İnsan Hakları El Kitapları Serisi No: 7, Belçika, 2008.

OKUMA LİSTESİ

1. Kolluk Etik İlkeleri
2. T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Şiddete Maruz Kalan Kadınlara Sunulan Hizmetler (Ekim 2008)
3. Mahkeme Yönetimi Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi, Adliye Personeli El Kitabı, (Ekim 2013, Ankara)
4. Aile İçi Şiddet, Kadına Yönelik Şiddet ve Çocuk Suçlarıyla Mücadelede Jandarmanın Görev Yetki ve Sorumlulukları Yönergesi
5. AİHM OPUZ -Türkiye Kararı

EĞİTİM PROGRAMI AKIŞLARI

**KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETİN
ÖNLENMESİNDE JANDARMANIN ROLÜ VE PROSEDÜRLER****JANDARMANIN ROLÜ VE UYGULANMASI GEREKEN
PROSEDÜRLER****AMAÇ**

KYAİŞ mücadelede jandarmanın verdiği hizmetlerin niteliğini yükseltmek, uygulamalarının etkinliğini arttırmak, uzmanlığını geliştirmek, standart bir yaklaşım oluşturmak ve kurumlar arası işbirliği ve koordinasyonu geliştirmektir.

HEDEFLER

Katılımcılar;

1. KYAİŞ ile mücadelenin uluslararası ve ulusal arka plan bilgisini sıralar,
2. KYAİŞ ile mücadelede temel yasal düzenlemeleri açıklar,
3. KYAİŞ ile mücadelede diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyonun önemini farkına varır,
4. 6284 sayılı Kanun ve Uygulama Yönetmeliğinin detaylarını ve Jandarmanın rolünü bilir ve
5. Jandarmanın sorumluluğunu yerine getirmek için gerekli temel becerileri uygulayabilir.

DÖRDÜNCÜ GÜN	
Oturum 1	Süre 15 dakika
Konu	Tanışma, Programın tanıtılması Beklentilerin alınması
Hedefler	Kendi görevini açıklar Eğitimin amaçlarını açıklar. Katılımcılardan beklenenleri açıklar.
Özet	Eğitici ve katılımcılar tanışır Programın içeriğine ilişkin bilgi verir. Eğitici kendi beklentilerini açıklar. Katılımcı beklentilerini alır, kağıtlı tahtaya not eder, gün sonunda birlikte gözden geçirmek üzere duvara yapıştırır
Yöntem	Tanışma / Soru –cevap
Eğitim Malzemeleri	Projeksiyon aleti Slaytlar: 1-4 Kağıtlı tahta-kalemi Program
Eğitimciye Not	

DÖRDÜNCÜ GÜN	
Oturum 2	Süre 50 dakika
Konu	Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, KYAİŞ ve Yasal Düzenlemeler
Hedefler	KYŞ ve KYAİŞ ile mücadelenin önemini kavrar. Uluslararası ve ulusal arka plan bilgisini öğrenir ve aralarındaki ilişkiyi anlar.
Özet	KYŞ ve KYAİŞ tanımlarına bakılır ve bu alanda '80'lerden bu tarafa yaşanan gelişmeler kısaca hatırlatılır. Uluslararası (BM, Av.Konseji ve AB) ve Ulusal Arka Plan bilgisi paylaşılır. Opuz-Türkiye kararı hk.da atölye çalışmasının ilk kısmı yapılır. Opuz-Türkiye kararının olgular ve sorular bölümünün özeti katılımcılara dağıtılır ve 4 gruba ayrılarak soruları cevaplamaları istenir
Yöntem	Anlatım / Listeleme (Ulusal ve uluslararası gelişmeler ve yasal düzenlemeler hk. da) / Soru –Cevap / Grup Çalışması
Eğitim Malzemeleri	Slaytlar: 5-9 Projeksiyon aleti Kağıtlı tahta ve kalemi Ek 1 - Opuz Türkiye kararı olgular ve sorular bölümünün özeti
Eğitimciye Not	

**KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETİN
ÖNLENMESİNDE JANDARMANIN ROLÜ VE PROSEDÜRLER**

DÖRDÜNCÜ GÜN	
Oturum 3	Süre 50 dakika
Konu	Şiddete Uğrayan Kadınlara Sunulan Hizmetler ve Jandarmanın Rolü
Hedefler	• Şiddete maruz kalan kadınlara hizmet sunan kurum ve kuruluşların görevlerini sıralar. • Hizmet sunucular arasındaki işbirliği ve koordinasyonun önemini kavrar. • Jandarmanın rolünü kavrar, diğer hizmet sunan kurum ve kuruluşlarla olan farkını bilir. • Başvuru mekanizmalarını bilir.
Özet	• Bir önceki oturumun devamı olarak "Opuz Kararı Cevapları" Gruplar adına belirlenen kişiler tarafından sunulur ve cevaplar katılımcılarla birlikte tartışılır. • Katılımcılara, hizmet sunucular ile sunulan hizmetin özellikleri sorulur ve eğiticinin listesiyle karşılaştırılır. • Opuz-Türkiye kararının cevaplar bölümünün özeti, 3. soru cevabı alınırken katılımcılara dağıtılır ve cevaplar bölümünden altı çizili olanları katılımcılara okutulur • Hizmet sunucuları arasındaki işbirliği ve koordinasyonun önemi birlikte tartışılır. • Jandarmanın KYAİŞ ile mücadele için oluşturduğu kurumlar ve görevleri tanıtılır.
Yöntem	Grup Çalışması Sunumları ve Tartışmaları / Soru-cevap / Anlatım / Listeleme
Eğitim Malzemeleri	• Slaytlar:10-16 • Kağıtlı tahta ve kalem • Ek 2 - Opuz Türkiye kararı cevaplar bölümünün özeti
Eğitimciye Not	

DÖRDÜNCÜ GÜN	
Oturum 4	Süre 50 dakika
Konu	Jandarmanın KYAİŞ ilişkin Uygulamaları
Hedefler	• KYAİŞ in TCK'daki karşılıklarını bilir ve şiddetin suç olduğunu kavrar. • Şiddet mağdurlarının başvurularının alınmasında uyulacak ilke ve esasları sıralar ve bunların gerekliliği ile önemine dair farkındalık kazanır. • Başvurular sonrası yapılacak adli ve idari işlemlerin akışını söyler.
Özet	• Katılımcılarla birlikte KYAİŞ in TCK'daki karşılıkları gözden geçirilir, şiddet mağdurlarının başvurularının alınmasında dikkat edilecek hukuki ve psikolojik ilkeler tartışılır. • Jandarma Birimlerinde Aile İçi Şiddet Olaylarına İlişkin İşlemlerin Başlatılması konuları gözden geçirilir. • Adli ve idari işlemlerin akışı ele alınır. • JGY-117-18 no'lu Genelge ekindeki Aile İçi Şiddet Kayıt Formu ve Risk Değerlendirmesi Formu örnekleri katılımcılara dağıtılır ve incelemeleri istenir. • Aile İçi Şiddet Olayları Kayıt Formu Doldurulması ve Risk Analizi çalışmasının nasıl yapıldığı gözden geçirilir.
Yöntem	Anlatım / Soru – cevap / Aile İçi Şiddet Olayları Kayıt Formu ile Risk Değerlendirmesi Forumunun İncelenmesi ve Değerlendirilmesi
Eğitim Malzemeleri	• Slaytlar: 17-24 • Kağıtlı tahta ve kalem • Ek 3 - Aile İçi Şiddet Kayıt Formu ve • Ek 4 - Risk Değerlendirmesi Formu
Eğitimciye Not	

**KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETİN
ÖNLENMESİNDE JANDARMANIN ROLÜ VE PROSEDÜRLER**

DÖRDÜNCÜ GÜN	
Oturum 5	Süre 50 dakika
Konu	6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanuna Göre Alınacak Tedbirler ve Yapılacak İşlemler
Hedefler	• 6284 sayılı Kanunun amacı ve kapsamı ve KYAİŞ'in önlenmesi için yeni olan tanımları kavrar. • Hakim ve mülki amir tarafından alınacak tedbir kararlarını anlar
Özet	• 6284 sayılı Kanuna amaç, kapsam, ilkeleri ve yeni tanımları gözden geçirilir, bunların KYAİŞ'in önlenmesindeki önemi tartışılır; • Daha sonra katılımcılara jandarmanın rolüne ilişkin hazırlanan proje spot filmi gösterilir ve katılımcılardan tanık oldukları/bildikleri ilginç bir KYŞ olayı yazmaları istenir. Bu amaçla katılımcılara post- it'ler dağıtılır. • Hakim ve mülki amir tarafından alınacak tedbir kararları katılımcılarla birlikte listelenir. • Dağıtılan 1 adet Aile Mahkemesi kararı katılımcılarla beraber incelenir.
Yöntem	Anlatım / Soru-Cevap / KYŞ örnek olay yazımı / Spot film
Eğitim Malzemeleri	• Slaytlar:25-35 • Kağıtlı tahta ve kalem • Post-it kağıtları • Proje tanıtım Spot Film
Eğitimciye Not	Spot film önceden izlenir.

DÖRDÜNCÜ GÜN	
Oturum 6	Süre 50 dakika
Konu	Kolluk Tarafından Tedbir Kararlarının Uygulanması
Hedefler	• Kolluğun mağdur ve şüpheliye yönelik alabileceği tedbirleri sıralar. • Tedbir kararları alınırken dikkat edilecek noktaları farkeder.
Özet	• Kolluk amirinin gecikmesinde sakınca bulunan hallerde 6284 sayılı Kanun kapsamında alabileceği tedbir kararları incelenir. • JGY 117-8 no'lu Genelge ekindeki tedbir kararı ve tebliğ/tebellüğ belgesi örneği katılımcılara dağıtılır • Katılımcıların gruplara ayrılarak, 4. oturumda yazdıkları KYŞ ilişkin ilginç olaylardan bir kısmı (grup sayısı kadar) seçilerek, gruplardan olaya uygun tedbir kararı yazmaları istenir. • Tedbir kararı yazımı için " Tedbir Kararı Yazım Alıştırma Yaprağı" dağıtılır. • Tedbir kararı yazılması çalışması yapılır ve yazılan tedbir kararları gruplar adına sunularak, sunumlar katılımcılarla birlikte değerlendirilir. • Tedbir kararları alınırken dikkat edilecek hususlara ilişkin katılımcıların cevapları eğiticinin listesiyle karşılaştırılır.
Yöntem	Anlatım / Listeleme / Soru-cevap / Grup çalışması
Eğitim Malzemeleri	• Slaytlar: 36-39 • Kağıtlı tahta ve kalem • Grup çalışması yaprağı • Ek 5 - Aile Mahkemesi Örneği • Ek 6 - Tedbir Kararı Yazım Alıştırma Yaprağı • Ek 7 - 117-8 no'lu Genelge ekindeki tedbir kararı formu • Ek 8 - Tebliğ/tebellüğ belgesi örnekleri
Eğitimciye Not	

**KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETİN
ÖNLENMESİNDE JANDARMANIN ROLÜ VE PROSEDÜRLER**

DÖRDÜNCÜ GÜN	
Oturum 7	Süre 50 dakika
Konu	Tedbir Kararlarının Uygulanması ve İzlenmesi
Hedefler	Tedbir kararlarının yerine getirilmesinde dikkat edilecek hususları kavrar. Jandarmanın hizmetlerinin kalitesini artırmak için yapılması gerekenleri sıralar.
Özet	Kolluk tarafından tedbir kararlarının uygulanması ve izlenmesi, yerine getirilmesinde dikkat edilecek hususlar birlikte gözden geçirilir. KYAİŞ in önlenmesinde Jandarmanın rolü tüm bilgiler ışığında yeniden değerlendirilir.
Yöntem	Anlatım / Listeleme / Soru-cevap
Eğitim Malzemeleri	Slaytlar: 40-49 Kağıtlı tahta ve kalem
Eğitimciye Not	Spot film önceden izlenir.

DÖRDÜNCÜ GÜN	
Oturum 8	Süre 15 dakika
Konu	Gün Sonu Değerlendirme
Hedefler	Günün değerlendirmesini yapabilir. Vereceği eğitimde bu konulardan nasıl yararlanabileceğini değerlendirebilir.
Özet	Gün boyu KYAİŞ in önlenmesinde Jandarmanın rolü konusunda katılımcılarla birlikte yapılan çalışmalar özetlenir. Katılımcıların Modülün Değerlendirme Formlarını doldurmaları sağlanır. Beklentilerin ne kadar karşılandığı sözlü olarak değerlendirilir. Ertesi günün programı birlikte gözden geçirilir.
Yöntem	Sözlü-yazılı geribildirim verme / Değerlendirme Formunu doldurma
Eğitim Malzemeleri	Sabah ilk oturumda katılımcılarla birlikte oluşturulan beklenti listesi Gün Sonu Değerlendirme Formu (katılımcı sayısı kadar)
Eğitimciye Not	Oturumun sonunda Değerlendirme Formunun dağıtılması ve uygulanması sağlanır.

EKLER

EK 1 - Opuz Türkiye Kararı Olgular ve Sorular Bölümünün Özeti

Dört grup oluşturulur ve gruplar olguları okuyup soruları birlikte cevaplarlar. (30 dakika)

OPUZ-Türkiye Kararı (2009) Çalışması (Metindeki isimler rastgele seçilmiştir.)

OLGULAR

Başvurucu Kerime'nin(K) annesi Ayla(A), Bilal ile dini nikahla evlidir. Kerime ise annesi Ayla'nın eşi Bilal'in oğlu Osman(O) ile resmi olarak evlidir. Kerime ile eşi Osman'nın 3 çocuğu var. Başvurucu Kerime ve Annesi Ayla'ya, eşleri (Bilal ve Oğlu Osman) defalarca psikolojik ve fiziksel şiddette bulunmuşlar, ölümle tehdit etmişlerdir. Bunlardan 6 tanesi resmi makamlara (Karakol, Valilik, Savcılık, Mahkeme) şikayet edilmiştir. Fiziksel şiddet her defasında doktor raporu ile de belgelenmiştir. Olaylar kısaca şu şekilde gelişmiştir;

1. Olay

1995'te Kerime ve Ayla eşlerinin kendilerinden para istediğini, onları dövdüğünü, öldürmekle tehdit ettiğini, eve başka erkekler getirmek istediklerini söyleyerek Savcılığa şikayette bulunmuşlar. Her ikisi için de 5 gün iş göremez doktor raporu verilmiş. (vücütta çürükler, sol kaş ekimoz ve şişlik, boyunda tırnak izleri vb.) Savcı sulh ceza mahkemesinde müessir fiilden dava açmış ancak şikayetçiler şikayetlerini geri çekmiş ve dava düşürülmüştür. Ölümle tehdit davasından ise sanıklar beraat etmişlerdir.

2. Olay

1996'da, Osman, Kerime'yi çok kötü biçimde dövmüştür. Alınan rapor olayın fiziki bulgularını tespit etmiş ve hayati tehlike yaratan bir yaralamadan bahsetmiştir. Olayın Savcılığa intikali sonrası Osman tutuklanmış ve sulh ceza mahkemesinde dava açılmıştır. Osman tutuklandıktan 5 gün sonra pişman olduğunu Ayla'nın hastanede çalıştığı için kızı Kerime için o raporun alınabildiğini kendisinin sadece bir kaç tokat attığını söyleyerek saliverilmesini istemiş, 1 ay 3 gün sonra suçun vasfı ve Kerime'nin iyileşmiş olması gerekçesiyle yapılan ilk duruşmada serbest bırakılmıştır.1 ay sonraki ikinci duruşmada Kerime eşi Osman ile barıştıklarını söyleyerek şikayetin geri çekmiş, Mahkeme şikayetten vazgeçme nedeniyle davayı düşürmüştür.

3. Olay

1998'de Kerime, Ayla ve Osman kavga etmişler, Osman, Kerime'ye bıçak çekmiştir. Kerime'nin 7 gün ve Ayla'nın 3 günlük raporu vardır. Savcı 1 ay sonra, Osman hakkında dava açmak için yeterli delil olmadığı, kötü muamele ve mala zarar gibi suçların özel hukuk davalarına konu olduğu gerekçesi ile takipsizlik kararı vermiştir. Bu olaydan sonra Kerime annesi Ayla'da kalmaya başlamıştır.

4. Olay

1998 'de Osman, Kerime ile Ayla'nın üzerine araba sürmüş, Kerime hafif, Ayla ise hayati tehlike yaratacak şekilde yaralanmıştır. Osman, olay kazaydı, Kerime ile Ayla arabanın önüne kendilerini attılar demiş, Kerime ile Ayla, Osmanın kendilerini öldürmeye çalıştığını söylemişlerdir. Osman ertesi gün tutuklanmıştır. Kerime olaydan 16 gün sonra şiddetli geçimsizliğe dayalı boşanma davası açmıştır. 12 gün sonra da Savcılığa başvurup Osmanın ve babası Bilalin, kendisi ve

KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETİN ÖNLENMESİNDE JANDARMANIN ROLÜ VE PROSEDÜRLER

annesini ölümle tehdit ettiklerini söyleyerek koruma talep etmiştir. Kolluk, tarafların ifadelerini almış ve Savcılığa gönderilen raporunda; Ayla'nın eski kocası Bilal'den intikam almak için Kerime ile Osmanın arasını bozmaya çalışarak, Osmana iftira attığını ve "güvenlik güçlerinin vaktini boşa harcadığını" söylemiştir. Osman tutuklandıktan 25 gün sonra serbest bırakılmıştır. Dava, insan öldürme (o tarihte suçun adı "adam öldürme") suçu nedeniyle Ağır Ceza Mah. ne gitmiş, duruşmada Osmanın olayın kaza olduğu yönündeki beyanlarına Kerime ve Ayla da katılıp şikayetlerini geri almışlardır. Mahkeme, Kerime'ye yönelik işlenen suça ilişkin delil yetersizliğinden beraat kararı, Ayla'nın 25 günlük raporu nedeniyle Osmana 3 ay hapis ve para cezası vermiş ve tüm cezayı para cezasına çevirmiştir.

5. Olay

2001'de Kerime annesi Ayla'yı ziyarete gitmiş dönüşte Osman, tarafından bıçaklanmıştır. 7 bıçak yarası vardır ve rapora göre hayati tehlike yoktur. Osman yakalanmış, karısını evde bulamadığı, yemek olmadığı için sinirlendiğini, karısının kendisinden iri olduğunu ve ona saldırınca kendisini korumak için karşılık verdiğini, pişman olduğunu söylemiş ve ifadesi bitince serbest kalmıştır. Ayla, Savcılığa avukatı aracılığı ile dilekçe vererek Osmanın kızını daha önce de çok kötü dövdüğünü, önceki şikayet ve davalardan Osmanın ölüm tehdidi ve baskıları nedeniyle vazgeçtiklerini, Osmanın tutuklanmasını istemiştir. Sulh Ceza Mah.de yaralamadan açılan dava sonunda Osman para cezasına çarptırılmıştır.

6. Olay

2001'de Kerime ve Ayla, Bilal ve Osmanın kendilerini ölümle tehdit ettiklerini söyleyerek tekrar savcılığa başvurmuşlardır. Kerime, Osmana karşı yeniden boşanma davası açmıştır. Kerime ve Ayla savcılığa verdikleri birden fazla dilekçe vererek; Osmanın Ayla'ya "seni, çocuklarını ve bütün aileni öldüreceğim" dediğini, önceki tüm olayların sürecini, son günlerde Osmanın her gün kapılarına dayandığını, bıçak ve silah göstermeye başladığını, telefonla tehdit ettiğini anlatmışlardır. Kolluk Osmanın tekrar ifadesini almış, Telekomdan Ayla'yı arayacak numaraları bir ay sonra Kolluğa sunmasını istemiş ancak Telekom cevap vermemiştir.

Son Olay ve Ayla'nın Öldürülmesi

2001 sonu Kerime ve Ayla korkularından başka bir şehire taşınmaya karar vermişler, eşyalarını kamyonete yükledikten sonra Ayla sürücünün yanına oturmuş ve yola çıkmıştır. Bir taksi ile kamyonetin önünü kesen Osman, Ayla'yı vurarak öldürmüştür. Osman tutuklanmış, ifadesine namusu için Ayla'yı öldürdüğünü, Ayla'nın Kerime'yi kendisinden ayırdığını, kendisine küfür ettiğini bundan tahrik olduğunu söylemiş, yargılama sonucunda haksız tahrik ve iyi hal indirimi ile 15 yıl 10 ay 180.TL ceza almış (2008) dava Yargıtaya gideceği ve 8 yıl tutuklu kaldığı için Osman serbest bırakılmıştır.

Osmanın salıverilmesinin ardından yaşanan son gelişmeler

Kerime, Osmanın salıverilmesi üzerine Savcılığa başvurarak koruma talep etmiştir. Osmanın kendisini bulmaması için sürekli olarak adres değiştirmektedir. Son olarak, Savcılığa dilekçe vererek, adresini ve erkek arkadaşının ismini saklı tutmalarını ve kendisine veya akrabalarına ters bir şey olacak olursa Osmanı sorumlu tutmalarını istemiştir.

AİHM'e Başvuru Sonrası

Kerime annesi Ayla'nın öldürülmesi sonrası 2002 yılında AİHM'e başvurmuş, AİHM başvurusu 2006'da Hükümete bildirmiştir. Osmanın salıverilmesi üzerine Kerime, AİHM'e 14 Mayıs 2008'de

yeni bir dilekçe vererek talebine rağmen korunmadığını, hükümetin kendisini korumasının sağlanmasını istemiştir. AİHM, 16 Mayıs'ta Hükümete dilekçeyi göndermiş ve cevap istemiş, hükümet 26 Mayıs'ta Kerime'nin durumu için ilgili savcılıklardan gerekenleri yapmasını istemiş ve AİHM'e 20 Haziran'da cevap vererek gerekli tedbirlerin alındığını söylemiştir. Kerime'nin avukatı Kasım 2008'de AİHM'e tekrar başvurarak Kerime için halen koruma tedbirlerinin alınmadığını belirtmiştir. AİHM hemen ertesi gün, Hükümete durumu sormuş, Hükümet Osmanın fotoğrafı ve parmak izinin alındığını Osmanın Kerime'ye yaklaşacak olursa yakalanacağını bildirmiştir.

SORULAR (20 dakika)

1. Olaylara ilişkin bölümü okudunuz, sizce olayların mağduru Kerime ve Ayla'nın hangi temel hakları ihlal edilmiştir? (Bir önceki gün, Hukusal Durum Modülünde öğrendiğiniz temel haklar listesinden uygun olanları kısaca sıralayabilirsiniz.)
2. Olaylara ilişkin verilen bilgilerle sınırlı kalarak, sadece kolluk tarafından yapılan adli ve idari işlemlerdeki yanlışlıklar nedir?
3. Sizce bu olaya ilişkin başvuruyu AİHM neden kabul etmiştir? (Lütfen bu soruyu AİHM'e kural olarak, iç hukuk yollarının tüketilmesinden sonraki 6 ay içerisinde başvurulabileceğini hatırlınızda tutarak cevap veriniz?)
4. Sizce yerel makamlar Osman'ın öldürücü nitelikteki saldırısını öngörebilir miydi ve bu saldırı engellenebilir miydi? Yetkili makamlar Ayla'nın öldürülmesini engellemek için gerekli özeni göstermişler midir?
5. Bu olayların ülke makamlarınca soruşturulması ve kovuşturulması aşamasında, kadına yönelik şiddete ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin daha önceki Kadına Yönelik Şiddet(KYŞ) ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği(TCE) modüllerinde öğrendiğiniz hangi yanlış inanışların etkisi görülmektedir?

KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETİN ÖNLENMESİNDE JANDARMANIN ROLÜ VE PROSEDÜRLER

EK 2 - Opuz Türkiye Kararı Cevaplar Bölümünün Özeti

Bu bölümde bir önceki grup çalışmasında (Opuz-Türkiye kararı olgular ve sorular bölümü) sorulara verdikleri cevaplar grup temsilcilerinden alınır. Sorular birlikte cevaplanır. Eğitimci bu kısa karar özetinden yararlanarak katılımcılara geri bildirim verir. Daha sonra katılımcılara Opuz-Türkiye kararının kısa özeti verilir ve kendi verdikleri cevaplar ile kısa karar özetini daha sonra karşılaştırmaları istenir. 20 dakika)

AİHM Kararı Işığında Verilebilecek Cevaplar (Karardan kısaltılarak yazılmıştır.)

1. Yaşam hakkı-AİHS mad 2: "...Herkesin yaşam hakkı yasanın koruması altındadır. Yasanın ölüm cezası ile cezalandırdığı bir suçtan dolayı hakkında mahkemece hükmedilen bu cezanın yerine getirilmesi dışında hiç kimse kasten öldürülemez..."

İşkence ve eziyet yasağı-kişisel bütünlük hakkı-AİHS mad 3: "Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya işlemlere tabi tutulamaz."

Ayrımcılık yasağı-14. mad: "Bu Sözleşme'de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya sosyal köken, ulusal bir azınlığa mensupluk, servet, doğum veya herhangi başka bir durum bakımından hiçbir ayrımcılık yapılmadan sağlanır."

2. Dördüncü olayda kolluk ifade almış ancak 4320 sayılı Yasayı uygulamamış ve Savcılığa son derece yanlış bir rapor yazmıştır. "Güvenlik kuvvetlerinin vaktini boşa harcamak" ibaresi ibretliktir.

3. Kabul edilebilirlik

AİHM, başvurunun ve annesinin uzun bir süre boyunca (1995-2001) maruz kaldığı toplam şiddetin müstakil ve ayrı hadiseler olarak görülemeyeceği ve dolayısıyla hep birlikte bağlantılı olaylar zinciri olarak değerlendirilmesi gerektiği kanaatindedir. H.O.'nun daha fazla şiddet eyleminde bulunmasının yetkili makamlarca engellenememesi neticesinde iç hukuktaki hukuk yollarının etkisizliğinin farkına vardığı tarih olarak addedilebilecek olay olan, annesinin H.O. tarafından öldürülmesinin ardından altı ay içerisinde sunduğunu kaydetmektedir. Her halükârda, başvurunun eski kocası başvurunun hayatına ve sağlığına yönelik tehditlerde bulunmaya devam etmiştir ve dolayısıyla söz konusu şiddet davranışına bir son verildiği söylenemez.

Mahkeme olayda bahsi geçen eylemsizliklerin bu koşullar altınca hem cezai hem de hukuki yollara başvurulmasını eşit oranda etkisiz kıldığı kanaatindedir. Bu nedenle, Hükümet'in bu hukuk yollarının tüketilmemiş olduğuna dayalı ön itirazını reddetmektedir.

Dahası, Mahkeme somut olayda tatbik edildiği haliyle ceza hukuku sisteminin O tarafından işlenmiş hukuka aykırı eylemlerin etkili biçimde engellenmesini sağlayabilecek

yeterlilikte caydırıcılık etkisi taşımadığı kanaatindedir. Mevzuattan ve mevcut araçların kullanılmamasından kaynaklanan engeller, mevcut yargı sisteminin caydırıcılık etkisini ve Sözleşme'nin 2. maddesinde kutsallaştırılan başvuruçunun annesinin yaşam hakkına yönelik ihlalin engellenmesinde oynaması gereken rolü baltalamıştır. Mahkeme bu bağlamda, durum kendi dikkatlerine sunulduktan sonra, ulusal makamların, bir saldırganın mağdurun fiziksel bütünlüğüne yönelik tehditlerini gerçekleştirme ihtimalini engelleyebilecek yeterlilikte tedbirler almayışının nedeni olarak mağdurun tutumuna dayanmasının mümkün olmadığını yinelemektedir.

İç hukuk yollarının tüketilmemesi

MADDE 2- YAŞAM HAKKI

İşkence yasağı ve yaşam hakkının jus cogens [üstün buyruk kural] niteliği, bu eylemlere karşı soruşturma ve kovuşturma açısından Devlet'in örnek niteliği taşıyan bir titizlik sergilemesini gerektirmektedir.

Aile içi şiddet bağlamında, mağdurlar genellikle suçu bildirmemeleri veya şikâyetlerini geri çekmeleri için korkutulur veya tehdit edilir. Ancak sorumlu tutabilme ve dokunulmazlığa karşı güvence sağlama sorumluluğu mağdura değil Devlete aittir. Uluslararası uygulama sadece mağdurun değil, geniş bir yelpazedeki ilgili kişilerin de aile içi şiddeti bildirebilmesi ve bir soruşturma başlatabilmesi gerekliliğini kabul etmektedir. Dahası, uluslararası uygulama giderek, yeterli delil bulunduğu ve kamu yararına olduğunda, aile içi şiddet faillerinin kovuşturmasının mağdur şikâyetini geri çektiğinde dahi sürdürülmesinin gerektiği kanaatinde güçlenmektedir. Bu gelişmeler, mağdurun katılımını gerektiren bir yaklaşımdan uzaklaşarak etkili kovuşturma sorumluluğunun tamamen Devlet'e düştüğü bir yaklaşıma doğru eğilim sergilemektedir.

Belirli bir davada kovuşturma yapmama kararı muhakkak gerekli özen yükümlülüğünün ihlaline yol açmamakla birlikte, bir aile içi şiddet soruşturmasını veya kovuşturmasını mağdur şikâyetini geri çektiğinde otomatik olarak düşüren bir kanun veya uygulama bu ihlale yol açacaktır. Devlet'in sadece uygun yasal çerçeveyi değil, aynı zamanda etkili uygulama ve infaz uygulamasını da sağlaması gerektiği görüşü dile getirilmiştir.

4-a) Yerel Makamların Öldürücü Nitelikte Bir Saldırığı Öngörüp Öngöremeyecekleri

Sayılan olaylar ışığında, O tarafından başvuruçuya ve annesine yönelik olarak giderek artan bir şiddet bulunduğu anlaşılmaktadır. O tarafından işlenen suçlar koruma tedbirlerinin alınması için yeterince ciddi nitelikteydi ve mağdurların sağlığına ve güvenliğine yönelik süregiden bir tehdit bulunmaktaydı. İlişkinin geçmişi incelendiğinde, failin aile içi şiddet konusunda bir sicili olduğu ve dolayısıyla daha fazla şiddet kullanılması yönünde önemli bir tehlike bulunduğu aşikârdı.

Dahası, mağdurların durumu da yetkili makamlarca bilinmekteydi ve anne savcılığa bir dilekçe sunarak hayatının yakın tehlikede olduğunu söylemiş ve polisin O. hakkında işlem yapmasını talep etmiştir. Ancak makamların başvuruçunun annesinin talebine yönelik tepkisi annenin iddiaları hakkında O.'nun ifadesini almakla sınırlı kalmıştır. Bu talepten yaklaşık iki hafta sonra, O. başvuruçunun annesini öldürmüştür.

KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETİN ÖNLENMESİNDE JANDARMANIN ROLÜ VE PROSEDÜRLER

Yukarıdaki hususlar ışığında, Mahkeme yerel makamların H.O. tarafından öldürücü bir saldırı gerçekleştirileceğini öngörebilecek durumda olduğunu tespit etmektedir. Mahkeme yetkili makamların başka türlü davranması halinde olayların farklı gelişeceğini ve öldürme olayının gerçekleşmeyeceğini kesin bir biçimde bilememekle birlikte, neticeyi değiştirme veya zararı hafifletme yönünde gerçek bir ihtimal içerebilecek olan makul tedbirlerin alınmamasının Devlet sorumluluğuna başvurulması için yeterli olduğunu hatırlatmaktadır.

4-b) Yetkili makamların başvurucunun annesinin öldürülmesini engellemek için gerekli özeni gösterip göstermediği Üye Devletlerdeki uygulamaları inceleyen Mahkeme, kovuşturmanın takibi hakkında karar verirken birtakım faktörlerin hesaba katılabileceğini gözlemlemektedir:

- suçun ağırlığı;
- mağdurun yaralanmalarının fiziksel mi psikolojik mi olduğu;
- sanığın silah kullanıp kullanmadığı;
- sanığın bu saldırıya dek herhangi bir tehditte bulunup bulunmadığı;
- sanığın saldırıyı planlayıp planlamadığı;
- varsa hanede yaşayan çocuklar üzerindeki (psikolojik de dahil) etkileri; sanığın tekrar saldırma ihtimali;
- mağdurun veya olaya iştirak etmiş veya edebilecek diğer kişilerin sağlığı ve güvenliğine yönelik süregiden tehdit;
- mağdurun sanıkla ilişkisinin mevcut durumu; mağdurun isteği dışında kovuşturmaya devam edilecek olursa bunun ilişki üzerinde yaratacağı etki;
- ilişkinin geçmişi, özellikle de geçmişte başka bir şiddet olayı yaşanıp yaşanmadığı;
- ve sanığın suç sabıkası, özellikle de varsa daha önceki şiddet olayları.

Bu uygulamadan, suç daha ağırlık kazandıkça veya başka suçlar işlenmesi tehlikesi arttıkça, mağdurlar şikâyetlerini geri çekse dahi kovuşturmanın sürdürülmesi gereğinin kamu yararına olma ihtimalinin arttığı sonucu çıkartılabilir.

Yukarıda belirtildiği üzere, somut davada O.'nun şiddet içeren davranışları ve suç sabıkası, mağdurların sağlığı ve güvenliğine yönelik süregiden tehditleri ve ilişkinin şiddet dolu geçmişi göz önüne alındığında, daha fazla şiddet sadece muhtemel değil, aynı zamanda öngörülebilir nitelikteydi

Yerel makamlar defaatle O. aleyhindeki ceza yargılamalarının kesilmesine karar verirken yukarıdaki faktörleri yeterince değerlendirmemiş görünmektedir. Onun yerine, "aile meselesi" olarak gördükleri bir hususa müdahale etmekten imtina gereğine münhasıran ağırlık vermiş görünmektedirler. Dahası, makamların şikâyetlerin geri çekilmesinin ardındaki sebepleri değerlendirdiğine dair hiçbir emare bulunmamaktadır. Mağdurların şikâyetlerini H.O. serbestken veya tutuklanıp salıverilmesinin ardından geri çekmiş olmaları da çarpıcıdır.

Yetkili makamların uyuşmazlığın "özel bir mesele" ile ilgili olması nedeniyle hiçbir yardım gerekmediği şeklindeki görüşünü başvuruçuların haklarını kullanmalarını güvence altına alma yönündeki pozitif yükümlülükleri ile bağdaşmaz nitelikte bulunduğu hükmünü hatırlatmaktadır. Dahası, Mahkeme, bazı olaylarda, ulusal makamların kişilerin özel veya aile yaşamlarına

müdahalesinin başkalarının sağlık ve haklarının korunması veya suç niteliği taşıyan eylemlerin gerçekleştirilmesinin engellenmesi amacıyla gerekli olabileceğini yinelemektedir.

Mahkeme, somut davadaki ceza soruşturmalarının o sırada yürürlükte olan ve kovuşturma makamlarını söz konusu suç eylemlerinin on veya daha fazla gün hastalığa veya maluliyete yol açmamış olması nedeniyle ceza soruşturmasını takip etmekten alıkoyan iç hukuk hükümleri; yani şimdi ilga edilmiş bulunan Ceza Kanunu'nun 456/4, 457 ve 460. maddeleri dolayısıyla katı biçimde başvuru ve annesi tarafından yapılan şikâyetlerin takibine bağlı olduğunu üzülerek kaydetmektedir. Bahsi geçen hükümlerin tatbikinin ve ulusal makamların H.O. aleyhinde ceza yargılamalarını takip etmemelerinin yarattığı kümülatif etkinin başvuru annesinin yaşamına ve güvenliğine yönelik bir korumadan yoksun bıraktığını gözlemlemektedir. Diğer bir deyişle, o esnada yürürlükte olan mevzuat, özellikle de asgari on günlük hastalık/maluliyet şartı, Devlet'in tüm aile içi şiddet biçimlerini cezalandıran ve mağdurlar için yeterli güvenceler sağlayan bir sistem kurma ve bu sistemi etkili biçimde uygulama yönündeki pozitif yükümlülüklerinden doğan gereklerin gerisinde kalmıştır. Bu nedendir ki Mahkeme, H.O. tarafından geçmişte işlenen suçların ciddiyetini göz önünde bulundurarak, kovuşturma makamlarının mağdurların şikâyetlerini geri çekmelerine aldırmaksızın kamu yararını gözeterek yargılamaları takip edebilmesi gerektiği kanaatindedir.

Aile içi şiddet mağdurlarının etkin biçimde korunmasını engelleyen mevzuat çerçevesi bir yana, Mahkeme aynı zamanda yerel makamların başvuru annesinin yaşam hakkını korumak için başka açılardan gerekli özeni sergileyip sergilemediğini de değerlendirmek durumundadır. Her halükârda, Mahkeme aile içi şiddet olaylarında failerin haklarının mağdurun yaşam hakkından ve fiziksel ve ruhsal bütünlük hakkından üstün tutulamayacağını altını çizecektir.

Üstelik Devlet'in hayatı tehlikede olan bir kişiyi korumak için koruyucu tedbirler alma yönündeki pozitif yükümlülüğü ışığında, şiddet içeren saldırılar gerçekleştirdiği konusunda sabıkalı olduğu bilinen bir şüpheli ile karşı karşıya bulunan yetkililerin başvuru annesinin yaşam hakkını korumak amacıyla durumun ciddiyetine uygun özel tedbirler alması beklenebilirdi.

Bu koşullar altında Mahkeme, ulusal makamların gerekli özeni göstermiş sayılamayacağı sonucuna varmaktadır. Dolayısıyla makamların başvuru annesinin Sözleşme'nin 2. maddesi anlamı dahilindeki yaşam hakkını koruma yönündeki pozitif yükümlülüklerini yerine getirmemişlerdir.

4-c) Başvuru annesinin öldürülmesine ilişkin ceza soruşturmasının etkililiği

150. Mahkeme, Sözleşme'nin 2. maddesinin birinci cümlesinde yer alan pozitif yükümlülüklerin aynı zamanda zımnen, bir adam öldürme sebebinin kanıtlanabileceği ve suçlu kişilerin cezalandırılabilmesi etkili ve bağımsız bir yargı sistemi yaratılmasını da gerektirdiğini yinelemektedir. Böylesi bir soruşturmanın temel amacı, yaşam hakkını koruyan ulusal kanunların etkili biçimde uygulanmasını güvence altına almak ve Devlet yetkililerini veya organlarını içeren bu gibi davalarda onların sorumluluğu altında meydana gelen ölümlerden ötürü hesap verilmesini sağlamaktır.

KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETİN ÖNLENMESİNDE JANDARMANIN ROLÜ VE PROSEDÜRLER

Belirli bir durumda soruşturmanın ilerlemesini engelleyen maniler veya zorluklar bulunabileceği kabul edilmelidir. Ancak, yetkili makamların öldürücü güç kullanımına ilişkin soruşturma konusunda derhal harekete geçmeleri, kamunun hukukun üstünlüğüne bağlılığının devamı ve hukuka aykırı eylemlere karşı müsamaha gösterildiği görünümünün yaratılmasını engellemek bakımından genellikle elzem kabul edilebilir.

SÖZLEŞME’NİN 3. MADDESİNE YÖNELİK İHLAL İDDİASI

Devlet makamlarının başvurusunun kişisel bütünlüğüne kocası tarafından yöneltilen ciddi ihlallere karşı etkili caydırıcılık biçiminde koruma tedbirleri alamamasının sonucu olarak, Sözleşme’nin 3. maddesine yönelik bir ihlal bulunduğu sonucuna varmaktadır.

SÖZLEŞME’NİN 2. VE 3. MADDELERİ İLE BİRLİKTE ELE ALINDIĞINDA 14. MADDESİNE YÖNELİK İHLAL İDDİASI

Başvurucunun ve annesinin yetkili makamların eşit hukuki koruma sağlamaması nedeniyle ayrımcılığa uğrayıp uğramadığı Mahkeme somut davada işletildiği haliyle ceza hukuku sisteminin H.O. tarafından başvurusunun ve annesinin kişisel bütünlüğüne yöneltilmiş hukuka aykırı eylemlerin etkili biçimde önlenmesini sağlamakta yeterli bir caydırıcılık etkisi yaratmadığını ve dolayısıyla başvurusunun ve annesinin Sözleşme’nin 2. ve 3. maddeleri kapsamındaki haklarının ihlal edilmiş olduğunu tespit etmiş bulunmaktadır.

Mahkeme, Türkiye’deki genel ve ayrımcı yargı pasifliğinin, kasıtlı biçimde olmasa da, esasen kadınları etkilediği şeklinde yukarıda yaptığı tespitini hatırla tutarak, başvuru ve annesi tarafından maruz kalınan şiddetin, kadına yönelik ayrımcılığın bir biçimini oluşturan toplumsal cinsiyete dayalı şiddet olarak görülebileceği kanaatindedir. Hükümet tarafından son yıllarda gerçekleştirilen reformlara rağmen, somut davada olduğu gibi, yargı sisteminin genel duyarsızlığı ve saldırganların yararlandığı muafiyetler, aile içi şiddet konusunu ele alan uygun adımların atılması konusunda yeterli kararlılığın bulunmadığına delalet etmiştir.

Mahkeme, başvuru için iç hukuk yollarını tüketme yükümlülüğünden kurtaran özel koşulların var olduğuna kanaat getirmiştir. Yukarıdaki hususlar ışığında, Mahkeme somut davada, Sözleşme’nin 2. ve 3. maddeleri ile birlikte ele alındığında 14. maddeye yönelik bir ihlal bulunduğu sonucuna varmaktadır.

Sözleşme 41. maddesi, tazminat

Zarar görenin hakkaniyete uygun bir surette tatminine hükmedilir. 30.000 Avro tazminata hükmedilmiştir.

5. Beşinci sorunun cevabı için lütfen, Kadına Yönelik Şiddet ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Modüllerine başvurunuz.

EK 3 - Aile içi Şiddet Kayıt Formu

İL JANDARMA KOMUTANLIĞI		OLAY NU
İLÇE JANDARMA KOMUTANLIĞI		OLAYIN İSMİ
JANDARMA KARAKOL KOMUTANLIĞI		DOLDURULAN FORM SAYISI
Olayın:	Saati: / /	Tarhi: / / 20
Olayın Nedeni:		
Müracaatın:	Saati: / /	Tarhi: / / 20
Olayın Meydana Geldiği Yer ve Adresi:	☐ Ev ☐ İşyeri ☐ Sokak ☐ Diğer	Adresi:
Olayın Kapsamındaki Kişi Sayısı:	Mağdur Sayısı:	Şüpheli Sayısı: Tanık Sayısı: Şikayetçi Sayısı:
Olayın Kısa Özeti:		
Kendi isteğimle formun doldurulmasını istemiyorum...../201. Adı Soyadı: İmzası:		
Formu Dolduran Görevlinin:		
Adı Soyadı:	Rütbesi:	Siicli: İmzası:
Dosyanın Cumhuriyet Savcılığına Savk Şekli: ☐ Mevcutlu ☐ İkmalen		
Adı Soyadı:	Doğum Tarihi:	T.C.Kimlik Numarası:
Çocuksa, Kimin Bakımında:	☐ Anne-Baba ☐ Anne ☐ Baba	☐ Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü/Koruyucu Aile ☐ Diğer:
Cinsiyeti:	☐ Erkek ☐ Kadın	İş/Meslek: ☐ Sürekli İşte Çalışıyor ☐ Geçici İşte Çalışıyor ☐ İşsiz ☐ Ev Kadını ☐ Öğrenci ☐ Diğer:
Öğrenim Durumu:	☐ Okur-Yazar Değil ☐ Okur-Yazar ☐ İlkokul ☐ İlköğretim ☐ Lise ☐ Yüksekokul ve Üstü	
Medeni Halli:	☐ Bekar ☐ Evli ☐ Dul ☐ Boşanmış	
Açık Adresi ve Tel.Nu.:		
Birlikte Yaşadığı Çocuk Sayısı:	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ve Daha Çok	Uyruğu: ☐ T.C ☐ Diğer:
Şiddetin Türü: ☐ Fiziksel Şiddet ☐ Cinsel Şiddet ☐ Psikolojik Şiddet ☐ Ekonomik Şiddet		
Şiddet Maruz Kalma Sıklığı ve Süresi:		
Doktor Raporu Alındı mı?: ☐ Evet ☐ Hayır		
Doktor Raporunun Sonucu: ☐ Alkol ☐ Uyuşturucu ☐ Darp ☐ Yaralama ☐ Tecavüz ☐ Diğer:		
Özel Bir Durumu Varsa, Ne?: ☐ Hamile ☐ Yaşlı ☐ Fiziksel Özürlü ☐ Zihinsel Özürlü ☐ Akil Hastası ☐ 15-19 Yaş ☐ Kaçak İşçi/Göçmen ☐ Diğer:		
Şüpheli ile İlgili İlk Başvurusu mu? ☐ Evet ☐ Hayır Hayır ise, Kaçınıcı Başvurusu ? ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ve Daha Çok		
Şüpheli için Aldırıldığı 6284 Sayılı Kanun Tedbir Kararı Var mı? ☐ Evet ☐ Hayır		
Şüphelinin Risk Artırıcı Bir Özellikli Var mı?: ☐ Yok ☐ Var Varsa Nedir? ☐ Akil Hastası ☐ Zihinsel Özürlü ☐ Alkol-Madde Bağımlısı ☐ Diğer:		
Bu Kaşım Nasıl Dolduruldu: ☐ Şüphelinin Beyanına Göre ☐ Mağdurun Beyanına Göre		
Adı Soyadı:	Doğum Tarihi:	T.C.Kimlik Numarası:
Çocuksa, Kimin Bakımında:	☐ Anne-Baba ☐ Anne ☐ Baba	☐ Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü/Koruyucu Aile ☐ Diğer:
Cinsiyeti:	☐ Erkek ☐ Kadın	İş/Meslek: ☐ Sürekli İşte Çalışıyor ☐ Geçici İşte Çalışıyor ☐ İşsiz ☐ Ev Kadını ☐ Öğrenci ☐ Diğer:
Öğrenim Durumu:	☐ Okur-Yazar Değil ☐ Okur-Yazar ☐ İlkokul ☐ İlköğretim ☐ Lise ☐ Yüksekokul ve Üstü	
Medeni Halli:	☐ Bekar ☐ Evli ☐ Dul ☐ Boşanmış	
Açık Adresi ve Tel.Nu.:		
Birlikte Yaşadığı Çocuk Sayısı:	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ve Daha Çok	Uyruğu: ☐ T.C ☐ Diğer:
Doktor Raporu Alındı mı?: ☐ Evet ☐ Hayır		
Doktor Raporunun Sonucu: ☐ Alkol ☐ Uyuşturucu ☐ Darp ☐ Diğer:		
Hakkındaki Aile İçi Şiddetle İlgili İlk Başvurusu mu?: ☐ Evet ☐ Hayır Aynı Suçtan Tespiti/Kaydı Var mı?: ☐ Evet ☐ Hayır		
Hakkında Hiç 6284 Sayılı Kanun Tedbir Kararı Alınmış mı?: ☐ Evet ☐ Hayır		
Özel Bir Durumu Varsa Nedir? ☐ Akil Hastası ☐ Çocuk ☐ Fiziksel Özürlü ☐ Zihinsel Özürlü ☐ Diğer:		
ŞÜPHELİNİN MAĞDUR İLE YAKINLIK DERECESESİ:		
☐ Eşi : ☐ Resmî Nikahlı ☐ İmam Nikahlı ☐ Eski Eşi : Boşanış Ne Kadar Oldu? ☐ 1Yıldan az ☐ 1 Yıl ☐ 2 Yıl ☐ 3 Yıl ☐ 4 Yıl ☐ 5 Yıl ve Daha Çok		
☐ Annesi: ☐ Öz ☐ Üvey ☐ Babası: ☐ Öz ☐ Üvey ☐ Kızı: ☐ Öz ☐ Üvey ☐ Oğlu: ☐ Öz ☐ Üvey ☐ Kardeşi: ☐ Öz ☐ Üvey ☐ Nişanlısı: Diğer:		
Evlilyse, Eşinizle Aranızda Akrabalık Bağınız Var mı? ☐ Evet ☐ Hayır Evlenme Yaşınız?..... Evlenme Biçimi? ☐ Görücü Ueulü ☐ Tanışarak ..		
Eşinizin silesiyle birlikte mi yaşıyorsunuz? ☐ Evet ☐ Hayır		
Olay Yerindeki Çocuk Sayısı: ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ve Daha Çok Çocuklar Mağdur mu?: ☐ Evet ☐ Hayır		
Toplanan Deliller/Yapılan Tespitler: ☐ Görgü Tespiti ☐ İfadeler ☐ Doktor Raporu ☐ Ateşli Silah ☐ Delici/Kesici Alet ☐ Fotoğraflar/Video Kayıtlar ☐ Diğer:		
Talemler: - Form 6284 sayılı Kanun kapsamında şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kişilerin izmü için kullanılacaktır. - Aile sayımları, şüphelinin mağdura yakınlık derecesine ilişkin bölümlerde sayımların tümünü kapsamaktadır - Bu Form mağdur ve şüpheli sayısını birden kapsar, her bir için ayrı ayrı doldurulacaktır. - Form, mağdurun ifadesi alındıktan hemen sonra, mağdurun kendi beyanına göre doldurulacaktır. - Şüpheliye ilişkin kısmı, davete icabet edip gelirse ifadesini aldıktan sonra kendisi ile, gelmez ise mağdur ile birlikte doldurulacaktır. - Bu Form öört nüsha tanzim edilerek, bir sureti tahkikat evrakları ile birlikte adı veya mülki makama, bir sureti İl J.K.İğine, bir sureti Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne gönderecek, bir sureti ise işlem yapılan birlik tarafından muhafaza edilecektir.		

KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETİN ÖNLENMESİNDE JANDARMANIN ROLÜ VE PROSEDÜRLER

EK 4 - Risk Değerlendirmesi Formu

Aşağıdaki sorularda "şahıs" olarak bahal geçiren kişinin mağdura ya da mağdura ile olan yakınlık durumu:		CEVAPLAR
1	Şahıs, bu olayda ya da önceki bir aile içi şiddet olayında önemli bir yaralanmaya yol açtı mı? (Şimdiye kadar yaptığı en kötü eylemi dikkate alın. Kırık, yanık, sağırık, körlük, dikici yara gibi durumlar varsa "Evet" yazınız.)	
2	Şahıs size karşı şimdiye kadar ne tür şiddet uyguladı? (Birden fazla seçeneğe işaretlenebilir)	
a	Öldürmeye Kalkıştı	
b	Yaraladı	e
c	Silah Kullandı	
ç	Boğazını Sıktı	
d	Öldürmekle Tehdit Etti	
e	Eğya Fırlattı	
f	Cinsel Şiddet Uyguladı	
g	Evden Kovdu, Sokağa Attı	
ğ	Ekonomik Şiddet Uyguladı	
h	Sözel Şiddet Uyguladı (Hakaret, aşağılama vb.)	
ı	Diğer (Belirtiniz):	
3	Şahıs size en son hangi nedenle şiddet uyguladı? (Kıskançlık, alkolün tesiri, ayrıma/boşanma isteği, aileden etkilenme, maddi nedenler, cinsel anlaşmazlık, vb.)	
4	Eşinizle boşanma/ayırma döneminde misiniz? (Son iki/üç ay içinde ayırma kararını söylemiş, boşanma için başvurmuş vb. durumda olanlar "Evet" olarak yazınız.)	
5	Şahıs, size karşı görürme, barişme ve eve geri dönme gibi ısrarcı talepleri varmı?(Reddetmişinizde size olan tavır nasıldır?)	
6	Şahıs, son altı ayda şiddete daha sık başvurur hale geldi mi? Geldiyse sebepleri nelerdir?	
7	Sizce, şahıs sizi yaralayabilir, sakat bırakabilir veya öldürebilir mi? (Mağdur birkez bile fiziksel şiddet ile hastanelik olmuş ya da sakat kalmak söz konusu olmuş ise "Evet" olarak yazınız.)	
8	Şahıs, çocuklarınızı döver ya da onlara zarar verir mi?	
9	Şahısın, çocuklarınıza zarar vereceğinden korkuyor musunuz? (Evet ise ne tür zarar vereceğini açık olarak belirtiniz.)	
10	İntihar girişiminde bulunma olayı yaşadınız mı?	
	Ben intihar girişiminde bulundum.	
	Şahıs intihar girişiminde bulundu.	
11	Şahısın, maddi problemleri var mı? (Evet ise işsiz olma, aşırı borçlanma, kumar oynama vb. şeklinde açık olarak yazınız.)	
12	Şahıs, aileniz ve/veya arkadaşlarınızla görüşmelerini engeller mi? (Şahıs tarafından eve kilitlenen ya da dışarıya çıkmasına izin verilmeyenleri "Evet" olarak yazınız.)	
13	Şahıs aynı çatı altında mı yaşıyorsunuz?	
Risk değerlendirilmesi:		
Yüksek Risk: 1, 2 (a, b, c, ç), 6, 7 ve 8'inci sorudan birine veya birkaçına EVET cevabı verilmişse, mağdura durumunun yüksek riskli olduğu bildirilerek, kendisi için Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü ile irtibat kurulacağı, söylenecek ve koruyucu/önleyici tedbir kararları için gerekli işlemler yapılacaktır. Namus/Töre riski olanlar her zaman yüksek risk grubunda değerlendirilecektir.		
Standart Risk: 2 (d, e, f, g, ğ, h, ı), 4, 5, 9, 10, 11, 12, 13'üncü sorudan birine veya birkaçına EVET cevabı verilmişse, mağdurun ihtiyaçları doğrultusunda bilgilendirme yapılarak, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'ne başvurusu ve durum değerlendirilmesi yapılması, hukuki olarak bilgi edinmesi, kendisi, çocukları ve ailesi için atması gereken önlemleri öğrenmesi tavsiye edilecektir. Mağdura ilgili Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne bilgi verilecektir.		
Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü arandığında ☐ Ulaşıldı ☐ Ulaşılmadı Görüşülen Kişi:..... Telefon Nu:.....		
Mağdur Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü birimince ☐ Teslim Alındı ☐ Teslim Alınmadı Tarih:..... Saat:.....		
Teslim Alınmadıysa Nedeni:.....		
Herhangi bir önleyici ve koruyucu tedbir kararını istiyormusunuz? ☐ Evet ☐ Hayır Evet ise, belirtiniz:.....		
6284 Sayılı Kanun kapsamında Mağdura İlgili Olarak Aşağıdaki Tedbir Kararları Alınmıştır		
☐	a) Kendisine ve gerekirse beraberindeki çocuklara, bulunduğu yerde veya başka bir yerde uygun barınma yeri sağlanması.	Süresi :
☐	b) Hayati tehlikesinin bulunması halinde, ilgilinin talebi üzerine veya resen geçici koruma altına alınması.	Süresi :
6284 Sayılı Kanun kapsamında Şiddet Uygulayana Yönelik Aşağıdaki Tedbir Kararları Alınmıştır		
☐	a) Şiddet mağduruna yönelik olarak şiddet tehdidi, hakaret, aşağılama veya küçük düşürmeyi içeren söz ve davranışlarda bulunmaması.	Süresi :
☐	b) Müşterek konuttan veya bulunduğu yerden derhâl uzaklaştırılması ve müşterek konutun korunan kişiye tahsis edilmesi.	Süresi :
☐	c) Korunan kişilere, bu kişilerin bulunduğu konuta, okula ve işyerine yaklaşmaması.	Süresi :
☐	d) Gerekli görülmesi halinde korunan kişinin, şiddete uğraması olsa bile yakınına, tanılarına ve kişisel ilişki kurulmasına ilişkin hâller saklı kalmak üzere çocuklarına yaklaşmaması.	Süresi :
Mağdur, herhangi bir önleyici ve koruyucu tedbiri kabul etmemesi durumunda aşağıdaki kısmı imzalamadan karekoldan ayrılmamalıdır.		
Kendi isteğimle karekoldan ayrılıyorum...../201. Adı Soyadı :..... İmzası:		
Gitmek istediğiniz yer var mı?: ☐ Evet ☐ Hayır ☐ Evet ise: ☐ Kendi Evime ☐ Babamın Evine ☐ Kardeşime ☐ Kadın Konukevine ☐ Diğer		

EK 5 - Aile Mahkemesi Örneği

T.C.
ANKARA
AİLE MAHKEMESİ

TÜRK MİLLETİ ADINA

6284 SAYILI KANUNA GÖRE KORUMA KARARI

ESAS NO : 201 / D.İş
KARAR NO : 201 /
HAKİM :
KATİP :
TEDBİR İSTEYEN :
VEKİLİ :
KARŞI TARAF 1:
2:

DAVA TÜR : 6284 Sayılı Kanuna Göre Koruma Kararı
TALEP TARİHİ : / /201
KARAR TARİHİ : / /201

Tedbir isteyen vekili dilekçesi ile, davalı 'ın psikiyatrik bir rahatsızlığı olabileceğini, müvekkili ölümle tehdit ettiğini, işkence etmekle tehdit ettiğini, davalı 'ın ise müvekkilini ölüm fermanını yazıldı diyerek tehdit ettiğini, müvekkilinin psikiyatrik tedaviye görmeye başladığını, yaşadığı korku ve kaygı sebebiyle işinden de atıldığını belirtip, davalılar hakkında 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun gereğince tedbir kararı tesisi talep edilmiş olmakla;

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

Şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin korunması ve bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla alınacak tedbirlere ilişkin usul ve esasları düzenleyen 6284 sayılı Kanun, kişinin fiziksel, cinsel, psikolojik ve ekonomik açıdan zarar görmesiyle ve acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel hareketleri, buna yönelik tehdit ve baskı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini de içeren, toplumsal, kamusal ve özel alanda meydana gelen fiziksel, cinsel, psikolojik, sözlü veya ekonomik her türlü tutum ve davranış şiddet olarak tarif etmekte, anılan Kanunun 8/3 maddesi, koruyucu tedbir kararının şiddetin uygulandığı hususunda delil ve belge aranmaksızın verilebileceğini, önleyici tedbir kararının geciktirilmeksizin verileceğini ve bu kararın verilmesinin bu Kanunun amacını gerçekleştirilmeyi tehlikeye sokabilecek şekilde geciktirilemeyeceğini öngörmekte olduğu,

Sözü edilen yasal düzenleme çerçevesinde değerlendirildiğinde; karşı taraf hakkında ileri sürülen tehdit hususlarının 6284 sayılı Yasanın şiddet kavramı içinde tarif edildiği, koruma tedbiri istenilen kişinin şiddet olarak tanımlanan tutum ve davranışlara doğrudan ya da dolaylı olarak maruz kalma ve etkilenme tehlikesi bulunduğu, ilgilinin benzer bir tutum ve davranışa maruz kalmasının ve telafisi mümkün olmayan zararların

KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETİN ÖNLENMESİNDE JANDARMANIN ROLÜ VE PROSEDÜRLER

T.C. ANKARA İL AİLE MAHKEMESİ Esas-Karar No: 2011/1000 D.İş - 201 /

önlenmesi ayrıca kişinin ruhsal ve fiziksel sağlığının korunması bakımından talebin kabulüne karar vermek gerekmiş ve aşağıdaki gibi hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM:

1-Talebin **KABULÜ İLE** karşı taraf T.C. kimlik numaralı
ile TC kimlik numaralı 'in,

a)6284 sayılı Kanununun 5/1-a maddesi uyarınca korunan kişiye karşı şiddet tehdidi, hakaret, aşağılama veya küçük düşürmeyi içeren söz ve davranışlarda bulunmamasına,

b)6284 sayılı Kanununun 5/1-c maddesi uyarınca, korunan kişiye ve bu kişinin bulunduğu konuta veya iş yerine 50 metreden kısa bir mesafede yaklaşmamasına,

c)6284 sayılı Kanununun 5/1-f maddesi uyarınca korunan kişiye iletişim araçları ile sair surette rahatsız etmemesine,

d) 6284 sayılı Kanununun 5/1-ı maddesi uyarınca psikiyatri kliniği olan bir sağlık kuruluşuna sevki ile muayene veya tedavi için başvurusu ve tedavisinin sağlanması.

2- 6284 sayılı Kanununun 8/6 maddesi gereğince; korunan kişi ve diğer aile bireylerinin kimlik bilgileri veya kimliğini ortaya çıkarabilecek bilgileri ve adresleri ile korumanın etkinliği bakımından önem taşıyan diğer bilgileri, tüm resmi kayıtlarda gizli tutulmasına,

3- 6284 sayılı Kanununun 8/2. maddesi gereğince verilen koruma tedbir kararlarının karşı taraf ve hakkında karar tarihinden itibaren altı (6) ay için geçerli sayılmasına,

4-Tedbir kararın Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına bildirilerek, mahiyeti ve gecikmesinde sakınca bulunması nedeniyle;

a) 6284 sayılı Kanununun 8/4. maddesi gereğince, korunan kişi ve karşı tarafa ilgili kolluk birimince tutanakla derhâl tefhim ve tebliğ edilmesi,

b) Tefhim ve tebliğ sırasında 6284 sayılı Kanununun 13/1. maddesi uyarınca karşı taraf ve bu kararın gereklerine aykırı hareket etmesi hâlinde eylemi ayrı bir suç oluştursa bile ihlâl edilen tedbirin niteliğine ve aykırılığın ağırlığına göre hâkim kararıyla (3) günden (10) güne kadar zorlama hapsine tâbi tutulabileceğinin, 6284 sayılı Kanununun 13/2. maddesi gereğince tedbir kararının gereklerine aykırılığın her tekrarında ihlâl edilen tedbirin niteliğine ve aykırılığın ağırlığına göre (15) günden (30) güne kadar zorlama hapsi uygulanabileceğinin ihtar yapılması,

Tebliğ ve tefhime ilişkin tutanağın mahkememize gönderilmesinin istenmesine,

5-6284 sayılı Kanununun 20. maddesi gereğince bu tür başvurular harçtan muaf olduğundan harç alınmasına yer olmadığına,

6-6284 sayılı yasanın 10. maddesinin 1. bendi uyarınca kararın Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Ankara İl Müdürlüğü'ne bildirilmesine,

7-İncelenen talep üzerine 6284 sayılı Yasanın 9. maddesi gereğince tefhim/ veya tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içerisinde mahkememiz nezdinde itirazı kabul olmak üzere karar verildi. / /20

Katip

Hakim

EK 6 - Tedbir Kararı Yazım Alıştırma Yaprağı

1.Dördüncü oturumda her bir katılımcı tarafından yazılan kadına yönelik şiddet olaylarından bir tanesini grup adına seçerek buraya yapıştırın.

2.Bu olaya ilişkin tarafınızca yapılan/yapılması gereken adli ve idari işlemleri anlatınız.

3.Yazdığınız bu olaya ilişkin kolluk amiri tarafından alınabilecek bir tedbir kararı (duruma göre koruyucu veya önleyici) taslağı yazınız.

KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETİN
ÖNLENMESİNDE JANDARMANIN ROLÜ VE PROSEDÜRLER

EK 7 - 117-8 no'lu Genelge ekindeki tedbir kararı formu

T.C
JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI
İLÇE JANDARMA KOMUTANLIĞI

ASYŞ.:0410-

-13/Asyş.Ks.

.....2013

KONU:.....'a Verilen Önleyici Tedbir Kararı.

.....ASLİYE HUKUK MAHKEMESİNE

1.İlçesiadresinde ikamet edenkızı.....d.lu,eşi tarafından alkol alarak eve gelmesi durumunda, sürekli fiziksel şiddet gören ve eşi tarafından öldürüleceğinden korktuğundan can güvenliğinin tehlike altında olduğunu belirterek gerekli tedbirlerin alınması için .../.../20... saat.....da komutanlığımıza müracaat etmiştir.

2. Adı geçen şahsın başvurusu üzerine 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanununun 5/2 maddesinin vermiş olduğu yetkiye dayanarak 5/1-a, b, c, d maddesine göre, Şüpheli.....nın (.....) ay süre ile;

a. Şiddet mağduruna yönelik olarak şiddet tehdidi, hakaret, aşağılama veya küçük düşürmeyi içeren söz ve davranışlarda bulunmamasına,

b. Müşterek konuttan veya bulunduğu yerden derhal uzaklaştırılarak, müşterek konutun mağdur.....'a tahsis edilmesine,

c. Eşi ve çocukları.....bulduğu.....adresindekikonuta,.....adresindeki okula,.....adresindeki işyerine yaklaşmamasına,

d. Mağdur.....nın şiddete uğramamış olsa bile yakınlarına, tanıklarına ve kişisel ilişki kurulmasına ilişkin haller saklı kalmak üzere çocuklarına yaklaşmamasına, tarafımızca karar verilmiştir.

Gereğini tensiplerine arz ederim.

.....
J.....
İlçe J. Komutanı

OLUR
.../.../20...

.....
Hakim

EK 8 - Tebliğ/tebellüğ belgesi örnekleri

TEBLİĞ TEBELLÜĞ BELGESİ

.....Asliye Hukuk Mahkemesinin 02.01.2013 gün ve Esas No:2013/... D.İş.Karar N:2013/...sayılı yazısı gereği; 6284 sayılı Kanunun 5'inci maddesinin Gecikmesinde Sakınca Bulunan Hallerde 1'inci fıkrasının aşağıda belirtilen bentleri gereğince şiddet uygulayantarafından, şiddet mağduru.....'a yönelik olarak,

a. Şiddet mağduruna yönelik olarak şiddet tehdidi, hakaret, aşağılama veya küçük düşürmeyi içeren söz ve davranışlarda bulunmamasına,

b. Müşterek konuttan veya bulunduğu yerden derhal uzaklaştırılarak, müşterek konutun mağdur.....'a tahsis edilmesine, (Açık adres tam olarak yazılacak)

c. Eşi ve çocuklarıbulduğuadresindeki konuta,.....adresindeki iş yerine yaklaşmamasına,

ç. Mağdurnın şiddete uğramamış olsa bile yakınlarına, tanıklarına ve kişisel ilişki kurulmasına ilişkin haller saklı kalmak üzere çocuklarına yaklaşmamasına,

d. Tedbir kararının 6284 sayılı Kanunun 8'inci maddesi 2'nci fıkrası gereğince.....(....) ay süreyle uygulanmasına, karar verilmiş olup, bu süre içerisinde; bu kararın gereklerine aykırı olarak hareket etmesi durumunda;

Kanunun 13'üncü maddesi gereğince;

(1) Hakkında tedbir kararı verilen şiddet uygulayan, bu kararın gereklerine aykırı hareket etmesi halinde, fiili bir suç oluştursa bile ihlal edilen tedbirin niteliğine ve aykırılığın ağırlığına göre hakim kararı ile üç günden on güne kadar zorlama hapsine tutulacağı,

(2) Tedbir kararının gereklerine aykırılığın her tekrarında ihlal edilen tedbirin niteliğine ve aykırılığın ağırlığına göre zorlama hapsinin süresinin on beş günden otuz güne kadar uzatılabileceği ve bu zorlama kararının altı ayı geçmeyeceği hükümleri anlatılarak, tebliğ edilmiş olup, iş bu tebellüğ belgesi tarafımızdan tanzim edilerek müştereken imza altına alınmıştır...../...../20....

TEBLİĞ EDEN

HAZIRDA BULUNAN

TEBELLÜĞ EDEN

Asyş.Tim.K.

Asyş.Tim.K.Yrd.

Şiddet Uygulayan

EĞİTİM PROGRAMI SLAYTLARI

Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Önlenmesinde Jandarmanın Rolü ve Uygulanması Gereken Prosedürler

Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Önlenmesi Projesi

KYAIŞ'nin Önlenmesinde Jandarmanın Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitiminin Genel Amacı

- Kadına yönelik aile içi şiddet konusunda duyarlılığı artırmak ve etkili bir hizmet sunabilmesi için temel bilgi ve becerileri geliştirilmesi.
- Başta 6284 sayılı Kanun ve Uygulama Yönetmeliği olmak üzere aile içi şiddetle mücadelede yeni standartlar hakkında bilgi, kapasite ve deneyimlerin artırılması.

Hedefler

- KYAIŞ'nin önlenmesindeki devletin rolü ve yükümlülüklerini hatırlatmak, dünyada ve Türkiye'deki mevcut durumu gözden geçirmek.
- Jandarmanın rolünün kapsamını ve hukuki dayanakları gözden geçirmek.
- KYAIŞ için neden ayrı ve özel bir hizmet sunumuna ihtiyaç olduğunu kavramak.
- KYAIŞ ile mücadelede kendi rolünü fark etmek.

Gündem

- Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, KYAIŞ ve Yasal Düzenlemeler
- OPUZ v TÜRKİYE Kararının İncelenmesi (Grup Çalışması)
- Kadınlara Sunulan Hizmetler ve Jandarmanın Başvuruları Alması
- Öğle Arası
- 6284 sayılı Kanunun Amacı, Kapsamı, İlkeler ve Yeni Tanımlar
- 6284 sayılı Kanuna Göre Alınacak Tedbirler ve Yapılacak İşlemler (Jandarmanın Rolü Hakkında Kısa Film)
- Örnek Olay ve Tedbir Kararı Yazımı (Grup Çalışması)
- Kolluk Tarafından Tedbir Kararlarının Uygulanması ve İzlenmesi (Örnek Tedbir Kararı Değerlendirmesi)
- Gün Sonu Değerlendirmesi

Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Önlenmesinde Jandarmanın Rolü

- **Kadına yönelik şiddet;**
- "İster **kamusal**, ister **özel** yaşamda meydana gelsin, kadınlara fiziksel, cinsel ya da psikolojik zarar veya **acı veren ya da verebilecek** olan herhangi bir **cinsiyet temelli şiddet eylemi** veya bu tür eylemlerle tehdit etme, zorlama ya da keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakmadır." (BM Kadınlara Yönelik Şiddetin Önlenmesi Bildirgesi, 1993).
- Kadına yönelik **aile içi şiddet ise özel alanda, aile içinde gerçekleşen bir şiddettir.** Failler, kadının en yakınları; kocası, babası, erkek kardeşi, ağabeyi, dayısı, amcası, oğlu, vb.; bazen kayınvalidesi, eltişi, görümcesi vb. kadın akrabalar.

Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Önlenmesinde Jandarmanın Rolü

- **Uluslararası Arka Plan**
 - Uluslararası kadın hareketi
 - BM
 - Avrupa Konseyi, Avrupa Birliği
- **Ulusal Arka Plan**
 - Türkiye'deki kadın hareketi
 - Ulusal Yasal Düzenlemeler

KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETİN ÖNLENMESİNDE JANDARMANIN ROLÜ VE PROSEDÜRLER

Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Önlenmesinde Temel Yasal Düzenlemeler

- **Anayasa**
- **Uluslararası Sözleşmeler**
- **Türk Medeni Kanunu**
- **Türk Ceza Kanunu**
- **İş Kanunu**
- **İlgili Diğer Kanunlar**
- **6284 sayılı Kanun**
- **Yönetmelik ve Genelgeler**

Yasal Kurallar Arasındaki İlişki (Normlar Hiyerarşisi)

Anayasa madde 11- Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallardır. Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz.

Anayasa 90. madde – Kanunlar, temel hak ve özgürlüklere ilişkin uluslar arası sözleşmelere uygun olmalıdır.

Bu sıralamada her bir norm kendinden sonra gelen hukuk normuna kaynak teşkil etmekte ve sıralamadan sonraki normlar önceki normlara uygun olmak zorundadır.

Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Önlenmesinde Jandarmanın Rolü

- **Opuz-Türkiye Kararı Grup Çalışması-Olgular**
- Kadın (K) ve Annesi (A) eşleri Baba(B) ve Oğlu(O)
- 1995-2001 arası 6 ana olay
- Giderek artan şiddet olayları
- 2001'de Annenin O tarafından öldürülmesi
- 2002 AİHM başvurusu
- 2008 O'nun salıverilmesi

Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Önlenmesinde Jandarmanın Rolü

Opuz-Türkiye kararı grup çalışması-AİHM'in vardığı sonuç ve karar

- Yaşam Hakkı, İşkence ve Eziyet Yasağı, Ayrımcılık Yasağı
- "Güvenlik kuvvetlerinin vaktini boşa harcamak" anlayışı
- Etkili bir iç hukuk yolu olmaması, ceza hukuk sisteminin yetersizliği ve caydırıcı olmaması
- Etkili tedbir ve önlemler alma, ailenin korunması karşısında yaşam hakkının önceliği
- 30.000 Euro tazminat 6500 Euro mahkeme masrafları

Kadınlara Sunulan Hizmetler ve Jandarmanın Rolü

Önleyici Hizmetler

- Yasal düzenlemeler
- Eğitimler, toplantılar, araştırma ve incelemeler
- ŞÖNİM'lerin kurulması

Müdahale Hizmetleri

- Kriz durumlarda verilen hizmetler (Telefon hatları, acil müdahale, sığınak hizmeti, kolluk hizmetleri)
- Kriz sonrası verilen hizmetler (Rehabilitasyon vb. destekler)

Jandarmanın KYAİŞ ile Mücadele İçin Oluşturduğu Kurumlar

- Jandarma Genel Komutanlığı
- Aile İçi Şiddetle Mücadele ve Çocuk Şube Müdürlüğü
- Çocuk ve Kadın Kısım Amirliği (ÇKKA)
- **04.07.2013 tarih ve JGY 117-8 yaygın numaralı Yönerge:**
Aile İçi Şiddet, Kadına Yönelik Şiddet ve Çocuk Suçlarıyla Mücadelede Jandarmanın Görev Yetki ve Sorumlulukları Yönergesi

Jandarmanın KYAIŞ İstatistikleri

2012	2013
• Toplam Mağdur Kadın Sayısı.....31.059	• Toplam Mağdur Kadın Sayısı.....31.902
• Verilen koruyucu ve önleyici tedbir kararları.....6.139	• Verilen koruyucu ve önleyici tedbir kararları.....5.928
• Kolluk Amiri tarafından alınan kararlar.....701	• Kolluk Amiri tarafından alınan kararlar.....2.548

- ## Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Jandarmaya Başvurusu
- Telefonla ihbar
- Şikayet-İhbar ALO 156**
Aile İçi Şiddet Sadece Bir "Aile Mesalesi" Değildir. Şiddet Suçtur.
- Üçüncü Şahısların ve Kamu Görevlilerinin Bildirimi
 - Doğrudan Müracaat

- ## Jandarma Birimlerinde Başvuruların Alınması ve Uygulanacak Prosedürler
- Aile içi kadına yönelik şiddet bir suçtur. Türk Ceza Kanununda belli başlı suçlar:
- Kişilere karşı (örneğin cinsel saldırı suçu)
 - Topluma Karşı, (örneğin dini tören, birden çok evlenme suçu)
 - Millete-Devlete Karşı Suçlar (örneğin genital muayene suçu)

- ## Jandarma Birimlerinde Başvuruların Alınması ve Uygulanacak Prosedürler
- Adli Soruşturmayı Gerektiren Bir Olayın Haber Alınması ve Cumhuriyet Savcısına Bilgi Verilmesi
-

KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETİN ÖNLENMESİNDE JANDARMANIN ROLÜ VE PROSEDÜRLER

Jandarma Birimlerinde Başvuruların Alınması ve Uygulanacak Prosedürler

Cumhuriyet Savcısının Emir ve Talimatları Doğrultusunda Soruşturma İşlemlerinin Başlatılması

Mağdur ile Şikayetçinin Hakları

- Mağdurun avukat talep etme ve delillerin toplanmasını isteme hakkı: CMK 234
- Mağdurun bir defa dinlenilmesi kuralı: CMK 236

19

Jandarma Birimlerinde Başvuruların Alınması ve Uygulanacak Prosedürler

Şiddete Uğramış Kadınlara Kolluğun Yaklaşımı, Davranış ve Diyalog Yöntemleri

20

Jandarma Birimlerinde Başvuruların Alınması ve Uygulanacak Prosedürler

İlk Müdahale ile Mağdurun Muayene ve Tedavisi

- Mağdurun Doğrudan Jandarmaya Başvurusunun Olmadığı Hallerde İlk Müdahale (Olay yeri inceleme)
- Mağdurun Doğrudan Jandarmaya Başvurusu Halinde İlk Müdahale
- Muayene ve tedavisi için sağlık kuruluşuna sevk
- Kadının Muayenesi

21

Jandarma Birimlerinde Başvuruların Alınması ve Uygulanacak Prosedürler

- Mağdurun Dinlenilmesi ve İfadesinin Alınması
- CMK 234-Hakları Hatırlatılır
- Gerekirse Avukat ve Uzman Eşliğinde İfadesi Alınır
- Aile İçi Şiddet Olayları Kayıt Formu Doldurulur
- Risk Değerlendirmesi Yapılır
- Güvenlik Planı Yapılır
- Olaya Karşın Tüm Tarafların Bilgisine Başvurulur ve Tüm Deliller Toplanır

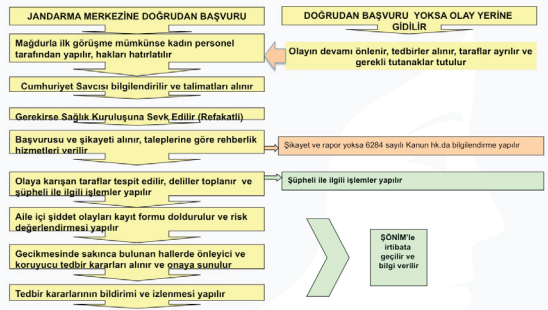
22

Jandarma Birimlerinde Başvuruların Alınması ve Uygulanacak Prosedürler

- Şüpheli İşlemleri
- CMK 147
- Şüpheliye ulaşılamamışsa yakalanması ve ifadesinin alınması

23

Jandarma Birimlerinde Başvuruların Alınması ve Uygulanacak Prosedür

24

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesinde Dair Kanun'a Göre Alınacak Önlemler ve Tedbirler ile Yapılacak İşlemler

Kanunun Amacı

- Şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin korunması ve bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi

Kanunun Kapsamı (Kanun ve Uygulama Yönetmeliği)

- Koruyucu Tedbirler
- Önleyici Tedbirler
- Gecikmesinde Sakınca Bulunan Hallerde Alınacak Tedbirler

6284 Sayılı Kanun

Kanunun uygulanmasında ve hizmetlerin sunulmasında uyulacak temel ilkeler:

1. İstanbul Sözleşmesi'nin esas alınması (*Bölüm 7- Göç ve Sığınma- Madde 59- Oturma İzni- Madde 60- Cinsiyete dayalı sığınma talebi – Madde 61 Geri Göndermemel*)
2. İnsan haklarına dayalı adil ve etkin bir usul izlenmesi.
3. Tedbirlerin ve uygulanmasının insan haklarına yaraşır bir şekilde olması.
4. Özel tedbirlerin ayrımcılık olarak yorumlanmaması.
5. Tedbirlerin alınmasının geciktirilmemesi.
6. Tarafalara uzlaşma ya da arabuluculuk önerilememesi.

6284 sayılı Kanun-Tanımlar ve Kısaltmalar

- **Aydınlatılmış Rıza:** "Korunan kişinin kendisi hakkında verilebilecek tedbir kararının anlayabileceği bir biçimde sebepleri, aşamaları ve sonuçları hakkında açıklama yapılarak bilgilendirilmesi ve özgür iradesi ile bu hususların tamamını anlayıp kabul ettiğine dair yazılı beyanını" (Yönetmelik md.3/a) ifade eder.

6284 sayılı Kanun-Tanımlar ve Kısaltmalar

- **Gecikmesinde sakınca bulunan hal**
Kolluk tarafından yapılacak tahkikat ve risk değerlendirilmesi sonucunda, derhal işlem yapılmadığı takdirde, şiddet eyleminin önlenememesi, kişinin can güvenliği, hak ve hürriyetlerinin korunmasının tehlikeye girmesi, korunan kişinin zarar görmesi, şiddet eyleminin iz, eser, emare ve delillerinin kaybolması, şiddet uygulayanın kaçması veya kimliğinin tespit edilememesi gibi ihtimallerin ortaya çıkması ve resen veya ilgilinin talebi üzerine mülki amirden ya da hâkimden karar almak için yeterince vakit bulunamaması halini (Yönetmelik md.3/c) ifade eder.

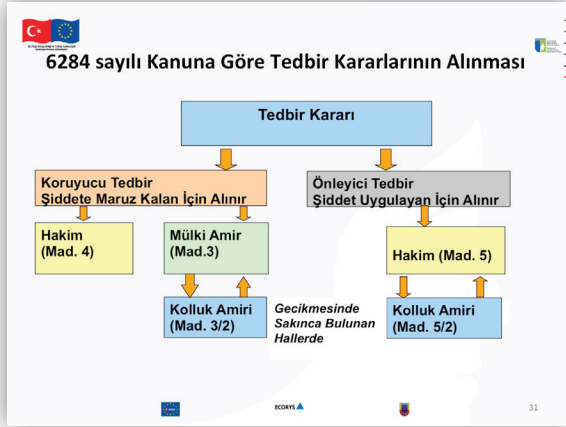
6284 sayılı Kanun, Tanımlar ve Kısaltmalar

- **Şiddeti Önleme ve İzleme Merkezi (ŞÖNİM):** Şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin bir biçimde uygulanmasına yönelik güçlendirici ve destekleyici danışmanlık, rehberlik, yönlendirme ve izleme hizmetlerinin verildiği, yeterli ve gerekli personelin görev yaptığı ve tercihen kadın personelin istihdam edildiği, çalışmaların yedi gün yirmidört saat esasına göre yürütüldüğü merkezi, (Yönetmelik md.3/o) ifade eder.

6284 sayılı Kanun, Tanımlar ve Kısaltmalar

- **Tek taraflı ısrarlı takip:** Aralarında aile bağı veya ilişki bulunup bulunmadığına bakılmaksızın, şiddet uygulayanın, şiddet mağduruna yönelik olarak, güvenliğinden endişe edecek şekilde fiziki veya psikolojik açıdan korku ve çaresizlik duygularına sebep olacak biçimde, içeriği ne olursa olsun fiili, sözlü, yazılı olarak ya da her türlü iletişim aracını kullanarak ve baskı altında tutacak her türlü tutum ve davranışı (Yönetmelik mad. 3/ş) ifade eder.

KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETİN ÖNLENMESİNDE JANDARMANIN ROLÜ VE PROSEDÜRLER

6284 sayılı Kanun

Hakim tarafından verilebilecek koruyucu tedbir kararları:

- İşyerinin değiştirilmesi.
- Kişinin evli olması halinde müşterek yerleşim yerinden ayrı yerleşim yeri belirlenmesi.
- Tapu Kütüğüne Aile Konutu Şerhi konulması.
- Kimlik ve ilgili diğer bilgi ve belgelerin değiştirilmesi (*Hayati tehlikenin önlenmesinin başka tedbirlerle mümkün olmadığı ve kişinin aydınlatılmış rızasının varlığı halinde*)

6284 sayılı Kanun

Hakim tarafından verilebilecek önleyici tedbir kararları:

- Şiddet tehdidi, hakaret, aşağılama veya küçük düşürmeyi içeren söz ve davranışlarda bulunmaması
- Müşterek konutun tahsisi ve uzaklaştırma
- Konuta, okula ve işyerine yaklaşmaması
- Çocuklarla kişisel ilişki düzenlemesi/kısıtlaması/kaldırılması
- Korunan kişi, yakınları ve tanıklarına yaklaşmama
- Şahsi eşyalara ile ev eşyalarına zarar vermeme

6284 sayılı Kanun

Hakim tarafından verilebilecek önleyici tedbir kararları:

- İletişim araçları ile rahatsız etmeme
- Silahların kolluğa veya kurumuna teslimi
- Alkol ve uyuşturucu madde kullanmaması ve bağımlınınin tedavisi
- Sağlık kuruluşuna muayene veya tedavi için başvurulması
- Tedbir nafakası

6284 sayılı Kanun

Mülki Amir tarafından verilebilecek koruyucu tedbir kararları:

- Uygun barınma yeri sağlanması
- Geçici maddi yardım yapılması
- Psikolojik, hukuki ve sosyal destek verilmesi (**rehberlik ve danışmanlık hizmeti**)
- Geçici koruma altına alınması
- Çocuklara kreş sağlanması

6284 sayılı Kanun

Kolluk Amiri Tarafından Gecikmesinde Sakınca Bulunan Hallerde Alınabilecek Koruyucu ve Önleyici Tedbirler:

Kolluk görevleri, kolluğun merkez ve taşra teşkilâtında bu Kanunda belirtilen hizmetlerle ilgili olarak, çocuk ve kadının insan hakları ile kadın erkek eşitliği konusunda eğitim almış ve ilgili kolluk birimlerinde belirlenmiş olan yeteri kadar personel tarafından yerine getirilir.

6284-Kolluk Amirinin Alabileceği Tedbirler

Mağdura yönelik olarak

- Barınma yeri
- Geçici Koruma

Şiddet uygulayana yönelik olarak

- Şiddet ve tehdidinde bulunmama
- Evden uzaklaştırma
- Mağdur ve yakınlarına yaklaşmama

6284-Kolluk Amirinin Alabileceği Tedbirler

- Alınan tedbirler niteliğine göre 48 saat içinde mülki amirin veya 24 saat içinde hakimın onayına sunulur.
- Tedbir kararı en kısa sürede şiddet uygulayana ve mağdura bildirilir.
- Kararın tebliğ edilmemesi uygulanmasını engellemez.

6284-Kolluk Tarafından Tedbir Kararı Alınırken Dikkat Edilecekler

- Kolluk görevlilerinin tarafları BARIŞTIRMA görevi yoktur.
- Kararlar, tahkikata konu olayın niteliğine uygun, açık, net, anlaşılabilir ve infazında tereddüt oluşturmayacak şekilde tesis edilmesi gerekir.
- Şiddet uygulayana kararları ihlal ettiği takdirde zorlama hapsine tabi tutulacağı ihtar edilmelidir ve husus tutanakta da yer almalıdır.
- Kararlar en fazla 6 ay süre ile verilebilir. Tekrar tekrar uzatılabilir.
- Karar verildiği günün saat 16.00 ya kadar ŞÖNİM/Aile ve Sosyal Politikalar İl/İlçe Müdürlükleri ile J.Gn.K.İlgına bildirilmelidir.

6284- Kolluk Tarafından Tedbir Kararlarının Uygulanması

Barınma Tedbirine İlişkin Görevler:

- ŞÖNİM veya ASP İl/İlçe Müdürlükleri ile işbirliği ve koordinasyon halinde yerine getirilir.
- İlk kabul yeri veya sığınmaevi veya konukevine yerleştirilir.

6284- Kolluk Tarafından Tedbir Kararlarının Uygulanması

Geçici Koruma Tedbirine İlişkin Görevler:

- C.Savcılıkları ve Mahkemelerce alınacak Tanık Koruma Tedbirlerine İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik'te yer alan fiziki koruma tedbirlerinden biri (Yakın koruma, konutta koruma, iş yerinde koruma, motorize veya yaya devriye ile koruma, çağrı üzerine koruma) uygulanır.
- Koruma tedbiri gerekiyorsa ayrıca Başbakanlık Koruma Hizmetleri Yönetmeliği'ne göre de yapılır.

6284- Kolluk Tarafından Tedbir Kararlarının Uygulanması

Kimlik ve Diğer Bilgi ve Belgelerin Değiştirilmesi Tedbirine İlişkin Görevler:

- Gerekli bulunması halinde, tedbir kararı ile birlikte talep üzerine veya resen, korunan kişi ve diğer aile bireylerinin kimlik bilgileri veya kimliğini ortaya çıkarabilecek bilgileri ve adresleri ile korumanın etkinliği bakımından önem taşıyan diğer bilgileri, tüm resmi kayıtlarda gizli tutulur.
- Yapılacak tebligatlara ilişkin ayrı bir adres tespit edilir.
- Korunan kişi bakımından hayati tehlikenin bulunması ve bu tehlikenin önlenmesi için diğer tedbirlerin yeterli olmayacağına anlaşılması halinde ve ilgilinin aydınlatılmış rızasına dayalı olarak 5726 sayılı Tanık Koruma Kanunu hükümlerine göre kimlik ve ilgili diğer bilgi ve belgeler değiştirilebilir.

KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETİN ÖNLENMESİNDE JANDARMANIN ROLÜ VE PROSEDÜRLER

6284- Kolluk Tarafından Tedbir Kararlarının Uygulanması

Kişisel Eşyaların Teslimine İlişkin Görevler:

- Teslim alma/etme sırasında kişisel eşya ve belgelerin, tedbir kararında belirtilenlerle sınırlı olmasına özen gösterilir, mevzuatta öngörülen sınırların dışına çıkılmaz ve teslim esnasında gerekli güvenlik tedbirleri alınır.

43

6284- Kolluk Tarafından Tedbir Kararlarının Uygulanması

Kişisel Eşyaların Teslimine İlişkin Görevler:

- Teslim alma/etme sırasında kişisel eşya ve belgelerin, tedbir kararında belirtilenlerle sınırlı olmasına özen gösterilir, mevzuatta öngörülen sınırların dışına çıkılmaz ve teslim esnasında gerekli güvenlik tedbirleri alınır.

Silah Teslimine İlişkin Görevler:

- Teslim alma ve teslim etme tutanakla yapılır.
- Silah taşınması zorunlu bir kamu görevlisi ise silahını kendi kurumu teslim alır.

44

Şiddet Uygulayanın Muayene ve Tedavisine İlişkin Tedbir Kararlarının Uygulanması

- Alkol ve Uyuşturucu ya da Uyarıcı Madde Kullanmama ve Bağımlılık Halinde Muayene ve Tedavi.
- Bir Sağlık Kuruluşunda Muayene ve Tedavi.
- ŞÖNİM ile İşbirliği.

45

6284- Kolluk Tarafından Tedbir Kararlarının Uygulanması

Bildirim

- Kararı şiddet uygulayana bildirme
- Kararı şiddet mağduruna bildirme

İzleme

- Konutun haftada bir kez ziyaret edilmesini
- Birinci derece yakınları ile iletişim kurulmasını,
- Komşularının bilgisine başvurulmasını,
- Oturulan yerin muhtarından bilgi alınmasını,
- Bulunduğu konutun çevresinde araştırma yapılmasını.

46

6284- Kolluk Tarafından Tedbir Kararlarının Uygulanması

Tedbir Kararlarının Yerine Getirilmesinde Dikkat Edilecek Hususlar:

- Kadın personelin kadınlarla iletişimi.
- İhlallerin tutanak altına alınması ve Savcılığa bildirim.
- ŞÖNİM ve J.Gn.K.İğine bildirim.

47

Sonuç

Kadın-Erkek eşitliği bir haktır ve "ayrımcılık" yasaktır.
(*Anayasa 10. Madde*)

Hiçkimseye işkence ya da zalimce, insanlık dışı ya da onur kırıcı davranış ve ceza uygulanamaz.
(*İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, 1948*)

Teşekkürler

48